

Beretning

om

Det femte aarlige Synodemøde

af

Den norske Synode

af den Amerikanske Evangelisk
Lutherske Kirke

Afholdt i

Madison, Wisconsin

fra 26de Juli til 1ste August

1922

Beretning

om

Det femte aarlige Synodemøde

af

Den norske Synode

af den Amerikanske Evangelisk
Lutheriske Kirke

Afholdt i

Madison, Wisconsin

fra 26de Juli til 1ste August

1922

Synodens ordning og medlemmer

Den norske Synode af den Amerikanske Evangelisk Lutherske Kirke holdt sit femte aarlige møde i Vor Frelsers menigheds kirke, past. Holden M. Olsens kald, Madison, Wis., fra 26de juli til 1ste august 1922.

Abningsprædiken holdtes af B. Harstad over Josva 1, 6—9, hvorefter past. Olsen bød alle Synodens deltagere hjertelig velkommen. Formanden taffede paa mødets vegne for indbydelsen, hvor paa navnelisten over de staaende medlemmer hørtes og en midlertidig fuldmagtskomite udnevntes bestaaende af pastorerne G. Hansen og John Hendricks, samt hr. Maurice Edwards. Denne komite blev siden gjort permanent.

Mødets stemmeberettigede prester.

Chr. Anderson, O. M. Gullerud, G. N. Gullixson, G. Guldberg, L. E. Guttebø, E. Hansen, B. Harstad, J. Hendricks, G. Ingebritson, L. P. Jensen, J. N. Moldstad, M. F. Momusen, H. M. Olsen, H. A. Preus, S. Sande, M. J. Torgerson og J. B. Unseth.

Staaende medlemmer

C. U. Fahey, R. L. Guttebø, Chr. N. Moldstad, C. N. Peterson, J. F. Strand, J. E. Thoen, P. N. Widvey, M. Fr. Wiese, og S. C. Myrsaker.

Repræsentanter.

Aandersons kald, Fairview menighet, C. N. Peterson.

Gullixsons kald, St. Pauls Ev. Luth. menighet, E. K. Evenson.

Guttebøs kald, Vestre Koskconong menighet, C. L. Haaglid, L. C. Jordalen; suppleanter, Ole O. Haagan og Alvin Drotning.

Hansens kald, Scarville menighet, M. J. Martinson.

Hansens kald, Center Ev. Luth. menighet, Gilbert Olson.

Hansens kald, Forest City Ev. Luth. menighet, P. G. Kloster og Gundersen Hanna.

Harstads kald, Parkland N. L. menighet, Martin Pederson og Ole G. Storaarsli.

Hendricks kald, Evanger Ev. Luth. menighet, Knute Opheim.

Hendricks kald, Hartland N. E. L. menighet, Nils Monson.

Hendricks kald, New Hope N. E. L. menighet, Jonas Roe, sr. og Alfred Hoyord.

Hendricks kald, Vor Frelsers menighet, John Michaelson.

Guldbergs kald, Første N. E. L. menighet, John Gundersen og Svend Beeverfjord.

Ingebritsons kald, Lime Creek menighet, E. K. Thyssen og Martin Ludvig.

Ingebritsons kald, Lake Mills menighet, G. S. Stensrud.

Engelbreitsons kald, Richland menighed, (H. H. Petersen og Otto Gross, kun delegater.)
 Moldstads kald, St. Markus menighed, Henry Olson og Nalf Larsen.
 Olsens kald, Vor Frelsers menighed, E. J. Onstad og Maurice Edwards.
 Sandes kald, Bethania menighed, Oscar Bræland og Otis Bræland.
 Torgersons kald, Somber menighed, H. S. Hanson.
 Torgersons kald, Vor Frelsers menighed, Nils Spangelo og L. O. Selstad.
 Torgersons kald, Shell Rock menighed, A. J. Anderson og L. G. Mellem.
 Unseths kald, Østre Paint Creek menighed, O. H. Monserud.
 Mommens kald, Cottenham Eng. Ev. Luth. Congr., M. J. Mommen.
 Unseths kald, Mt. Sterling Ev. Luth. Synodemenighed, Albert Helsingør og Haakon Quamme.

Raadgivende medlemmer.

Pastorerne: Wm. Lochner, Madison, Wis.; H. M. Tjernagel, Gresham, Wis.; formand H. Grueber, Milwaukee, Wis.; A. Haenschel, Madison, Wis.; G. Schmidt, Ft. Wayne, Ind.; C. J. Quill, Rentille, Minn.; E. H. Engelbrecht, Con. Teach. Coll., River Forest, Ill.; Synodalkonf. formand C. Gausewitz, Milwaukee, Wis.; Harry Olson, Milwaukee, Wis.; H. J. Strand, New London, Minn.

Professorerne: A. B. Overn, Albert Lea, Minn.; Orlando Overn, Albert Lea, Minn.; Oswald Overn, Con. Coll., St. Paul, Minn.; Lærer J. Johnson, Waterville, Iowa; G. P. Ralstad, Suttons Bay, Mich.; G. P. Kloster, Forest City, Iowa; N. J. Löberg, Nelsonville, Wis.

Undskyldninger.

Før sildig ankomst: J. E. Thoen og J. J. Strand.

Før ikke at have sendt repræsentant: Vor Frelsers menighed, Princeton, Minn.; Zions menighed, Marshfield, Oregon, Holton menighed, Holton, Mich.

Før fravær: Repræsentanterne, A. Barke og Richard Knudson, St. Lukas menighed.

Før bortreise mandag eftermiddag: E. A. Evenson, St. Pauls menighed, Chicago, Ill., ligeledes Martin Pederson, Parkland menighed for afreise tirsdag morgen.

Gjæster.

Mrs. M. Jr. Wiese, Cambridge, Wis.; Lauritz Schoenemann, Mrs. Gross, Mrs. H. H. Petersen, Thornton, Iowa; Mrs. G. A. Gullixson, Anna Gullixson, George A. R. Gullixson, Mrs. N. E. Remmen, Mrs. J. E. Vohe, Mrs. J. Engelbrethson, Louise Pedersen, Mrs. J. Floto, Chicago, Ill.; Mrs. O. M. Gullerud, Princeton, Minn.; Miss Melvine Ludvig, Sarah Stene, John Johnson,

Mrs. Martha Brudvig, Mrs. Lars Pederson, Lime Creek menighed, Iowa; Ole Lee, Carl Lewis, Even Ingebritson, New Port, Wis.; Louis Hiller, Soldiers Grove, Wis.; Mrs. Ella M. Lee, St. Paul, Minn.; A. T. Grønna, Waterville, Iowa; Clara Brudvig, Mrs. E. Hansen, Mrs. P. G. Kloster; fra E. Hansens kald, Mr. og Mrs. S. H. Hansen, Kathryn Hanson, Mrs. A. J. Torgerson, Agnes, Dagny, Naomi Torgerson, Norma Anderson, Mrs. Nels Spangelo, Mrs. T. O. Selstad, Edna H. Johnson; fra past. Torgersons kald, Mrs. og A. G. H. Overn, Quella og Olga Overn, Albert Lea, Minn.; Mrs. Julia Gjermo, Mrs. Caroline Gjergens, Decorah, Iowa; Mrs. M. G. Gundersen, Cambridge, Mass.; M. J. Lien, J. C. Nordgaard, Mr. og Mrs. Gustav Johnson, Rockdale, Wis.; Mr. og Mrs. J. Nøtseter, Otto, Mamie Nøtseter, O. A. Langemo, Mr. og Mrs. Andrew Rein, Mrs. Adolf Johnson, Fokum Johnson, sr., Fokum Johnson, jr., Mrs. Oscar Johnson, Mr. og Mrs. Fred Qualley; Mr. og Mrs. O. Olsen, Mr. og Mrs. J. C. Jensen, Mr. og Mrs. Kornel Kittleson, Mrs. L. S. Guttebø, Mrs. Alvin Drotning, Mrs. Boel Linaas, Mr. og Mrs. E. N. Stark, Delane, Beatrice, Leonora Stark, Ellen Hauglid, Mr. og Mrs. A. B. Orvold, Harriet Orvold, Mr. og Mrs. T. Joitil, Mr. og Mrs. Thomas Joitil, fra Væstre Koskiconong, Wis.; Mr. og Mrs. Even Myklejord, Mr. og Mrs. Stephen Stephens, Alex Stephens, Mrs. Margit Olman, Dina Nordlie, Ed. Norstad, Louise, Anna Norstad, Oscar Jordalen, Mrs. L. C. og Inger Jordalen, Mr. og Mrs. Ole Moe, John Anderson, Lydia, Inga, Helen Joitil, Mr. og Mrs. Erik Govland, Mrs. Sjur Skar, fra Væstre Koskiconong, Wis.; Mr. og Mrs. P. A. G. Lee, Mrs. Mary Lee, Nick Berge, Nels Larsen, Mr. og Mrs. Knute Leisberg og familie, Mr. og Mrs. Severt Lee, Mr. og Mrs. Ben Berge, Deerfield, Wis.; Mr. og Mrs. Tom Daley, Mrs. Gunders Edwards, Mr. og Mrs. Nils Orvold, Mrs. Tilla Auseen, Mr. Andrew Olson og familie, fra McFarland, Wis.; Mr. og Mrs. Ole C. Olsen, Hanna, Letta Olsen, fra Rockdale, Wis.; Mr. Harry Lind, Harold Bergergren, Otto Olson, Mr. og Mrs. Harold Gundersen, Misses Esther og Anna Bensen, Miss Evelyn Christophersen, Miss Amlaid Olsen, Miss Cora Johnson, Miss Harriet Johnson, Mrs. S. Gundersen, fra St. Pauls menighed, Chicago, Ill.; Ole Opheim, Fertile, Minn.; O. R. Leisberg fra Væstre Koskiconong, Wis.

Menigheder optagne i Synoden.

1. Vor Frelzers Lutherse synode menighed i New Hope, Wis.
2. Skandinaviske ev. luth. menighed i Holton, Mich.
3. Første norsk ev. luth. menighed, Suttons Bay, Mich.
4. Forest City ev. luth. menighed, Forest City, Iowa.
5. Cottenham English Ev. Luth. Congregation, Cottenham, Minn.

Alabningsprædiken

Bed B. Harstad.

Dyrebare medforløste i Kristus Jesu!

Raade og fred tilønskes eder alle i Jesu navn.

Den ret og pligt at forrette ordets offentlige embede i sin midte har enhver kristen menighed. Vor Frelsers menighed her har godhedsfuldt indbuddt os til denne gang at holde vort aarsmøde i dens midte. Da synes det mig at falde som af sig selv, at den ved sit embede indbyder forsamlingen til at begynde og hellige vor fælles gjerning her ved Guds ord, bøn og sang.

Naar den saa har paalagt mig at forrette dens embede ved denne leilighed, saa vil vi høre og betragte et ord, som Herren talte til Josva og Israels børn, da de holdt paa at træde ind i det forættede land. Det lyder i Jesu navn som følger:

Vær frimodig og sterk! Thi du skal uddele blandt dette folk det land til arb, som jeg tilsvor deres fædre at ville give dem. Vær sum saare frimodig og sterk, saa du tager vare paa at gjøre efter hele den lov, som Møses min tjener bød dig! Big ikke fra den til højre eller til venstre, for at du kan handle viselig i alt, hvad du foretager dig.

Denne lovs bog skal ikke vige fra din mund, men du skal grunde paa den dag og nat, for at du maa tage vare paa at gjøre efter alt det, som strevet er i den; thi da skal du have lykke paa dine veie, og du skal handle viselig.

Hør jeg ikke befælet dig: Vær frimodig og sterk, frugt ikke og ræddes ikke? Thi Herren din Gud er med dig i alt, hvad du foretager dig. (Josva 1, 6—9).

De op læste ord er talt til Josva, dog ikke til ham alene, men til ham som anfører, der sammen med det øvrige Israels nu fulde tage den lovede arb i besiddelse. De saar nu undervisning om, hvorledes dette skal ske. Men hvad der timedes Israels børn, figer den Helligaand ved Paulus, skede med dem som forbillede, men det er strevet os til advarsel, til hvem de sidste tider er komne. 1 Kor. 10, 11.

Israels vandring og kamp for at naa det forættede land havde nu bragt dem til grænsen nær Jordan lige overfor Jeriko. Her giver Herren nøagtig undervisning om, hvad de nu har at iagttaage for at de kan løse sin opgave som arvinger til Kanaans land. Heraf vil vi søge at lære noget om

Vor opgave som arvinger til det himmelske rige.

Vi vil se

- 1) Hvor denne opgave bestaaar,
- 2) Hvorledes den skal løses, og
- 3) Hvad der skal styrke og opmunstre os.

Da vor teftts ord først blev talt til Josua og folket, kunde de se tilbage paa et tidsrum af 40 aar fulde af nöie og mange slags nöd og farer, men ogsaa rige paa mange guddommelige velgjerninger mod dem. I trællehuset Egypten var paaskelammet slagtet. Ved dette blod stantet paa Israels børns dørstolper blev de reddet fra morderengelen, som ellers ikke saaede noget hus, men ihjellslog alle førstefødte fra Farao, som sad paa sin trone indtil den første fødte af fangen i fængslet og alle førstefødte af kvæget (2 Mos. 12). De var fuldkommen befriede fra den grusomme tyran Farao og hans hær.

Paa underbar maade førte Herren sit folk gjennem det røde hav, som blev ægypternes evige undergang. Herren selv beskyttede og ledede dem om dagen i en skytoste og om natten i en lysende ildstøtte.

Han havde nættet dem med himmelbrød og slukket deres tørst med vand af klippen og fra slangebid blev de frelste ved at se paa den opphiede kobberslange. Bistnok er deres fædre, som drog ud af Egypten, nu alle døde fra dem, endog Moses er nu borte. Men Herren er dog endnu med dem. Han er den samme og hans aar faar ingen ende. Ps. 102.

Han er igaar og idag, ja til evig tid den samme ogsaa for os. Vort paaskelam er slagtet ogsaa for os, Kristus. Vi er friede fra morderengelen ved igjenførelsens bad, den hellige daab, som frøsler fra synder, døden og djævelens vold. En god samvittigheds pagt har Gud dermed oprettet med os og beseglet for os Lod og arb i det himmelske Kanaan, men endnu er vi ikke i fuld besiddelse. Vi ligner Israel ved Jordans bred. Endnu faa de kun en del af sin arb. Saaledes ser ogsaa nu enhver oprigtig kristen i et speil ved troen sin himmelske arb og beerer den i lerfar, for at den overvættet kraeft skal være Guds og ikke af os. (2 Kor. 4, 7). Thi nu se vi et speil, i en mørk tale. (1 Kor. 13, 12). Hvad er faa vor opgave?

Herrens ord lyder faa: Vær frimodig og sterf, thi du skal udele blandt dette folk det land til arb, som jeg tilsvor deres fædre at ville give dem.

Som vi let forstaar, er her ingen ny opgave given, kun den samme, som Herren saa mange gange ved Moses havde mindet Israel om og opmuntræt dem til. At tage i besiddelse det forjættede land var hele deres vandrings og kamps herlige maal, ligesom det er ogsaa vor opgave og maal for al vor fræben at faa i fuld besiddelse livet og den evige salighed, som Herren i ord og sakramenter har tilsvoret ogsaa os.

Hørst og fremst skalde Joshua være frimodig og sterk. Der er store vanskeligheder endnu at overvinde og sterke befæstninger at intage. For at naa det endelige maal at tage landet i besiddelse faar de ogsaa en anden opgave, der vistnok er endnu vanskeligere at forstaa og gjøre virkelig brug af. Herren siger nemlig: V. 7, Vær kun saare frimodig og sterk, saa du tager vare paa at gjøre efter hele den lov, som Moses, min tjener, bød dig! Vig ikke fra den til høire eller til venstre, for at du kan handle viselig i alt, hvad du foretager dig.

At være frimodig og sterk vil ikke her sige det, som vi nærmest vil tænke paa, nemlig at være modige og tapre til nu efter bedste skjøn og formue at komme over Jordanneren. Nei, siger Herren, deres frimodighed og styrke skal vise sig i at tage vare paa at gjøre efter hele Guds lov eller lære og ikke vige fra den til høire eller venstre. Derved alene skalde de handle viselig i al deres gjerning. Men dette synes ikke at kunne bringe dem over Jordanneren, som de maatte over. Alligevel træver han, at de skal endelig forstaa, at deres frimodighed, styrke og visdom skal bestaa i hvile og tillid til alt Guds ord. Dette er ogsaa vor vigtigste opgave hele vort liv.

Men her staar Israel ved Jordanneren, som de skal over. De har intet at sætte disse mange tuisen mennesker over med. Hvad skal de finde paa? Ja, saa spørger du og jeg, fordi vi saa let glemmer, hvad Herren netop har sagt os. Han havde straks ved Moses' sendelser sagt, at han nu vilde opfylde sit løfte til fødrege at føre dem ind i Kanaans land og havde disse mange aar viist dem mangfoldige eksempler paa sin faderlige omsorg for dem og mægtige ledelse, som Moses havde optegnet til deres lærdom og trøst. Derfor trævede han, at de skalde bevise sin barnlige tillid og kun vente paa hans videre førelse. Hvorledes fører han dem over Jordanneren?

Han kunde vel have ladet dem lave baade over- og undervandsbaade, endog flyvemaskiner, om han havde villet, men da havde ikke vi facet noget trøsteligt billede paa hans naadige førelse endnu, og Israel havde da været fristet til at tro, at de ved sin egen styrke og fornuft var komme over floden. Hans tanke er høiere end vores.

Efter Herrens befaling gik opsynsmændene midt igjennem Israels leir og de bød folket: Naar Jøser Herrens eders Guds påkts ark og de levitiske præster ifcørde med at bære den, saa skal Jøs bryde op fra eders sted og gaa efter den, dog skal der være en afstand mellem eder og den omtrent 2000 alen lang. Jøs skal ikke komme nære til den, for at Jøs skal vide den bei Jøs skal gaa, thi Jøs have ikke draget den bei før. Og det skede, da folket brød op og præsterne bare påklausens ark foran folket, og de presters fødder, som bar arken, dyppedes i vandkanten, (men Jordan var fuld over sine bredder hele høsten igjennem), da stansede det vand, som kom ovenfra. Det stod i en dynde meget langt borte, og hele Israel gik over paa det tørre.

Saaledes førte Herren sit folk over Jordan, saaledes fører Herren endnu ved sine naademidler sit folk over i sin elskelige Søns rige, fra mørket til lyset og fra Satans magt til Gud.

Naar Herren befaler, at der mellem arken og folket skal være en afstand af ca. 2000 alen, da antydes derved, at vi skal tage tid og have taalmodighed til nje at undersøge og se, hvad Herrens vilje og bei er, at vi ikke løber ved siden af den eller paa det ubisse eller søger som de, der slaar i veiret, men at vi i flittig bøn og Guds ords betragtning aflægger al byrde og synden, som lettelig besværer os, og med taalmodighed løber i den os foresatte kamp. Dette var Israels opgave. Det er ogsaa vor opgave. Men

2. Hvorledes skal vi løse den?

Herren siger til Josua i v. 8: Denne lovens bog skal ikke vige fra din mund, men du skal grunde paa den dag og nat, for at du maa tage vare paa at gjøre efter alt det, som er skrevet i den; thi da skal du have lykke paa dine veie, og du skal handle viselig.

Dette er merkværdige ord. Jøs denne forte tæst er det tredie gang, at næsentlig det samme indprentes. Guddommens tre personer styrker og oplyser herved Josua i anledning af hans kæld. Nogle nye tanker er dog fremsat, nemlig at lovens bog ikke skal vige fra hans mund, at han altsaa i ord og handling skal bevise sin lydighed og opgave, samt at han dag og nat skal grunde paa det skrevne ord for at tage vare paa det som er skrevet i bogen. Saal fremhæves igjen, at han netop derved, juist da skal have lykke, da skal han handle viseligt paa alle sine veie og i alt, hvad han foretager sig.

En anden merkelig ting ved denne instruks er, at der ikke siges et ord om, at ansøreren eller folket skal ruste sig til krigsen ved murbrækkere eller andre legemlige krigsvaaben. Deraf maa vi mindes om, at den treenige Gud ikke er krigens eller ødelæggelsens Gud,

men kjærlighedens og barmhjertighedens Gud. Han er alle gode ting's skaber og opholder. Hvor syndens og mørkets fyrste har brudt ind og lagt mennesket under syndens trældom og lønfer, der er han gjenløseren, helliggjøreren og opholderen i det gode. Af naade havde Herren taget sig af Abraham og gjort hans afdom til sit eindoms folk. Over 400 aar siden havde han givet dem Kanaans land til hjemsted her paa jorden. Saa lang en tid havde han paa grund af synden holdt sine børn i tunge trængslers skole i Egypten. Men nu var de kaldt ud af Egypten, og var lykkelig ført over Jordanen. Men de finder sit eget land indtaget og beboet af mange hedenisse folkeslag, som har besmitten det med blodskild og himmelraabende synder og nu var deres syndemaal fuldt. Naar synden er fuldkommen føder den død. Thi, siger Herren, med alt saadant har de hedenninger besmitten sig, som jeg uddriver fra eders aashn, og landet blev besmitten, og jeg hjemsøger dets misgjerning paa det og landet udspyr sine indbyggere. (3 Mos. 18, 24. 25). Herren har ikke behag i at plage nogen, men syndens undgaaelige betaling er døden. Dog Herren, Herren er en barmhjertig og naadig Gud, langmodig og rig paa mislundhed og sandhed; han bevarer mislundhed imod tusinde led. han forlader misgjerning og overtrædelse og synd; men han lader ikke den skyldige ustraffet, han hjemsøger fødres misgjerning paa børn og børnebørn. (2 Mos. 34, 6. 7).

Men Israel laa i længere tid i Leir ved Gilgal. Folket blev omfkaaret, eftersom man ikke havde omfkaaret dem paa veien, og de holdt paaske den 14de dag i maanedten om aftenen paa Jerifos øde marker. Nu var de færdige til at indtage det befæstede Jeriko.

Men denne opgave skulle de løse, ikke med sværd eller bue, men paa en maade, som afbilder for os, hvorledes Guds sande Israel-Kristi kirke paa jorden, skal kæmpe og seire.

Og Herren sagde til Josua: Se jeg har givet Jeriko og dets konge, de kraftige stridsmænd, i din haand. Og I skal gaa omkring staden, alle krigsmændene, rundt omkring staden en gang; saaledes skal du gjøre i 6 dage. Og 7 prester skal bære 7 lambasuner foran arken, og paa den 7de dag skal I gaa omkring staden 7 gange, og presterne skal støde i basunerne. Og det skal ske, naar man blæser i larmhornet med lange toner, naar I høre basunens lyd, da skal hele folket opstå et stort krig, og saa skal stadens mur falde ned der, hvor den staar, og folket skal stige op, enhver lige frem for sig. (Josua 6, 2—5).

Saaledes blev der handlet. V. 13 siger: Og de 7 prester, som

bar de 7 larmbasuner foran Herrens ark, gif og stødte uafladelig i basunerne, og de væbnede gif foran dem, og de, som sluttede toget gif efter Herrens ark, medens man uafladelig stødte i basunerne. Saaledes indtoges Jeriko. Saaledes skal vor opgave løses. Thi siger Paulus, om vi end vandre i fjødet, strider vi dog ikke efter fjødet; thi vores stridsvaben er ikke fjødelige, men mægtige for Gud til at forstyrre befæstninger, idet vi forstyrre anslag og al høi-hed, som opløftet sig mod Guds kundskab, og tager al tanke til fange under troens lydighed og er færdige til at straffe al ulydighed, naar eders lydighed er fuldkommet. 2 Kor. 3—6).

Tænker vi os lidt ind i tildragelserne udenfor Jerikos mure, saa er det let at forståa, at tilskuerne paa Jerikos mure og faste taarn maatte synes, at Israels larmende manøvre de 6 dage var taabelig, endog latterlig. Der var vist ingen beleirings eller frigs-rustning i denne hør. Dens munodering var vistnok luvslidt og lappet efter 40 aars vandring i ørknen. Deres ørenringe og smykker havde de maatte opofre til tabernaklet. De beleirede ikke engang om natten de lukkede porte. Det heder, at de blev natten over i leiren; saaledes gjorde de i 6 dage. Det er naturligt, at Jeriko for hver dag, som gif uden at der saaes nogen virkning efter den larmende hob, maatte blive endnu tryggere og fulde af haan og foragt over Israels. Israels havde facet det paalæg, at ikke et ord skulle udgaa af deres mund under deres marsch omkring staden, førend man blæste i larmhornet med lange toner, naar de hørte basimens lyd. Men dette skede først da de den 7de gang gif omkring paa den 7de dag. Da skulle folket frige. Da faldt endelig muren ned.

Paa lignende maade skal vi løse vor opgave. Hverken Lovens larmhorn eller evangeliets naadesbasuner skal vige fra vor mund. Thi den treeuige Guds aand har givet os dem til menneskers frelse ved de 7 Guds aander, d. e., den Helligaands forskellige gaver og virkninger. Lovens hammer maa til for at knuse og holde nede det haarde og trodsige hjerte og evangeliet skal skabe og op holde et myt hjerte og liv.

Vi maatte være forberedte paa, at verden ikke mer nu end før kan fordrage den uafladelige støden paa basunerne for den rene lære, det blev jo sagt os, at vil vi det, da faar vi gjøre det udenfor for os selv. Men det værste er, at vi desværre har grund til at frygte for, at vi selv altfor snart kan blive forsagte, fordi vi føler, hvor upopuler vor stilling er og hvor lidet vi ser af frugter. Det kan hænde, at vi lig Israels faar larme til spot for verden hele vort livs arbeids-nuge uden at se nogen virkning. Men vor opgave er ikke at særge for frugt og virkning, men at prædike ordet purt og rent i tide og i utide med al langmodighed og lærdom. Lad hver af os kun se til, hvorledes vi bygger paa den grundvold, som sagt er, hvilken er Jesus Kristus. Vi skal nok høste i sin tid, saafremt vi ikke trættes. Da skal enhvers gjerning blive aabenbar. Thi dagen skal klarlig vise det. (1 Kor. 3, 13).

Derfor, elskede vrødre og søstre i Herren! Vorder sterte i Herren og i hans vældes kraft! Jøser er Guds fulde rustning, at I kan være incægtige til at staa imod djeævelens snedige ansløb! Thi vi har ikke kamp mod kjød og blod, men mod hærstendømmer, mod magter, mod verdens herrer, som hersker i denne tids mørke, mod ondskabens aandelige hær under himmelen. Tager derfor Guds fulde rustning paa, forat I kan gjøre modstand paa den onde dag og bestaa efter at have fuldbragt alt! Saa staar da omgjordede om eders lender med sandhed og iførte retsærdighedens panser og ombundne om fødderne med den sacerdighed, som fredens evangelium giver, idet I til alt dette griber troens skjold, med hvilket I skal kunne slukke alle den ondes gloende pile, og tager saliggjørelsens hjelm og aandens sverd, som er Guds ord, idet I til enhver tid bede i aanden med al bøn og begjæring, og er aarbaagne i dette med al varagtighed og bøn for alle de hellige. (Eph. 6, 10—18).

3. Men hvad skal da bevæge og opmuntre os til alt dette?

Herpaa svarer Herren i vor tekst og siger: Har jeg ikke besalet dig: Vær frimodig og sterk og ræddes ikke? Thi Herren, din Gud, er med dig i alt, hvad du foretager dig.

Med disse ord siger Herren, at det er ham meget om at gjøre, at vi forstaar og efterkommer hans vilje. Den bør være os bevæggrund nok til at høre og at lyde ham, enten vi forstaar, hvorfor han befaler det eller ikke. Han er den treenige, den almægtige Gud, som har himlen til sin trone og jorden til sin fodstamme, han er Gud den trofaste Gud, som bevarer pakten og missundheden mod tuisinde led, mod dem, som elsker ham og holder hans bud, men han betaler dem, der hader ham, lige i deres øine ved at lade dem omkomme. Han opætter det ikke med den, som hader ham; lige i hans øine betaler han ham. (5 Mos. 7, 9, 10). Alle Herrens befalinger er klare, oprigtige og bestemte. Hvert ord og stavelse skal man merke sig og adlyde, ellers kan man ved ikke at tage det saa nære gaa glip af store velsignelser. Det er Israels mistillid og egenraadighed et aðbarendt eksempel paa. Endog Moses gik glip af en stor velgjerning bare, som det synes for os, ved en lidens uagtighed. Forat stafte Israel vand i ørkenen befalede Gud ham og Atron og sagde: I skal tale til flippet saa skal den give vand af sig. Men Moses gjorde mere. Han slog ogsaa paa flippet. Da sagde Herren til Moses og til Atron: fordi I ikke troede paa mig, saa I helligede mig for Israels børns øine, derfor skal I ikke føre denne forsamlings ind i det land, jeg har givet dem. (4 Mos. 20, 7—12). I 5te Mosebog fortæller Moses, at han bønfaldt Herren og sagde: Lad mig dog drage over og se det gode land paa hin side Jordanner. Men Herren var vred paa mig for eders skyld og hørte mig ikke. Saa alvorligt mener Herren det med alt sit ord.

Meningen med disse bud: vær frimodig og sterk, er, at vi skal tage vare paa at høre og adlyde alt Guds strevne ord, blive rige i al lære og al kundskab og saaledes elshe og forlade os paa Gud alene,

fordi han har elsket os først. Frygt ikke og ræddes ikke, er Herrens bud, dog ikke lovens bud og trudsler, men evangeliets kraftige kald, som naar han siger: frygt ikke, du lille hjord, thi det er eders Fader behageligt at give eder riget. Kommer hid til mig, alle, som arbeider og er besværede. Givagt paa dig selv og paa kerdommen, giveragt paa basunens lyd! (Jes. 17). Kommer til bryllup, eller gaar ogsaa I hen i vingaarden, og mangfoldige lignende befalinger, som indeholder det deiligeste evangelium. Dersom vil vi holde os nære til alt hans ord. Thi er det ord, som var talt ved engle, blevet fast, og har enhver overtrædelse og ulydighed faaet sin tilbørlige løn, hvorledes skal vi da undfly, dersom vi ikke agte saa stor en salighed, som, efter at den i begyndelsen var forhindt af Herren, er blevet stadsfæstet for os af dem, som havde hørt ham. (Hebr. 2, 2, 3).

Fordi vi er saa tungnemme og kortsynede, vil det ofte falde os tungt og vanskeligt altid at tage det nære med Guds ord. Mange slags kors og modgange maa vi prøve at bære uden knur. Vi taber venner og paarsørende, maa handle som om vi haddede far og mor, brødre og søstre, og maa gjælde for stridslystne og stivsindede, der ikke ved at følge med tiden eller skilke os i den som folk flest.

Dette er jo ogsaa paa en maade sandt. Vi maa, som Paulus siger, staar rede til at straffe al ulydighed, som vor Frelser gjorde og som vi er kaldte til at efterfølge ham i. Hovedgrunden til saadan cengstelig fasthængen ved den rene lære er den, som teksten angiver: Thi Herren, din Gud, er med dig. Uden ham kan vi ikke bestaa. Der er ikke lykke eller salighed i nogen anden. Gudfrugtighed er nyttig til alle ting, da den har forjættelse for det liv, som nu er og for det tilkommende. Verdens venuskab er Guds fiendskab. Hvo der vil være verdens ven, bliver Guds fiende. (Joh. 4, 4). Det daarrlige fra Gud er visere end menneskene, og det skrøbelige fra Gud er sterklere end menneskene. (1 Kor. 1, 25). Dersom I blive i mit ord, er I i sandhed mine disciple, og I skal erkjende sandheden og sandheden skal frigjøre eder. (Joh. 8, 31, 32). Jesus Kristus, Gud og mand, er med alle sine i denne verdens ørkenwandring ligesom han ledsgagede Israels børn gjennem ørkenen til det forjættede land. Hans store barmhjertighed forlod dem ikke. Skytten veg ikke fra dem om dagen for at lede dem paa veien, og ildstøtten ikke om natten for at oplyse den vei, de skulle gaa. (Neh. 9, 17). Dersom lad os være ved godt mod. Er Gud for os, hvo kan da være imod os?

Formandens synodaltale og indberetning

Sjælere medkristne, brødre og søstre i Herren!

Et blif paa de kirkeelige, politiske og sociale forholde maa drive os til at betænke disse Herrens ord til Timotheus: Men vid dette, at i de sidste dage skulle vanfælige tider forestaa! Thi menneskene skulle være egenfærslige, pengegjerrige, stortalende, hovmodige, bespottere, ulydige mod forældre, utafnemmelige, vanhellige, ufjærlige, uforligelige, bagtalere, umaadelige, umilde, uden kjærlighed til det gode, forrædere, fremfusende, opblæste, som mere elste vellyst, end de elste Gud, som have gudfrygtigheds skin, men fornegte dens kraft. 2 Tim. 3, 1—5.

Med gru maa vi blive var den gudforladte og Kristus-fiendts aands indtrængen og herjinger paa alle hold i det huslige og ofentlige liv. Med forståelse maa vi se, hvorledes familielivet ødelægges, og det, som faldes fra ledelses og civilisation er sunket ned til at blive en hovmodig og egenvraadig materialisme, der arbeider paa at omstyrte alle guddommelige ordninger og samfundsforhold. Denne verdens gud er mægtig i alsfens hemmelige fælskaber og store foreninger, der undergraver baade kirke og stat. Man lever som man vil og retter sig hverken efter Guds eller landets lov, men stiller sine egne fordringer og kjæmper for dem med vold og magt.

Spørge vi efter en modvægt herimod, saa finder vi endog der, hvor man funde vente noget bedre, nemlig i kirken, ogsaa der arbeider rationalisme eller fornuftslære. Man lempar kirkeens vidnesbyrd efter nutidsmenneskers kram. Man maa ikke føre nogen kamp for Guds ords sandhed eller prædike saa, at verden bliver vred eller saa, at nogen faar et sting, som gjør ham til et menneske, der trænger synsforladelse og naade. Man maa kun dyrke fred og ro og vise saadan kjærlighed, som lefser med alt og alle og søger at vindé verdens aqstelse ved store tal af mænd og midler. Det falder saa let og stemmer saa godt med tidenes aand at blande lov og evangelium saaledes sammen, at Kristus bliver en nytestamentlig lovgiver og moralcerer og hans budskab et betinget evangelium, hvis indhold beror paa menneskets forhold. Men derved er dog i virkeligheden kirkeens grundvold forladt, Kristi naadebudskab til syns dere fornegtet og noget i mennesket sat i hans sted som det afgjørende.

Men Kristi og talismandens virksomhed her paa jorden er alligevel at overbevise verden om syn, om retsfærdighed og om dom. Om syn, fordi de ikke tror paa Kristus, om retsfærdighed, fordi han gaar til faderen, men om dom, fordi denne verdens første er dømt. (Joh. 16). Men dette budskab er daarskab og forargelse for den større verden. Derfor bestjærtiger mange endog i den lutheriske kirke sig med at forlige Kristi lære med tideaanden. At afgivelser fra Kristus sfer paa en sin maade er desto værre, fordi mange ribes med i den sterke strøm, idet de ikke betænker, hvor den fører hen.

Med frugt og inderlig bekymring maa vi tænke paa, hvad frem-

tiden sjuler i sit sjød for vore hørn, vort land og folk. Ser vi os om efter, hvad daemning de store og mægtige i landet har at sætte op mod den rivende strøm, da høres nu enkelte røster om, at religionsløs og Kristus-fiendtlig skoledannelse ikke redder fra fordærvelse. Mere end blind maa den være, som ikke ser haandfristerne paa væggen endog nu efter de voldsomme omvæltninger i Europa og tilstaaende barbariske oprin mod lov og ret i vort eget land.

Alligevel holder de allerfleste statsmænd og store universiteter kun paa med at arbejde mere og kostbare skoledannelse i bare verdslige ting uden engang at nævne religion, Guds ord eller guds-frygt. Man opfordrer til at sætte sig høje idealer, men hvad betyder disse ord for dem, som ikke har tillid til eller brug for et eneste Guds ord til undervisning og opdragelse af ungdommen.

Vi hør betænke, at vort offentlige, religionsløse og øste Kristus-fiendtlig skolevesen er saaledes anlagt fra nederste klasse i folkeskolen til den øverste ved universitetet, at man derved skal dygtig-gjøres til at opnaa høje idealer. Med disse menes da vel de ting, som verden higer efter, nemlig øre, magt, rigdom og gode dage her i livet. Men siger mig da, om trætten efter saadant er noget andet end at hige efter og dyrke de ting, som Herren falder torné og tilsler, der kvæler den gode fød? (Mark. 4, 19; Luk. 8, 14). Ogsaa kirkens mænd anbefaler øste ved skole- og slutningsfejter de høje idealer, som da ogsaa forstaaes kun om jordiske ting. Er ikke saadan tale tvertimod disse Herrens ord: trætter ikke efter de høje ting, men holder eder til de lave?

Bare verdslig visdom kan ikke dømme noget værn mod daars-
skab og ryggesløshed. De vise blive tilslamme, de blive forfækkede og rammede. Se, Herrens ord have de forlæstet; hvori skulle de da have visdom? siger Jeremiias. (8, 9). Herrens frygt er visdoms begyndelse, og fundsfab om den hellige er forstand, siger Salomo. (Ordspr. 9, 10). Herrens vidnesbyrd er trofast, det gjør den enfoldige vis. (Salm. 19, 8). Kun guds-frygt er nyttig til alle ting. (1 Tim. 4, 8). Vi ved, at Herren har reist et vidnesbyrd i Jakob og sat en lov i Israel, som han bød vore mændere at fundsgjøre sine børn, forat den følgende slægt kunde sætte sit haab til Gud og ikke glemme Guds gjerninger, men bevare hans bud. (Salm. 78).

Vi maa bekjende, at vore mændere i den gamle norske synode baade lært os Guds vilje om vore børns opdragelse i Herrens frygt og formaning, havde flere religionsskoler og brugte mere Guds ord i husene end tilfældet har været hos os paa lang tid. Bid vi nu alle med David kunne sige til Gud: En brændende hæme har grebet mig over de ugodelige, som forlade din lov. (Salm. 119, 53). Da havde vi nok baade vilje og udformne til at særge bedre for vore børns aandelige vel end at lade staten næsten forfræbde dem med bare verdslige ting.

I synodalberetningen for 1873 findes et fortælligt referat af formand H. A. Preus om skolesagen, som burde studeres og efter-

leves. Vil vi ikke adlyde Guds befaling om vore egne børns ordentlige undervisning og opdragelse i gudsfrugt, hvad adlyder vi ham da vel i? Dersom vi om denne sag bare taler pent og klager uden at gjøre noget alvorligt for den, da blir vel enden af vort virke kun en gjentagelse af den gamle synodes undergang. Og dog kan jeg med glæde minde synoden om, at nogle menigheder, nemlig Somber og Lime Creek, samt Bethania i Iowa og Albert Lea, Minn., har menighedscole igang ligesom Fairview menighed i Minneapolis har begyndt godt. Jeg forstaaar ogsaa, at det er godt haab om at vestre Koskalonong snart vil begynde en menighedscole. Paa Pacifickysten var der engang 5 slige skoler, medens der nu findes kun en eneste, den i Parkland.

Efter min fulde overbevisning er dette vor vigtigste indre- og hedningemission at oprette engelsk Lutherse barreskoler, hvortil der samles alle de børn man kan faa, forat undervise dem om Guds store kjærlighed til alle mennesker og opdrage dem til samvittighedsfulde kristne og borgere. Man skal nok med tiden erfare, at ikke saa faa forældre lærer at sætte pris paa at benytte saadanne skoler. Derfor tror jeg, at missionspenge ikke kan fortiden benyttes bedre end ved at hjælpe Lutherse menigheder især i Østerre byer til at oprette og drive saadanne missionsanstalter for børn. Eller skal vi tenke os, at vi hør fortsætte med at forsømme vore egne børn, men sende penge og arbeidere langt bort for at missionere? Men det er ret paa den maade at virke til at lysestagen flyttes fra os til andre? Vi ved af Guds ord og erfarer det daglig, at man endog med lang og kostbar skoleundervisning uden Guds ords tugt ikke kan behaves i daabsdagten eller gjøres til gode borgere i landet.

Gid alle i vort samsund vilde komme ihu, at Herren er som den bedste ven nær os, naar han i skriften taler til os om vore børns undervisning og opdragelse i gudsfrugt, at vi derfor vil lytte til hans tale. Da vilde vi snart faa en saa vaagen samvittighed og brændende følelse af vort ansvar ligeoverfor Guds vilje og befaling, at vi ingen ro får i at sende vore børn til religionsløse eller Kristus-fiendske skoler, men lærte at kjende og følge Herrens vilje.

Da skal vi nok se, at vi har udkomme, fordi Herren nok holder ogsaa ord som disse: Og det skal ske, dersom du hører Herren, din Guds, røst, saa du tager vase paa at høre alle hans bud, som jeg byder dig idag, da skal Herren, din Gud, sætte dig højest over alle folkene paa jorden. Og alle disse velsignelser skulle komme over dig og vederfares dig, naar du hører Herrrens, din Guds, røst: velsignet skal du være i staden, og velsignet skal du være paa marken. Velsignet skal dit livs frugt være og din jords frugt og dit kvegs frugt. Velsignet skal din furv være og dit deigtrug. Velsignet skal du være i din indgang, og velsignet skal du være i din udgang, osv.

Men det skal ske, dersom du ikke hører Herren, din Guds, røst, saa du tager vase paa at høre alle hans bud og hans love, som jeg byder dig idag, da skulle alle disse forhandelser komme over dig og

vederfares dig: Forbandet skal du være i staden, og forbandet skal du være paa marken. Forbandet skal din kurv være og dit deigtrug. Forbandet skal dit livs frugt være og din jords frugt. Forbandet skal du være i din indgang, og forbandet skal du være i din udgang. Herren skal sende forbandelsen, forstyrrelsen og revselsen mod dig i alt, hvad du udøeker din haand til, osv. I resten af det 28de kap. i 5te Mosb. regner Herren op mange svare straffedomme over jøderne. Som eget folk skalde de oprykkes og adspredes, hvilket vi ved er skeet os til advarsel og lærdom. Hører og giveragt, hovmøder eder ikke, thi Herren tåler, siger Jeremias, kap. 13, 15.

Men som indvending mod oprettelse af kristelig skole ansføres ofte dette Herrens ord: Ældre opføder eders børn i Herrens tugt og formaning, som om ædrene maatte gjøre denne vigtige gjerning alene udenfor læremødet i menigheden. Det er ganske vist ædrenes pligt at særge for hver sin familie. De er det vel ogsaa, som ved sine borgerrettigheder har ordnet med og betaler for publifkolen, der ikke har saa alvorlige og vanskelige ting at undervise i som i veien til salighed. Og er der i menigheder ældre eller mødre, som har tid, lejlighed, evne og uddannelse til at gentage for børnene alt Guds raad til salighed, lov og evangelium, saa flittigt som Herren foreskriver og som man finder, at børnene trænger forat blive godt forberedte for det aandelige livs alvor og rustede mod tidens farer og kristelser, da lad saadanne blive lævere ogsaa for andre børn, hvis forældre ikke har tid og evne til at gjøre Herrens befaling fuldt.

Forældre, som virkelig vil opføde sine børn til himmelsborgere, vil snart finde, at den billigste og bedste ordning er sammen med andre kristne at oprette kristelige skoler og ikke sende sine børn til en skole, som ikke underviser om Gud eller hans naade og heller ikke bruger ordet som opmuntrings- og tugtemiddel, hvorved de kan lære at kjende og beherske den gamle Adam.

Denne sag tør jeg frimodig lægge saadan bræt paa, fordi det er min overbevisning, at vi ikke behøver at bygge en eneste højere læreanstalt eller ansette flere læerer, om vi ikke vil, men kan alligevel faa baade prester og læerer vel uddannede bare vi kunde sende til bekjendelsesstro Lutheriske anstalter fromme og samvittighedsfulde hugslinge, som i tro og fjærighed til Gud vil tjene hans kirke i landt os. Det er mit ønske, at vort samfund kunde faa den overenskomst med vore missouriske troesbrødre, at vi kan bidrage til og benytte deres højere læreanstalter som vores egne, saalænge de, som nu, uddanner dygtige og tro arbeidere i kirken.

Da jeg mi i flere aar har haft rig anledning til paa nært hold at iagttage flere mys uddannede unge presters og læereres bekjendelse, principper og arbeide, tør jeg frimodig give Synoden dette raad.

Som en stor velsignelse og lettelse for vor gjerning holder vi jo fast paa de lærdomme og grundfæstninger, som den gamle norske Synode stod fast paa hele tiden fra 1853 til 1911. De faa svagheder, som kom tillyne, blev afværgede og rettede ved klare vidnes-

bryd. Vi behøver ikke at spilde tid og krefter i lange forhandlinger med kirkelige modstandere. Vi har dog vel nu erfaring for, hvor umyttige og skadelige de har været. Man fjender vor tro og lære, eller man kan let forvisse sig derom, uden at vi indlader os paa videre forhandlinger. Vil nogen ørligt og uforbeholdent vise, at han hylder de vigtige lærdommene, der gav vores fædre i Synoden endog under fattigdom visdom og evne til at udrette saa meget for kirken grundlæggelse og træsel blandt vojtfolk i vojt land, da er vi altid villige til at udrefle broderhaanden. Det gjælder for os at blive hver paa vor post, tro indtil enden, i den erkendte sandhed.

Det er smerteligt at iagttagte, at endnu kun enkelte af vores forrige troesbrødre har sagt sig løs fra ansvar for ulutherst lære og uirkelig præfis i „Den Norske Lutherst Kirke i Amerika.“ Men de virkelig trøster sig med den begrundelige erklæring, som majoriteten i den Norske Synode antog i 1913, at „Synoden vil ikke som samfund være ansvarlig for enkeltmænds udtaleser, enten i tale eller skrift, medmindre det paa en eller anden maade som samfund har sanktioneret samme.“ Herren bøjer sig nok ikke for, hvad en majoritet vil eller ikke vil. Thi han figer til alle, 3 Mosb. 19, 17: Du skal irettesætte din næste, forat du ikke skal være synd for hans skyld. Og Ezeq. 33, 8: Maar du ikke taler for at advare den ugudelige for hans vej, da skal han, den ugudelige, dø for sin misgjernings skyld, men hans blod vil jeg kræve af din haand.

Det er mit haab, at Synoden ikke vil give efter for fristelsen til at oprette andre store eller smaa fond end de, som vi nu har til hjælp for kirker og skoler ved rentefrie laan. Ellers drages kirken ind i verdslige syssler med betenklig baunforretning eller pengeudlaan, retssager og udpartninger (foreclosures) endog mod fattige kirkemedlemmer. Vi maa med Luther og vor bekjendelse i de schmalkaldiske artikler beklage, at „aager og gjerrighed har brudt ind som en syndflod og er blevet til idel ret.“ (S. 243).

Det kan ikke bevises med kristelige grunde, at troende mennesker bør oprette nogen anden pensionskasse eller livsassuranse end den, som Herren selv har oprettet ved sine herlige og uroffelige løfter om fæderlig omhu for sjæl og legeme i tid og evighed. Kan nogen forstå os, at ikke løfter om pengehjælp efter dødsfald eller lykkespil er et pacifund af den gamle slange for at efterlabe vor Herres løfter om store herligheder efter en salig død i troen?

De, som tror Gud, blir aldrig svegne. De, som ikke tror Gud, eller ikke er tilfreds med Guds løfter til sin brud, kirken, har ingen ret til at føre fremmed ild ved at sætte sine usle garantier ved siden af brudgommens egne. Blir nogen forarmet endog han bestrebede sig for at være en god husholder over Guds mange slags naade, da har Herren ørgtet for, at de kristne med glæde vil hjælpe der, hvor de hører om træng. Efter kristelig færslighed maa de forudsætte, at ingen er for stolt til at være sig sin farde tilstand bekjendt.

Endog tilsyneladende uskyldige pensionskasser frister til betenkellige ting. Som eksempel kan nævnes følgende, som har voldt mis-

tanke og klage. En nogenlunde velstillet præst, som lig enhver anden kan slitte sig til pensionskassen eller lade det være, begynder først sent at lægge penge i kassen, men ikke længe derefter er han en af dem, som efter reglerne drager en aarlig pension, der snart overstiger, hvad han har lagt ind i pensionskassen. Hvad maa da de tanke, som maaesse i knappe kaar i lang tid har høet aarlige bidrag, naar de ser saadant af bedre stillede embedsbrødre?

Som kristne tror vi jo, at sølvet og guldet hører Herren til og at han giver hver sin bestifte del. Høvde han villet, at vi skulde have et forraad deraf som sikkerhed for vor egen eller børnenes legemlige udkomme, da havde han let funnet sige sin kirke, hvor sølvet og guldet var at finde. Men derom har han tydeligt sagt: Samler eder ikke statte paa jorden, men samler eder statte i himlen, hvor hverken mol eller rust fordeørve. Thi hvor eders stat er, der vil og eders hjerte være. (Matt. 6). Søger først Guds rige og hans retsærdighed, da skal alle disse ting tillægges eder.

Vort kirkeelige arbeide har i det svundne aar haft sin jevne gang. Dog maa det berettes, at Shell Rock menighed i Worth Co., Iowa, past. A. J. Torgersons kald, har ved en distriktsrets fjendelse blevsen frafjendt sin kirkeeiendom. Denne menighed er en af de ældste, lœnge betjent af past. T. A. Torgerson, senere af past. D. E. Lee, begge fæligh afdøde. En lidet minoritet, som lœnge havde undladt at deltage i menighedens gudstjenester og andre møder, anlagde sag mod den med krav paa kirkeeiendommen. Saavidt vides har ikke Shell Rock menighed gjort noget værre mod dem, som stenvile end, at de ikke kunne tilstemme „Op ejr“ eller vilde ødelægge sine fædres samfund og stifte et nyt. Naar nu deres kirke og gravplads er frafjendt dem, saa maa vi vel intale vor inderlige medfølelse med dem, men ogsaa opmuntre til frimodighed og glæde under forret ved tanken paa Herrens ord i 1 Pet. 3, 14: men om jeg end lide for retsærdigheds skyld, ere jeg halige, men frygter ikke, som de frygte, og forfærdes ikke, men helliger Gud Herren i eders hjerter.

I det forløbne aar er 2 kirker indviede, nemlig Bethanias kirke, past. Sandes kald nær Story City, Iowa, og Vor Frelsers, past. Gulleruds kald ved Princeton, Minn. Candidat Theol. S. Sande fra Concordia Seminar i St. Louis, Mo., blev ordineret.

Hvad jeg forresten har gjort for samfundet er beklagelig lidet, har nof taget del i et par prestemøder og besøgt nogle menigheder og embedsbrødre, men trøster mig med, at disse i kristelig og aaben ærlighed øver broderlig tugt og opmuntring ligeoverfor hverandre. Den fjendsgjerning, at der ikke begjæres alstens raad og instrukser fra embedsmænd i samfundet bør være et godt tegn paa, at hver søger ved studium i Guds ord og bøn at staa paa egne ben og at udøvere det vigtige hyldeembede i tro og lydighed under ordets anvisning. Jeg hvært kald maa vi haabe og bede, at ingen Herrens tjenner giver rum for fristelser til at synes ilde om sin anbetroede hjord eller at bede andre om et bedre kald. Vor himmelske Fader kan vi bede om, hvad som helst vi vil i den Herres Jesu navn, men ingen

embedsmand blandt os er herre over noget fald, som han kan byde andre.

Fra vort College og de staende komiteer vil der blive fremlagt rapporter om deres virksomhed.

Følgende andragender om optagelse i Synoden foreligger til endelig afgjørelse, nemlig fra:

Vor Frelsers Lutherske synodemenighed i New Hope, Wis.

First Ev. Luth. Church of Suttons Bay, Mich.

Goreft City ev. luth. menighed, Winnebago county, Iowa.

Læreforhandlinger

I.

De rette frikirkeelige principper for Kirkesyrelsen.

(Af past. John Hendricks.)

For de første kristne menigheder opstod dette spørgsmål meget snart: Hvorpelades skal vi komme til et levested, der bedst svarer til vor tro, og hvilken stilling skal vi indtage i den ydre kirkeelige styrelse?

Jesus havde vistnok talt om sin menigheds hus; men nogen husholden havde han ikke givet sin menighed. Han havde ikke esterladt nogen anvisning for menighedens styrelse hverken med hensyn til hver enkelt menighed eller med hensyn til menighedernes stilling til hverandre.

Overalt finder vi, at troen paa Kristus som den forjættede Messias var den eneste vej, som førte ind i Guds menighed. Ingen ydre former frævedes hverken af den enkelte kristne eller af menigheden som en enhed. De ydre former for kristenlivets fremtræden i parksis overlod kirkens herre til menighedernes frie udvikling, og ikke paa noget punkt bandt han det til visse ydre former og bestemmelser. Som frie og myndige sønner og døtre i Herren skulde de kristne leve et liv, der svarede til deres tro. Lovtrældom og autoritets tro var ukjendte ting i apostelfirken. Evangeliets enkle og frie aand raadede hos de første kristne. Dette liv viste sig i deres beffjendelse og deres daglige omgang. Det var ikke omhegnet med menneskelige love og anordninger; men det sprang friskt og frit fra deres kjærlighed til deres Herre og Mester, som det klare vand springer friskt og frit fra kilden.

Men dette evangeliske sind forbød ikke sammelige ordninger og bestemmelser for menighedens ydre styrelse, naar kun disse ydre former og bestemmelser ikke betragtedes som noget, der havde et selvstændigt værd for Gud, og som noget Herren frævede. Derfor finder vi ogsaa, at apostelfirken var klar over, hvad som var guddommelige ordninger, og hvad som var menneskelige ordninger. Altid gjaldt det for den, at man maa adlyde Gud mere end mennesker.

Før at vi kan faa et lidet indblik i de rette frikirkeelige principper for kirkefryrelsen, skal vi se:

Hvori en Guds menighed bestaaar.

Hvad den eier.

Og hvorledes den bør styres.

Hvori en Guds menighed bestaaar.

En Guds menighed har sit udspring ikke nedenfra, ikke fra naturen eller fra den menneskelige dannelse; men den har sit udspring ovenfra, fra en guddommelig stiftelse i Guds frie naade og færlighed til os syndere. Guds menighed kom ikke i stand ved tvang, og den kan ikke bestaa derved, at tvang øves.

Som Guds menighed er oprettet af Herren selv, saaledes eies den ogsaa af ham, derfor kaldes den i skriften: snart Guds menighed, snart Kristi menighed, snart Guds bygning, snart Guds tempel og snart Kristi legeme. I Skriften heder det, at Kristus erhvervede sig den med sit eget blod.

Og naar vi mærker os den maade, den tog sin begyndelse paa, da ser vi klart, at den er et Guds værk. Den kristne kirkes stiftelsesdag maa hensøres til den første pintsdag efter Kristi himmelfart. Bistof er det saadt, at Kristus havde selv lagt grundvolden til sin menighed, medens han vandrede her paa jorden. Denne grundvold bestod deri, at alle de, som havde antaget ham i troen som sin Frelser, indlemmedes i hans rige. Men medens Jesus vandrede her paa jorden, var denne første begyndelse mere ssjult i Kristus og var i alt ledet af ham. Aanden nye liv havde endda ikke naaet sin fulde udvikling, og deres erkjendelse af Guds rige var endda uklar. Til fuld udvikling og fuld klarhed kom de, naar den dag oprændt, som Kristus ved flere lejligheder havde talst om og lovet dem. Han minder dem om, at Aanden skal sætte dem i stand til at se alt i et klart lys og løse den opgave, han havde kaaret dem til. Og Jesus formancer dem til at holde sig rolig i Jerusalem og bie paa Aanden's desagtig gjørelse.

Apostlerne holder sig Jesu ord esterretslige. De ser fremad med længsel til den time, da forsettelsen skal gaa i opfyldelse. Ti dage var nu forløbne, siden de fiktes med sin elskede Mester. Nu var de alle forsamlede til bøn ved den 9de time. At hovedgjenstanden for deres samtale og deres bøn var Aanden's komme er vel sikert. Og opfyldelsen af deres bøn kom paa underbar maade. For deres hørelse deri, at de hørte en lyd som af en sterk storm; og for deres syn deri, at de saa tunger som af ild, der satte sig paa enhver af dem. Dette megtige under bragte folkemængden til at strømme ud, hvor fra lyden hørtes. Og her faar de høre den første prædiken om Guds menigheds stiftelse —, en prædiken som ikke var menneskelig vis, doms ord, men Aanden's tale; thi den var jo holdt i et tingsmaal, som Aanden stalte. Her ser vi en cabenbarelse ifra en anden verden. Her kan ingen sige, at dette var et menneskeligt værk. Her staar vi ansigt til ansigt med et tegn fra himmelen, som vidner om,

at Herren var den virkende. Her ser vi, at Herren er menighedens stifter.

Naar menigheden er Guds værk og Guds eiendom, da følger deraf, at Kun disse, som hører Herren til, er lemmer af Guds menighed. Alle disse og Kun disse, som tror paa Kristus, hører til Guds menighed, enten de er medlemmer af den lokale menighed eller ei. Disse derimod, som ikke er sande troende, hører ikke til Guds menighed tiltrods for, at de ansees for medlemmer i den lokale menighed og deltager i dens arbeide.

Altsaa, Guds menighed her paa jorden bestaaer ikke i et vist antal ceremonier, kirkebygninger og institutioner, som repræsenterer jordisk eiendom og magt, men den bestaaer i de helliges forsamlings.

Hvad den eier.

Som Guds menighed har sit udspiring i Herren og ikke i noget menneske, saaledes har ogsaa Herren givet den visse gaver og goder til dens opholdelse og udbredelse her i verden. Ja, den har faaet alt, hvad den traenger til det nye livs stabelse, opholdelse og udbredelse. Den traenger ikke at vende sig hid eller did for at faa noget. Menighedens Herre og Konge figer til den: „Alle ting er eders.“ (1 Kor. 3, 21). Og etter figer han til den: „Men Σ ere en udvalgt slægt, et kongeligt præstedomme, et helligt folk, et folk til eiendom, for at Σ skulle forkynde hans dyder, som kaldte eder fra mørket til sit underfulde lys.“ (1 Pet. 2, 9).

Herren har givet menigheden sit ord og sine særramenter, og han har oprettet forligelsens tjeneste til disse naademidlers forvaltning. Σ 1 Kor. 12, 27 læser vi: „Og Gud satte i menigheden først nogle til apostler, for det andet profeter, for det tredie lærere.“ Og apostelen Paulus figer: „Saa giver da agt paa eder selv og den hele hjord, i hvilken den Helligaand har sat eder som opsynsmænd for at vogte Guds menighed.“ (Aft. 20, 28). Altsaa ordets embede tilhører menigheden og ikke til nogen enkelt stand som præstestanden. Til menigheden er det Jesus figer disse ord: „Hvad som helst Σ binde paa jorden, skal være bundet i himmelen, og hvad som helst Σ løse paa jorden, skal være løst i himmelen.“ (Matt. 18, 18). Denne magt og myndighed tilhører den mindste menighed saavel som den største og til ingen anden forsamling, det være synoder, konciler eller kirkesamfund. Σ de Schmalkaldiske artikler læser vi: „Thi hvor Kirken er, der er ogsaa befalingen til at predike evangeliet. Derfor maan menigheden beholde magten til at falde, vælge og indvie kirke-tjenere.“

Efter hvilke regler og principer bør en Guds menighed styres?

Der, hvor en saadan menighed findes med disse Mærdens goder og rettigheder, efter hvilke regler bør en saadan menighed styres?

At Kristus selv vil styre en saadan menighed er sikkert; og at han vil styre den ved sit ord i fjerlighed og ikke ved magt er ogsaa sikkert. Thi saa sandt som det er, at en synthers omvendelse er en

frivillig sag, ligesaa sandt er det ogsaa, at den kristnes liv i Guds kirke er frivillig lydighed under Guds vilje og ikke en sag, som sører af tvang. Æ begge tilfælder er det Kristi kjærlighed, som twinger den troende.

Dernæst, er ordets forkynder i en saadan menighed et sendebud i Kristi sted. Han taler blot det, som hans Herre og Konge beskæler ham at tale. Han kommer paa hans vegne og i hans navn. Han predikter ikke sig selv, men Kristus Jesu. Æ sig selv er han blot et kærligt menneske, som hver dag maa leve af Guds naade, men i Kristus er han stærk. Som den, hvem Herren har kaaret ved menighedens kæld til at forvalte frugten af Jesu hele forsonings gjerning, er han baade Guds og menighedens tjener. Han opkaster sig ikke som hersker over menigheden, men som alles sjælesørger og broder. Der, hvor Herren har talt, tør han ikke give efter for at behage sine tilhørere. Men der, hvor Herren ikke har talt, søger han ikke at drive sin vilje igennem, han bøier sig villigt for den afgjørelse, som menigheden bestemmer. Kun dette har han ret til at vente af menigheden, at den gjør alt som for Herren og afgjør alle ting sammelig og med orden.

Men hvad som gjælder ordets tjener, det gjælder ogsaa ethvert lejl i menigheden. Ingen i menigheden bør enten paa en skjult eller aabenbar maade søge at komme til magten, saa alle i menigheden skal handle efter denne enes indfald og planer. Som sande kristne vil ingen i menigheden tænke høiere om sig selv, end han bør tænke. Alle vil behandle hverandre i kjærlighed. Er der i menigheden skræbelige i troen eller svage i at leve et liv, som søger sig for en kristen, da vil alle behandle saadaarne kjærligt og med en ørlig vilje at komme dem tilhjælp.

Æ menighedens ydre og indre arbeide vil hovedvegten lægges paa at vinde sjæle og bevare sjæle for Herren. Alt anstaltnageri og alle bestræbelser paa at bramme i verdens øgne vil skyes, da alle i menigheden altid hører, at Guds sande menighed ikke opbygges ved magt eller ved kraeft, men ved Guds Land. Alle ord som disse: „Vi er mange, vi er stærke, og vi er anseede,” vil lyde for Guds menighed som en fristelse fra dævelen, der søger at verdsliggjøre Guds kirke.

Æ den menighed, hvor Kristi ord er menighedens lov og hans kjærlighed det baand, som binder de kristne sammen, vil den rette iver for Guds riges udbredelse findes og den sande frihed herske. Æ den menighed derimod, hvor Kristi ord og hans Land er lidet fjendt, vil magthaveri, verdsrighed og navnkristendom herske.

Paa byder Guds ord samfundsdannelsé?

Men foruden Guds menighed, saa viser kirkenes historie og vor egen erfaring, at der har været og fremdeles er sammenlæsninger af flere menigheder, som snart falder sig samfund, snart synoder og snart koncilier.

Vi har seet, at menighedens oprindeligt er Gud, at han er dens stift-

ter og ingen anden. Men vi vil lede forgjæves i Skriften efter noget, som tyder paa, at Herren stiftede foruden menigheden ogsaa samfund eller andre kirkelige sammenslutninger. Heller ikke finder vi noget i Skriften, som tyder paa, at vor Herre og Frelser talte om noget, som peger i retning ad saadan indretninger.

Vistnok ved vi, at pæbefirken og andre, som hylder en hierarkisk samfundsordning, paastaar, at Ap. gj. kap. 15 taler om en saadan sammenslutning. Men vi skal merke os, at i Ap. gj. 15 tales ikke om et kirkemøde, saaledes som vi forstaar med et kirkemøde, men om et møde af nogle udsendinger fra menigheden i Antiochia med apostlerne og med menigheden i Jerusalem.

Dette møde i Jerusalem var ikke et møde af valgte repræsentanter fra flere menigheder, men et møde af nogle udsendinger fra menigheden i Antiochia med den hele menighed i Jerusalem. Om dette møde siger prof. Mosheim i sin Kirkehistorie følgende:

"A council, properly speaking, means an assembly of several associated churches, or a congregation of delegates representing a number of churches so united, in which the common welfare of the whole is made the subjectmatter of consultation. . . . Now, that such an assembly as this was even once held in the first century, is, what I am sure, no one (Let him take what pains he may) will ever be able to find in the history of that age." (Vol. I, p. 199).

I det Ny Testamente er der flere ting, som tyder paa, at menighederne paa apostlernes tid ikke var sammenknyttet med noget andet baand end den føelles tro og den føelles befjendelse.

De 7 breve adresseret til de Asiatiske menigheder, som Aben-boringen begynder med, viser tydelig det samme. For det første, saa findes intet i disse breve, som viser, at disse menigheder var forbundne med noget høre baand som samfundsbaand, eller at de havde for vane at holde følelsesmøder med hverandre. Meget mere den omstændighed at vor Herre og Frelser ikke tiltaler disse menigheder som en enhed, men tiltaler dem hver for sig, viser, at de ikke havde noget andet tilfælles end sin tro og sin befjendelse. Dersom disse menigheder havde mødt sammen fra tid til anden for at afgjøre vigtige spørgsmaal, vilde det da have været temmeligt, at vor Herre og Frelser havde rent overfeet dette? Vilde det ikke meget mere have været rimeligt, at han enten havde dadlet denne fremgangsmaade eller opnuntret til større iver i at pleie den?

Dermedt, saa er der ogsaa noget andet ved disse brevets fuldkomne taushed angaaende al samfundsannelsse, som fortjener vor opmærksomhed. Disse breve lever os, at der ikke var saa siden læreforskjel i disse menigheder. Nokolaiterne var udelukket fra menigheden i Efesus (Ab. 2, 6), derimod havde de fri adgang i Bergamus (Ab. 2, 15). Menigheden i Thyatira tillod saadan at forblive i menigheden, som aad afgudsøffere og bedrev hor, endsfjørt mange i menigheden ansaa disse ting for afglystige synder.

Dersom nu disse menigheder, som laa i samme provins, havde

havt tor fedvane at holde fællesmøder med hinanden og paa disse møder havde forhandlet om de fælles anliggender, hvorledes skal vi da forstaa, hvorledes disse store forsfjelligheder i leren kunde opstaar og vedblive at bestaa? Dersom disse menigheder havde bivaanet synodemøder, kan vi være visse paa, at Nikolaiternes vranglære havde blevet behandlet og da enten blevet forkastet eller anerkjendt, men der er intet, som tyder paa, at saa var tilfældet.

En anden grund for samfundsdannelses finder flere i ordet **bisshop**, som forekommer paa flere steder i det Ny Testamente; og de lægger da den mening i ordet, at denne, som kaldes bisboper, var kirkelige opsynsmænd over flere menigheder, som udgjorde en synode.

Prof. Theo. Bahns skriver i sin indledning til det Ny Testamente desangaaende:

„De samme mænd er snart kaldt bisboper og snart præsbytere. Den eneste forskel mellem disse mænd er bare en forskel i navn.“ (Birk II, side 92).

Og prof. Schmidt skriver i sin kirkehistorie:

„I enkelte menigheder finder vi i den tidligste tid, at enkelte mænd blev betroede at føre tilsyn med menighedernes anliggender, og især opkom to embeder, præsbyternes og diaconernes. Præsbyterne kaldes saa, fordi de blev tagne blandt dem, som var celdst af aar. De bencevnnes ogsaa bisboper, fordi deres embede bestod i at forestaa og vaage over menighederne.“ (Side 12).

At præsbyter- og bisbopembedet er det ene og samme embede sees deraf, at de bencevnnes altid som en flerhed i den ene og samme menighed. I Ap. Gj. 20, 17 læser vi: „Men fra Milet sendte han bud til Efesus og kaldte menighedens celdste (præsbytere) til sig.“ Og i vers 28 læser vi: „Saa giv agt paa eder selv og paa den hele højord, i hvilken den Helligaand har sat eder som opsynsmænd (bisboper) for at vogte Guds menighed.“

Af dette sted ser vi, at der var flere bisboper i den ene og samme menighed.

Dernæst, kaldes de samme embedsmænd snart bisboper og snart præsbytere. I Titus 1, 5 og 7 læser vi:

„Derfor lod jeg dig tilbage paa Kreta, at du skulle bringe i orden, hvad der fattedes, og indsette celdste (Præsbytere) i hver stad, som jeg hød dig,“ vers 5.

„Thi det hør en bislop at være ustraffelig som en Guds husholder,“ vers 7.

Endelig, naar Paulus sender hilserne til bisboperne og diaconerne i Filippi udelader han præsbyterne, fordi disse var indbefattet i benævnelsen bisboper, som flertalsformen viser. I Filippenserne 1, 1 læser vi:

„Paulus og Timoteus, Jesu Kristi tjenere, til alle de hellige i Kristus Jesus, som er i Filippi, tilligemed menighedens forstandere (bisboper) og tjenere (diaconer).“

I pastoralbrevene, hvor Paulus nævner de krav, som stilles til alle Herrens tjenere, nævner han bare to embeder i kirken, bisboper-

nes og diakonernes. Og lidt længere ude i sit brev bruger apostelen navnet presbyter for biskop. I 1 Tim. 3, 1 læser vi: „Det er en troværdig tale: Dersom nogen begjærer en biskops embede har han lyst til en god gjerning.“ I samme brev, kap. 5, 17, læser vi: „De ældste (presbyterne), som er gode forstandere, skal man holde dobbelt øre værd.“ Her gjør Paulus ingen forskel på biskoperne og presbyterne.

Det er først i slutningen af det 2de aarhundrede, vi finder en forskel i disse embeder. På apostlernes tid og lige til begyndelsen af det 3de aarhundrede kaldtes de samme mænd snart biskoper og snart presbytere. Det er saaledes klart, at ud af ordet biskop kan intet bevises med hensyn til samfundsdamnellese. Med rette skriver prof. Schmidt i sin Kirkehistorie:

„Om apostlerne har truffet foranstaltninger til at opnå en selles kirkestyrke, og hvilken den har været, derom ved vi intet.“ (Side 12).

Toruden disse ting, som vi har anført, nævner talsmændene for apostellkirkenes samfundsdamnellese den stilling, som modernenigheden i Jerusalem indtog lige overfor de andre menigheder.

Af Paulus's breve ser vi, at apostelen refererer flere gange til apostlerne og menigheden i Jerusalem. (Gal. 1, 18; 2, 7. 8. 9.).

Men vi skal merke os, at denne anseelse, som Paulus giver menigheden i Jerusalem, kom ikke deraf, at menigheden frævede en sådan anseelse, men den kom deraf, at denne menighed stod under apostlernes direkte tilsyn. En lignende anseelse nød også andre menigheder, som stod under en apostels ledelse.

Vi skal også merke os, at denne anseelse gjaldt kun ting, som angik tro og lære og havde intet med den høje styrke at gjøre.

Disse, som mener, at denne anseelse modernenigheden i Jerusalem nød, beviser, at de andre menigheder stod under denne menighed, misforstaar stillingen fuldstændig. Med rette skriver prof. Mosheim i sin Kirkehistorie: „It is a most egregious mistake for any one to imagine, that we have in this anything like a proof of an inequality having subsisted among the early churches, or of a judicial power having been possessed by such of them as were apostolical.“ (Bind I, side 198).

Vi finder intet i det Ny Testamente som tyder på, at menighedernes henbendelse til de menigheder, som stod under direkte tilsyn af apostlerne, var et krav, som måtte efterkommes, eller noget som var af bindende art. I apostellkirken raadede en fuld ligefælthed mellem alle menigheder. „The most perfect equality prevailed among all the churches in points of rights and power“ siger prof. Mosheim, og videre siger han: „each of them prescribing to itself at any time, such laws and regulations as its circumstances appeared to demand.“ (Mosheim I, 325).

Af interesse er det også, at i striden med Gnostikkerne hævder haade Ireneus og Tertullian, at den ægte apostoliske lære måtte findes i de menigheder, som var stiftede af apostlerne; men de gjør

ingen forskjel mellem disse menigheder. Dersom nu menigheden i Jerusalem havde indtaget en førstilling, da vilde viiselig disse to stribenter have nævnt dette.

En anden grund for at flere tror, at apostelfirken pleiede samfundsdamlelse er de frivillige gaver, som de Lille-asiatiske menigheder ydede til de fattige kristne i Judea og da særlig i Jerusalem.

Apostelen Paulus omtalte paa flere steder i sine breve disse gaver, og de indtager en meget fremstupt plads i hans breve. Apostelen's 3die missionsreise bærer præg af, at den for en stor del var en indsamlingsreise for de fattige kristne. I sit 1ste Kor. brev, kap. 16 omtalte han, hvorledes en saadan indsamling skal ske, idet han beder menigheden om at komme ihu den hjælp til de „hellige“, som han ogsaa har hædt Galaterne om at erindre. Og i Gal. 2, 1—10 ser vi, at han var bedt paa apostelmødet i Jerusalem om at foretage saadanne indsamlinger til de fattige kristne i Judea og da særlig i Jerusalem. Denne hjælp, som de bedre stillede menigheder i Lille-asiien ydede til de fattige kristne, kan ikke være noget bevis for, at disse menigheder stod i et underordnet forhold til dem de ydede hjælpen til, men meget mere et bevis for deres medlidshed med sine lidende brødre og søstre i Herren.

Dernæst, saa var denne hjælp helt frivillig.

Prof. Mosheim skriver:

“The contributions furnished consisted of all kinds of offerings, or oblations, as they were commonly termed, which every one according to his ability, and of his own free will, without any sort of demand or admonition, brought with him to the assembly.” (Mosheim I, 180).

Endelig, saa var denne hjælp ikke bare ydet til de fattige kristne i Jerusalem, men til alle fattige kristne i Judea.

Men nu kommer vi til et Herrens ord, som maaesse mere end noget andet skriftsted har været benyttet i samfundsinteressens sag, nemlig, en del af Jesu ypperstepræstelige bøn: Joh. 17, 11. 20—23.

Pævekirke's talsmænd påstaar, at dette herlige Guds ord taler Kun om en ydre organisk enhed.

Magtståeldets talsmænd i den Lutheriske kirke påstaar, at stedet påabryder dannelsen af synoder eller kirkesamfund.

Bor gamle Synode hevdede, at samfundsdamlelse er ikke påabundt i Guds ord, men overladt til menighets egen bestemmelse.

At en af Synodens præstelærere derfor skulde erklære paa synodemødet i Sions Fälls, 1914 følgende, var en ny lære i Synoden:

„Er det ikke den kristnes pligt den dag i dag i kraft af Jesu ypperstepræstelige bøn at føge at komme til enhed og forening ogsaa i det ydre, forat verden skal tro, at Faderen har sendt sin Søn?“ (Syndbl. 1914, side 26).

I dette herlige skriftsted beder vor Herre og Fresser for alle, som ved ordets prædiken skal komme til troen paa Kristus. Vers 20.

Jesu beder om, at de sande troende skal være et i troessamfundet og fjerlighedsamfundet med sig og sin Fader. Og at grund-

holden for denne troens og kjærlighedens enhed er sin enhed med Faderen; det ser vi af ordene: „ligesom du, Fader, i mig, og jeg i dig.“ Jesu sammenligner ikke blot sin og Faderens enhed med de sande troendes enhed, men har sammenligner sin og Faderens enhed med uopløselige baand med de troendes enhed og bygger de troendes enhed paa sin og Faderens enhed som sit faste grundlag. Vers 21. En saadan aandelig enhed er en saa merkelig fremtoning, at verden ved synet deraf skal ledes til troen paa den, hvem den skylder sin tilblivelse. Vers 21. Det vigtigste maal for Jesu bøn er, at alle, som i sand tro annammer ham i ordet og sakramenterne, er saa ngsie sammenhæftet med Sønnen og Faderen, at de kan kaldes eet.

Det mere fjerne maal for Jesu bøn er, at denne troens enhed vil som en frugt og følge af den, lede verden til at tro paa Kristus som verdens Frelser. Men der er intet i dette sted, som tyder paa, at Jesus bad om, at en synlig eller organiss enhed skulle opstaar, som kirkесamfund eller en kirke med en pave i spidsen.

Hør at vi nu kan være visse paa, at vi er lutheranere og staar paa den grundvold, som Luther stod paa ogsaa i udleggelsen af dette sted, vil vi anføre nogle udtalelser af Luther. I sin udleggelse af den højerstprestelige bøn siger Luther:

„Her hører han efter den høje artikel om sin guddom, som vi ovenfor (Parg. 35, 73, 117) nogle gange har behandlet, og fremstiller sig og Faderen til en lignelse og et eksempel for at forvære, hvad det er for en enhed, han mener. Jeg og du er eet, vil han sige, i et guddommelig væsen og majestæt; efter det samme eksempel skal de blændet hverandre ogsaa være eet, og det saaledes, at just den selv samme enhed skal være eet i os, det er, være indforsivet i mig og dig, fort, at de alle maa være eet og idel eet i os begge, ja, saaledes eet brød, at de har alt, hvad du og jeg formaar. Saaledes bliver vi endog delagtig i den guddommelige natur, som St. Peter siger, 2 Pet. 1, 4. Thi om end Faderen og Kristus er eet paa en højere og ubegrifelig maade ifølge det guddommelige væsen, saa har vi dog alt dette, saa det er vort, og vi nyder det.“ (Vlebens ovft., side 120).

Bidere citerer Rosslin i sin bog: Luthers Theologi, side 364, Luther i disse ord: „Det er en skrækkelig vildfarelse, naar man vil gjøre kirkens enhed til en ydre legemlig enhed og begrænse den til visse steder. Kristus har affondret kirkens enhed fra al ydre enhed.“

Og paa side 303 i samme bog citeres Luther i følgende ord: „Hør at sitre kirkens enhed behøves ikke afslæggelsen af noget løste til pavekirken, som paven kræver af ærkebisopperne ved deres udnevnelse. Kirkens enhed hviler meget mere paa tro, haab og kjærlighed, sakramenterne og ordet, og hvad andet kirken har i fællesskab. Sætte i noget som paven alene har. Kristus siger i Joh. 17: „at de ogsaa maa være eet i os,“ og det er „eet i os“ ikke i pavekirken.“

Men foruden Luthers vidnesbyrd i denne sag er det ogsaa ønskeligt, at vi hører andre lutheriske mænds ord, og da særlig saadanme mænd vi anser som tro luthearnere.

prof. F. Pieper af Missouri Synoden siger i Synodalkonferencens beretning for 1908, side 16 følgende:

„At kristne, som bor paa samme sted, bliver enige om at danne en menighed og oprette ordets tjeneste i sin midte er ikke noget, som er overladt til deres eget forgodtbefindende, men det er en Guds befaling til dem. Derimod dette, at menigheder bliver enige om at danne store kirkesamfund — synoder, er ikke besalet af Herren, men det er en menneskelig ordning.“

Og Ohio Synoden tilstente følgende udtalelse af sin formand paa deres synodemøde i 1917:

„Dernæst, saa er det ligeledes sikkert, at vor Frelser beder ikke om en ydre organisk forening, naar han siger: „At de alle maa være eet, ligesom du, Fader.“ Det er heller ikke ønskeligt i alle tilfælde.“

Og prof. Stier, som saa ofte var rosende omtalt ved vort theologiske seminarium skriver:

„Det er langt fra, at en ydre forseret forening, som er skuffende, paabrydes i dette sted. I dette sted tales om den ene og samme Mandens enhed, ved hvem alle har adgang til Faderen. Denne Mand er foreningsbaandet mellem alle sande troende. Denne enhed findes ikke blot hos disse, som bor nær hinanden, men ogsaa hos disse, som bor langt fra hinanden og som er uafjendt med hinanden, og hos disse, som bor i alle lande til alle tider.“

Endelig en udtalelse mere. Provst Gustav Jensen i Norge skriver i en prædiken, som han holdt i 1898:

„Hvad er det for en enhed, han (Jesus) beder om? Man kunde tænke paa en mere ydre og synlig enhed, hvorved Kristi kirke vilde fremtræde paa jorden som et samfund med fælles forfatning, fælles ordning og fælles ledelse, en kirke, der da aabenbart vilde blive den vældigste magt i verden, som jo allerede den Romerske kirkeafdeling for sig selv paa en maade er en stormagt.

„Jeg ved ikke om noget saadant skal opnåes, jeg twiler derpaa; thi det vilde neppe endog være gavnligt. Der vilde deri være fristelser, som allerede før i kirvens historie har vist sig at være tilstættelige store, fristelser for den til at blive et rige ikke blot i denne verden, men ogsaa af denne verden.“

„Afsaald er det aabenbart ikke denne enhed Herren mener, naar han beder, at de maa blive eet, „Ligesom“, siger han, „du, Fader, i mig, og jeg i dig, at ogsaa de maa være eet i os.“ Thi den enhed Herren beder om for alle, som ved apostlersnes ord skulle tro paa ham, den dybe kirke-enhed paa den fælles troes grund, det er enheden i kjærlighed.“ (Side 206).

Og for at ingen skal tro, at alle lærerne ved Synodens præsteskole lærte, som hin lærer vi ansørte, skal vi auføre en længere udtalelse af prof. Johs. Møller, der i Kirketidende for 1916 skriver prof. Møllers følgende:

„Jesus beder i dette affnit af sin højverstekirkeelige bøn om de sande troendes enhed til alle tider indtil dageenes ende. Denne en-

hed er først og egentlig en indre, en aandelig enhed mellem dem selv indbyrdes og med Herren. Det viser ordene, „ligesom“ i vers 21 og 22, og „eet i os,“ vers 21. Men denne indbyrdes enhed i tro og kærlighed vil Jesus skal træde frem i det ydre for verden i aabenbarelsen af deres troes- og kærligheds liv, i deres virke for Guds rige og vel at mærke ogsaa i den bekjendende tale. . . . Men Jesus taler i dette afsnit af sin bøn ikke om nogen ydre enhed til et ydre organiseret kirkesamfund.

Paa denne maade har apostelen, som hørte bønnen, ikke forstaaet Frelseren; thi ingen af dem, end ikke Johannes, som har opbevaret bønnen for os, har antydet noget saadant i sine breve. Ikke paa noget sted i det Ny Testamente finder vi, at de arbeidede for en ydre organisé sammenlætning af menigheder, hvad de maatte have gjort som Hydige tjenere, hvis de havde forstaaet Mesteren derhen. Der blev heller ikke af andre arbeidet henimod det maal i den første tid. Og vi ved, at de troendes indre enhed godt kan træde frem for verden, om det end ikke sker i form af samfunds dannelse.“

Og i skriften „Retledning og Forsvar“ Vte bind, side 22, skriver prof. Ulvsøafer: „Svis vi vil blive staende paa Skriftens klappegrund, maa vi nok sige, saa vist som det er, at menigheds dannelse er en guddommelig ordning og maa fastholdes som saadan, saa vist er det ogsaa, at en ydre organiseret samfunds dannelse er noget, som strengt taget hører ind under den kristelige frihed og er ikke efter direkte guddommelig besaling.“

Af disse vidnesbyrd og mange flere, som kunde anføres, ser vi, hvorledes tro lutheranere har opfattet Jesus hypersteprestelige bøn, vi ser, at de mener, at vor Herre og Frelser ikke krævede, at de troende skulle slutte sig sammen til kirkesamfund for at kunne aabenbare for verden den indre aandens enhed. Luther siger, at en ydre organisé sammenlætning ikke har noget at gjøre med den indre aandens enhed i den forstand, at den skulle være et usigeligt fjendemærke paa den indre aandens enhed. Som et uigjenfødt menneske kan man ikke være eet med de sande troende tiltrods for, at man staar i ydre samfundsforbindelse med dem. Apostelen Paulus siger, der er hverken fællesskab, samfund, overensstemmelse eller delagtighed mellem dem, hvor meget de end er lige tilslætte i borgerlig hensende eller samfundsforbindelse. Det er blot de sande troende, som er delagtige i den enhed Jesus taler om i sin hypersteprestelige bøn; men man bliver ikke en sand troende ved at slutte sig til et kirkesamfund. Guds sande kirke her paa jorden — de helliges samfund — er ikke begrenset af nogen menneskelig organisation. Den hever sig over alle ydre begrænsninger, og den rager i sin ophøjede stilling over alle menneskelige anstalter som samfund, koncilier eller synoder.

Apostelkirkenes stilling til menighedens frihed og rettigheder.

I apostelkirken raadede den opfatning, at alle sande troende var presler og konger for Herren. Det som Moses udtalte som et præfere, at Herrens Land vilde lægge sig paa alle, blev opført i

Kristus. Ved ham oprettedes et aandens samsfund, som flød direkte fra Herren til alle troende og borttog alle skranker, som det Gamle Testamente satte. Det prestelige og profetiske embede, som stod som et midlerembede mellem Gud og mennesket i den gamle pagt, ophørte i Kristus.

Men idet Kristus borttog alt skille mellem Gud og mennesket, borttog han ogsaa dermed alt skille mellem de sande troende indbyrdes. I Jesu Kristus, som en midler for alle, i hvem alle blev forenet med Gud, forenede Kristus med sig selv alle til eet, og alle troende blev dermed gjorte til prester og konger for Herren.

Dette aandelige liv i Kristus, dette aandelige prestedømme, var ikke af den art, at det gjorde de kristne ligegyldige for andres mangel af disse goder, meget mere, disse goder, som de kristne eiede i rigt maal, drev dem til at gjøre Guds rige naadé kjendt og kjær for alle. Dette ansaa de ikke som en pligt, som kim hvilede paa en udvalgt stand, en prestelig stand, men de ansaa det som en kjær opfyldest af deres kald som prester for Herren. Hver enkelt troende glædede sig i at tjene Herren i hans menighed her paa jorden med de evner og de gaver Herren havde tildelt enhver. Her fandtes ikke noget saadant som en skjelnen mellem tjenerester af høiere og lavere rang; alle var lige, enten de var rige eller fattige, lærde eller ulærde. Drevne af Kristi kjærlighed fremstillede de sine lemmer som et levende, helligt og Gud velbehageligt offer.

Men som alt liv maa vise sig i det ydre paa en eller anden maade, maatte ogsaa Mandens nye liv i menigheden vise sig i det ydre Visse ydre former, der flød som en frugt og følge af troesslivet i hjertet, gav sig tilsyn. Og da Gud er en ordenens Gud, og hans liv i de troende er et ordenens liv, viste ogsaa dette liv sig i det ydre i menighedslivet i ordnede former eller i en kirkefællestse. Og i udøvelsen af denne styrrelse gjorde menigheden brug af de forsfjellige gaver, som fandtes i den, som lærer=gaven, tilsyns=gaven og fattig=forstander=gaven. Men noget saadant som, at disse, som besad disse gaver, betraktedes som en førstilt stand, fandtes ikke. Alle var eet legeme i Kristus. Prof. Neander figer i sin Kirkehistorie:

"All these members, as organs of the whole and of the one spirit which gave it life, were to co-operate, each in his appropriate place, for the common end." (Neanders Kirkehistorie, I bind, side 183).

Og prof Mosheim figer i sin Kirkehistorie:

"There reigned among the members of the Christian church, however distinguished they were by worldly rank and titles, not only an amiable harmony, but also a perfect equality. Nor in this first century, was the distinction made between Christians, of a more or less perfect order, which took place afterwards." (Eccl. Hist., bind I, side 38).

At dette styre, som flød som en frugt og en følge af Mandens nye liv, skulde føge at oprette over- og underklasser er uforenlig med kristendommens aand. Thi et klassestyre vil hindre menigheden i

dens frie udvikling og i den frie og fulde sambirken i menigheden af alle dens lemmer. Menighedens frie udvikling og et virksomt arbeide i menigheden af alle dens lemmer opnaaes ikke ved et styre, som er bygget paa over- og underklasser, men paa en levende bevisethed hos alle om, at alle er lige berettigede, lige ansvarlige og lige nødvendige i menighedens arbeide.

Dernæst, vil en samlen af magten i nogle faas hænder med nødvendighed føre med sig, at disse faa vil tilbage sig en myndighed, som ikke er tjenlig for Guds menighed. S stedet for at samle om Kristus, forherlige hans navn og tjene ham, vil de samle om sig selv, forherlige sit eget navn og tjene sig selv.

Apostlerne, som viistnok i følge sit direkte fald fra Herren, var satte til ledere og vidner om Kristi forløsnings gjerning, kunde ikke overføre dette fald paa nogen anden og maatte saaledes staa som ledere for Guds menighed hele sit liv. Men i hele deres virke finder vi intet, som tyder paa, at de søgte at udøve en hydende myndighed, — meget mere, vi finder, at de viste den største respekt for menighedens frie udvikling og søgte et upartisk samarbeide med alle menighedens lemmer. Peter og Johannes stiller sig i klasse med de andre tilsynsmænd i menigheden og gjør ikke krav paa at staa over nogen i værdighed eller rang.

Prof. Mosheim skriver i sin Kirkehistorie:

"The power of enacting laws, of appointing teachers and ministers, and of determining controversies, was lodged in the people at large; nor did the apostles, although invested with divine authority, either resolve on or sanction anything whatever without the knowledge and concurrence of the general body of Christians, of which the church was composed." (I bind, side 146).

Da disciplernes tal var reduseredet ved Judas Iskariots forræderi, valgte de ikke egenmægtig en mand i hans sted; men de tilstedevarende, henimod 120 personer, udvalgte to personer af sin midte og overlod utfaarelseren til Herren gjennem lodfestning. Og da det vigtige spørgsmaal fulde afgjøres, om de hedningekristne fulde lade sig omstikke, førend de kunde optages i menigheden, blev dette spørgsmaal overladt til den hele menighed i Jerusalem. En lignende fremgangsmaade finder vi i andre ting, som angif apostlernes forhold til menighederne. Apostlerne stod viistnok i følge sit fald fra Herren i spidsen for kirken, men de ordninger, som fattedes blev ikke paabudt i kraft af apostolisk myndighed, men i kraft af menighedernes funktion.

Prof. Mosheim skriver følgende:

"The people were, undoubtedly, the first in authority, for the apostles showed by their own example, that nothing of moment was to be carried on or determined without the consent of the assembly; and such a method of proceeding was both prudent and necessary in those critical times. It was, therefore, the assembly of the people, which chose rulers and teachers, or re-

ceived them by a tree and authoritative consent when recommended by others. The same people rejected or confirmed by their suffrages the laws that were proposed by their rulers to the assembly; excommunicated profligate and unworthy members of the Church; restored the penitent to their forfeited privileges. . . . And in a word exercised all the authority which belongs to such as are invested with sovereign power." Ec. Hist. Vol. I, p. 37).

Hvor apostlerne eller deres medhjælpere vandt en lidens flok for Jesu Kristus, dannedes en lidens menighed, som ud af sin midte udvalgte sig en ordets tjener ved apostlerne eller deres medhjælpere's bistand til at have tilsyn med den unge menigheds aandelige tary. Naar menigheden blev større, blev flere valgt til denne tjeneſte. Disse mænd, som blev valgte, kaldtes snart præbytere og snart biskoper.

At ordets tjenerne valgtes af menigheden ved apostlernes bistand bevidner ogsaa Clement af Rom i disse ord:

"They (disse stillinger) should be filled according to the judgment of approved men, with the consent of the whole community." (Kaptl. 42).

Og i de Tolv Apostlers Lære, som daterer sig fra en tid ikke senere end 100 aar efter Kristus, læser vi i kaptl. XV, parag. 1:

"Elect therefore for yourself Bishops and Deacons worthy of the Lord, men meek and not lovers of money, and truthful, and approved; for they too minister to you the ministry of the Prophets and Teachers."

Og saaleden som denne præfisis var fulgt forhindres derved, at mænd blev paatvungne menighederne de ikke ønskede.

Dernæst, med hensyn til det forhold som disse menighederne's tjenerne skulle staa i til menighederne, var det ikke hensigten, at de skulle udøve en bydende myndighed. De skulle vogte Guds menighed og have tilsyn med den ikke for slet vindings ifsyld, men af færlighed til den. Om dette forhold sørger prof. Mosheim følgende:

"In this assembly (ordets tjener) acted, not so much with the authority of a master, as with the diligence of a faithful servant."

De første spirer i apostelfirken til et præstevælde og et magthaveri.

Bed at betragte Guds kirke i dens grundlæggelse og i dens udbredelse passer intet billede bedre paa den end senepskornet. Som der fra dette uanseelige frø oprinder et stort træ, saaledes vokste kirken fra en lidens fattige mænd og kvinder til et rige, hvis grændser strækker sig til alle verdens egne. En saadan vekst viser, at Guds kirke eiede en kraft, som overgik alle menneskelige fræster. Og naar vi betragter det færlighedens sind, som var saa varmt i kirken paa denne tid, den aandens enhed som herifede, og det troens baand som bandt alle sammen til eet, da ser vi i disse ting den magt, som holdt Guds kirke oppe.

Men dette Aanden's liv og denne troens enhed gjorde et dybt ind-

trøk paa de ny-omvendte hedningekristne. Her saa de, at kirken gif fremad til trods for den stærkeste modstand fra de styrendes haand og den bitræste haan og spot fra de vise og forstandiges mund. Her mødte disse ny-omvendte noget de aldrig før havde seet eller oplevet. Her saa de een familie med een lov og een konge, som var stærkere end alle andre konger og dog sagtmadigere og hjerligere end alle. Denne bevidsthed at de var eet legeme i Kristus Jesu slyldte deres hjerte og gjorde dem stærke i farens stund. I forfølgelsernes storme erfarede de velsignelsen af denne enhed.

Men her i denne strid med kirvens fiender, som søgte at tilintetgjøre kirken og dens enhed, lededes de kristne ganske uformørket til et feilshynd på kirvens enhed, idet de overvurderede den ydre enhed paa beskyttning af kirvens indre enhed og liv. Sa, det tog ikke længe førend den ydre enhed gjordes til det hovedsagelige og de ydre former til det væsentlige. De ydre former for kirvens enhed begyndte nu at intage den plads i hjerterne som Alandens liv og troens enhed før havde intaget. Det som skulle have formet sig inderfra udad formede sig udenfra indad. De ydre former for kirvens fremtræden i verden, som blot skulle være en refleks af kirvens indre liv, blev det vigtigste, og paa den maade fortrøbbledes kirvens sande liv, der blev blot former uden liv, saaledes som jødedommen var paa Kristi tid.

De første spirer til dette urigtige syn paa kirvens enhed finder vi hos Grenæus, som i slutningen af det 2det aarhundrede hævdede denne ydre form for kirken, og at den Helligaand meddeltes kun gjennem denne ydre kirke. Han siger:

"It is only at the breast of the church, that one can be nursed to life. He who takes not refuge in the church, cannot partake of the Holy Spirit. He who separates himself from this church, renounces the fellowship of the Holy Spirit." L III, c. 24, parg. 1 in Neander's Church Hist. Vol. I, page 209).

Denne kirke i sin ydre form intog fra nu af den plads som Guds sande kirke, de helliges forsamlings, før havde intaget. Og den blev til den eneste anstalt paa jorden, som formidlede frelsen i Kristus. Der lærtes nu, at udenom denne kirke var der ingen frelse.

Dette falske syn paa kirken optager Cyprian i sit skrift: Kirvens Enhed, og fastskaar, at kirken er et mellemled mellem Gud og mennesket, og at den som ikke tilhører den ydre kirke vil gaa fortapt.

I den allernørreste forbindelse med dette urette syn paa kirken staar det syn, som nu begyndte at udvikle sig, nemlig, at geistligheden er en fra de almindelige kristne forskilt stand. Mere og mere fik den mening indpas, at geistligheden er bestemt til at byde og folket til at lyde.

Læren om det aandelige prestedømme blev sat i baggrunden, og læren om den geistlige stands overhøihed blev stærkt betonet.

Fra denne tid er det ogsaa, at biskoperne betraktedes som en højere klasse inden geistligheden. Denne forandrede synsmæde

havde sin grund ikke saa meget i de regler og love, som fattedes som i den gradvisse udvilling, der kom saa at sige af sig selv. Da der dannedes menigheder saavel paa landet som i bherne, fik hver menighed sin bisshop, som tog sig af den ujstiftede menighed. Paa landet beholdtes denne ordning langt, men ogsaa der i det 3die aarhundrede blev det almindelig regel, at disse landsmenigheder ansogte by-bisshoperne om en presbyter. Denne presbyter ansattes af by-bisshoppen og stod altid senere under by-bisshopens opsyn. Dernæst, blev det ogsaa nødvendigt at opdele by-menighederne med hver sin presbyter under bisshopens opsyn, som tilfældet var i Rom.

Men det blev ikke alene med, at bisshoperne fik en forrang over presbyterne, der blev ogsaa oprettet grader inden bisshopernes rekker; og maaden det skede paa, finder vi i de hyppige synoderes afholdelse i slutningen af det 2det aarhundrede og begyndelsen af det 3die aarhundrede. De større byer som Rom, Alexandria, Efesus og Antiochia gjorde sit til, at bisshoperne i disse byer fik en forrang over de andre bisshoper paa grund af disse byers centrale beliggenhed og sin politiske indflydelse. Der opstod saaledes et nætere samvirke mellem provincial-bisshoperne og bisshoperne i hovedstæderne. Naturligt var det ogsaa at søge om raad og hjælp hos disse bisshopper i lærespørgsmaal; thi i disse byer havde jo apostillerne lært, og deres lære var jo bevaret i breve og den mundtlige overlevering. Særlig i Rom gjaldt dette; thi der mente man at apostelen Peter og Paulus led martyrdøden.

En anden meget vigtig grund til, at kirken fjernede sig mere og mere fra apostelfirken, var de hyppige synoder, som holdtes fra midten af det 2det aarhundrede. At disse synoder tjente til at rense kirken fra falske anskuelser og grundfæste den i sandheden kan ikke negtes. Thi saalænge som synoderne var aabne for alle kristne og ikke blot møder for geistligheden optoges til forhandling alle ting, som angik menighedernes lære og liv. Heller ikke ansaa man paa denne tid synoderne som en guddommelig anordning, men blot som en menneskelig indretning. Om dette siger prof. Mosheim i sin kirkehistorie:

"At the close of the second century the practice of convening councils had not been adopted either in Africa or in the Latin Church, or in the East, or in Egypt, but solely in Greece.

These councils were at this time regarded as of mere human origin, not as having been instituted either by Christ or his apostles." (Hist. Com. I, 332).

Og om den samme sag sriver Tertullian i sit skrift: Om Fasten, Kap. XIII:

"It was customary in Greece for councils of the Church to convene, and that their laws were enacted and duties imposed, to which notwithstanding that they were purely of human origin, no exceptions were ever taken." (Citeret fra Mosheims Hist. Com. I, 332).

Paa den tid synoderne tog sin begyndelse, ansaa bisshoperne sig

som menighederne's repræsentanter; men det tog ikke længe, førend de pukkede paa sin ret som apostlernes efterfølgere og hævdede, at deres beslutninger var menighederne's Lov.

Prof. Mosheim skriver om disse synoder følgende:

"These councils of which we find not the smallest trace before the middle of this century (the 2nd) changed the whole phase of the Church, and gave it a new form; for by them the ancient privileges of the people were considerably diminished, and the power and authority of the bishops greatly augmented. The humility, indeed, and prudence of these pious prelates prevented their assuming all at once the power with which they were afterward invested. At their first appearance in these general councils, they acknowledged that they were no more than the delegates of their respective churches, and that they acted in the name, and by the appointment of their people.

But they soon changed this humble tone, imperceptibly extended the limits of their authority, turned their influence into dominion, and their councils into laws; and openly asserted, that Christ had empowered them to prescribe to his people Authoritative rules of faith and manners." (Ecl. Hist. Vol. I, 60).

Denne myndighed, som biskoperne tilstog sig, forsøgedes, naar synoderne i de mindre fredse forenede sig og blev til almindelige synoder. Derom siger prof. Schaff i sin Kirkehistorie følgende:

"The consolidation of the Churches and their compact organization implied a restriction of the individual liberty in the interest of order and the temptation of the abuse of authority." (Church Hist. Vol. I, page 193).

Disse forandringer grib dybt ind i kirken's hele bestaaen. Fra nu af lagdes der mere en paa i forknydelsen at frembringe lydhed mod kirken end paa at vinde sjæle og bevare sjæle for Herren. Korsets prædiken traadte i baggrunden, og de menneskelige momenter fremhævedes. Kirken blev mere og mere et rige ikke bare i verden, men ogsaa et rige af verden.

Vi har pegt paa enkelte ting, som vi tror laa tilgrund for den forandring som begyndte at vise sig i kirken. Men førend vi forlader dette afsnit, vil vi pege paa en ting til, som vi tror er hovedaarsagen til kirken's tilbagegang. Der kan ikke være nogen tvil om, at de første kristne udmaerket sig ved et Alandens liv og en underlig ejerlighed til sin Frelser. Denneflare af troende mænd og kvinder dreves til at antage Kristus som sin Frelser, ikke fordi de haabede at vinde rigdom og anseelse derved, men fordi de længedes efter at frelse sin sjæl. De fandt Kristus som sin Frelser. Og i glad tafnemmelighed tjente de ham med et udelt hjerte.

Men efterhvert som kirken vokste i antal, rigdom og anseelse, saads embeder blev ønskelsesværdige endog for verdens børn, forfølgelserne mod den ophørte, og statens embedsmænd saa paa den med agtelse, fandt mange veien ind ad kirken's dør, ikke fordi at trangen for deres sjæls frølse drev dem der, men fordi de haabede at vinde

verdslig øre og gevinst. Kan vi da vente, at der i en kirke, hvor mange saadanne falder sig medlemmer af kirken, findes den iver for Guds riges udbredelse og det Mandens liv, som vi fandt i et saa rigt maal i apostelkirken? Kan vi vente noget andet, end at den som af verdslige hensyn har sluttet sig til de troendes forsamling vil arbeide for noget andet i denne forsamling end verdslige hensyn og i dette arbeide verdsliggjøre kirken? En kristendom, som bestaaer i fragten efter verdslig øre og glans, vil lede til den tilstand, som middelalderens kirke staar for alle tider som et affrækkende eksempelet paa.

Luthers syn paa menighedens frihed og rettigheder.

I middelalderens aandelige mørke optraadte Luther, hvis arbeide gif ud paa at føre kirken tilbage til den grundvold apostelkirken stod paa. Luthers grundfætning var: Ethvert menneske staar ansvarlig for Gud, og det modtager fra Herren den frihed og de Mandens goder, som Herren forøgter alle troende i sit ord. Noget mellemled mellem Gud og mennesket fjender Skriften ikke, — et mellemled, som sætter mennesket i en umyndigheds tilstand og berører det baade ansvaret og glæden i den personlige modtagelse af naadens goder. Den logn, som pavekirken har formaet at holde folkene fangne i, at lægfolket kan kun opnaa naadens goder gjennem geistligheden og i mangel af dette mellemled vil naadens goder aldrig tilflyde nogen, er et mejnepaafund, som paven og hans tjenere har fundet paa. Om folkets stilling til Gud figer Luther:

"Man har fundet paa at falde paver, biskoper, prester og Kloster-folk den geistlige stand, men fyrlæser, herrer, haandværkere og land-brugere den verdslige stand, hvad der er en rigtig fin forklaring og pral. Dog skal ingen lade sig skrämmme deraf, og det af den grund, at alle kristne tilhører i sandhed den geistlige stand, og der er ingen anden forskel mellem dem end den, der følger af embedet alene, som Paulus figer i 1 Kor. 12 kap., at vi alle tilsammen er eet legeme, men hvort lem har dog sin særegne gierning, hvormed det tjener de andre. Det kommer altsammen af, at vi have een tro og er som kristne ligestillede. Thi daaben, evangeliet og troen gjør alle geistlige og kristnefolk. Derfor er bislopens indvielse ikke anderledes, end om han i stedet for den hele høj tog en ud af hoben af dem, som alle har lige magt og befalede ham at udøve denne magt paa alle de andres vegne, ret ligesom naar ti brødre, alle Kongesønner, lige arbeberettigede, udvalgte en til at styre arven for dem; de vare jo alle Konger, med lige myndighed, og dog bliver en af dem sat til at regjere." (Til den kristelige adel. Luthers Reformations-skrifter, 216).

Her fremholder Luther, at der er ikke noget saadant som en geistlig og verdslig stand ifølge Guds ord; og at embedet er den eneste forskel mellem de kristne og ordets tjenere. De er begge lige for Herren uden forrettigheder og privilegier den ene fremfor den anden.

Men ligesaa bestemt som Luther hævder den enkelte kristnes ret og ligestilthed med ordets tjenere, ligesaa bestemt hævder han ogsaa menighedens myndighed. Ved slutningen af sit virke skriver Luther i sit skrift, *Pavedømmet i Rom*:

„Her hører vi (Matt. 18, 19, 20), at ogsaa to eller tre, som samles i Kristi navn, har netop den samme magt som St. Peter og alle apostlene; thi Herren er selv der tilstede, som han ogsaa figer hos Joh. 14, 23. . . . Gud vil have frie hænder med hensyn til mængde, størelse, højhed, magt og hvad der er personligt hos menneskene; men vil alene være hos dem, som elsker hans ord og holder det, var de end idel staldkarle. Hvad spørger han efter høje, store, mægtige herrer? . . . Han figer: De skal alle have lige magt, nøgler og embede, ogsaa to rette og slette kristne alene, naar de er forsamlede i hans navn.“ (XVII, 1346).

Heller ikke vil Luther vide af noget kirkeregimenter, som umyndiggør de kristne og bærer menigheden dens rettigheder. Da konsistorierne gjennem juristerne tiltog sig større og større magt over menighederne, skrev Luther ved slutningen af sit virke følgende:

„Øjere folk, I ville holde mig mine tanker tilgode, at jeg bliver noget heftig imod juristerne. I skal nof faa høre mine grunde deraf. Vi har nu ofte skrevet, næsten i alle vores bøger, og afmalt det saa klart, at man skulde tro, man maatte kunne gribet det, hvorledes denne vor Herre Jesu Kristi aandelige rige i Bethlehem er adskilt fra det verdslige rige og regimenter. Og alligevel vil de højlerde, forstandige jurister intet vide eller forståa deraf nu, men de sammenblander altsammen, ville det ind i hinanden, fører samvittighederne vild, hen til det uvise. Derfor er jeg vred, og vil være vred, fordi de gribet mig ind i Guds regimenter. . . . Den største flok af juristerne, faa undtagne, der foragtes af de andre, er i grunden pavens tjenere. De ville ikke have navn deraf, men bevise det i gjerning, idet de ville regjere kirken og træde med fodder paa dens tro tjenere. De vil være i kirken og regjere sambittighederne. Vi maa hønderive et saadant konsistorium; thi vi vil fort og godt, ikke have juristerne og pavnen i det.“ (XXII, 2160).

Disse udtalelser viser, at Luther hævdede fra sin første optræden til sin død apostelfirvens leere om Guds menighed og dens rettigheder. Dette hans syn paa kirken var ikke løse tanker hos ham, men en grundfæstning som udgik fra hans dybe evangeliske syn paa kirkenes væsen og styrke. Det forholder sig ikke saaledes, som nogle mener, at Luther forandrede sit syn paa kirkenes rettigheder i sine sidste leveaar. Alt der var ting, som gjorde, at han maatte finde sig i meget, som ikke stemte med hans opfatning om menighedens rettigheder, er sikkert. Men det berettiger ikke nogen til at påstaa, at han forandrede sit syn paa disse ting.

Det som Luther havbede at opnaa ved evangeliets rene forkynELSE og sakramenternes rette forvaltning, nemlig, en fri evangelisk kirke, fil han ikke se. Meget mere, der var flere ting, som gjorde, at han saa fremtiden imøde med bange anelser. Og at Luther havde

god grund for denne frygt viser den udvikling, som kirkestyrelsen tog allerede nedenst han levede, og som udviklede sig end mere efter hans død. Æ stedet for en fri evangelisk kirke udviklede sig en statskirke, som berøvede menigheden dens Gud-givne ret og hemmede den i dens udvikling og væft.

Paa hvilket grundlag lagdes den første lutheriske kirke i dette land, og efter hvilke principper blev den styret?

Det første kirkelige arbeide paa denne side af havet er det, som svenskerne begyndte ved Delaware i begyndelsen af det 17de aarhundrede. Af dette arbeide fremgaar det klart, at disse pionerer havde lidet syn for en frikirke med en frikirkelig forfatning. Vi finder, at statskirken i Sverige med nogle laante bestemmelser fra den Reformerte Kirke i dette land var disse mænds mønster for den forfatning, de gav sin kirke. Med fuld ret siger prof. Bente i sit skrift: „*Lutheranism in America*“:

“From the very beginning, however, a spirit of legalism, hierarchy, and unionism wormed its way into the promising harvest. The congregations were not taught to govern themselves, but were ruled by provosts from Sweden.” (Vol. I, page 12).

Uden tvil dette hierarkiske grundlag var for en ikke ringe del skyld i, at dette arbeide havnede i den Reformerte Kirke. Thi det maa inderstimes, at en kirke, som styres af et prestevælde, vil ikke bestaa i længden. Men siden disse menigheder ved Delaware for længe siden har ophørt at være Lutheriske menigheder, er dette arbeide af interesse for os kun i den forstand, at det staar for os som et advarende eksempel og viser i hvilken retning et faadant arbeide fører.

Det kirkelige arbeide af interesse for os er det, som optoges af de tysse lutheranere i Pennsylvania, New York og omkringliggende stater, hvis leder var Muhlenberg. Saa tidlig som i 1748 gjorde Muhlenberg et forsøg paa at danne et samfund, men dette forsøg blev ikke til noget før nogle aar senere, da Pennsylvania Synoden dannedes. Den forfatning, som dette samfund antog, var skrevet af Muhlenberg og har altid været normen for alle senere antagne forfatninger. Denne forfatning hører tydelige præg af, at den er grundlagt paa et statskirkeligt styre modificeret i enkelte dele efter den Reformerte Kirke. Vi kan derfor med rette sige, at med Pennsylvania Synodens dannelse blev en modificeret statskirke stiftet paa denne side af havet, hvis styrelse lagdes i presternes hænder. Mest betegnende begynder samfundets forfatning saaledes:

“We, Ev. Lutheran preachers in Pennsylvania and neighboring states, by our signatures to this constitution, acknowledge ourselves as a body, name this union of ours The German Ev. Lutheran Ministerium in Pennsylvania and neighboring states.”

Der er intet, som tyder paa, at denne forfatning blev foreslægt menighederne til bedømmelse og antagelse; det eneste vi hører er, at

preferne dannede dette samfund. Heller ikke hører vi noget om, at dette samfunds møder var raadgivende forsamlinger lige overfor de enkelte menigheder, men vi hører, at samfundets beslutninger var bindende for menighederne. Thi i en senere forfattet samfundsordning læser vi i kap. VI, parag. 14 følgende:

"Whereas the united congregations are represented in the synodical assembly by their delegates and have a seat and vote in it, they accordingly are bound willingly to observe the decisions and resolutions of the synodical assembly and the ministerium."

At menighedernes ret er aldeles tilstede, ser vi deraf, at grundlaget for synoden's magt og rettigheder er ikke menighederne, men preferne. Ud fra dette syn taltes der og handledes paa synodemøderne. Lægdelegaterne havde ingen stemmeret i de første synodemøder, den eneste ret de havde var, at de kunde fremlægge andragender eller rapporter ved hvert mødes begyndelse, og naar de havde fremlagt sine andragender eller rapporter forlod de mødet. Æ 1792 fik lægdelegaterne et slags stemmeret, men denne ret gjaldt kun uøensættelige ting. Angaaende denne ret læser vi følgende:

"Lay-delegates who have a right to vote shall sit together at one place in the assembly; they are privileged to offer motions, and to give their opinion and cast their vote in all questions submitted for decision and determination, except in matters pertaining to the learning of candidates or of catechists, to questions of orthodoxy and heterodoxy, the admission to and expulsion from the ministerium and other similar cases."

Denne meget indfrænkede ret til at stemme havde en lægdelegat ikke fordi han repræsenterede en menighed, men fordi at hans menighed betjentes af en præst som tilhørte synoden. Den regel gjaldt i samfundet: Tabte præsten sin stemmeret i samfundet tabte dermed menigheden som var betjent af denne præst sin stemmeret. Samfundets forfatning fastsløg ogsaa, at der for hver enkelt lægdelegat skulle være to stemmeberettigede præster.

Med hensyn til menighedernes kaldsret var stillingen heller ikke bedre. Med rette siger prof. Bente:

"To the congregations the Ministerium did not only prescribe the Liturgy, but appointed and removed their pastors as they saw fit." (Am. Luth. I, 80).

Hvor langt dette samfundsboelde gif viser en bestemmelse, som blev fattet meget tidlig. Denne bestemmelse udelukker ikke alene en menighed fra samfundet, naar menigheden ikke vil høje sig i lydhed under samfundsmagten, men menigheden forbrydes af præstelig betjening og saaledes paa en maade sættes i ban. Beslutningen lyder saaledes:

"If a congregation heretofore connected with a synod should refuse to obey the resolutions of that synod or the precepts of this formula (The Constitution) it shall be excluded from the connection with that synod as long as its disobedience lasts, and

without special permission from the president neither any other synod nor a Lutheran pastor or candidate shall serve her." (Proceedings, 1828, page 30).

Da General Synoden blev stiftet i 1820 blev tilstanden ikke forandret til det bedre. Thi de samfund, som dannede det nye samfund var gjenemskrevet af samfundsmagten. Denne magt overførte de paa det nye samfund og dannede saaledes et større samfund, der i magt og myndighed lignede de gamle samfund.

Tennessee Synoden.

Dette prestevælde og statskirkelige styre møder vi i alle forfatninger, som saa dagens lys paa denne tid. Og heller ingen indsigelser hørtes imod dette hierarki førend i 1819, da der gjordes forberedende skridt til at danne General Synoden. En røst hævede sig imod den forfatning, som skulle danne grundlaget for det nye samfund, og denne røst var Tennessee Synoden.

Denne Synode blev stiftet som en protest imod den liberale Nord Carolina Synode og den ulutheriske General Synode. Tennessee Synodens løsen var: Tilbage til Luther. Tilbage til den lutheriske kirkes befjendelsesskrifter. Æblandt de mange anfør, som denne synode gjorde imod General Synodens påtænkte forfatning, er disse de alvorligste:

Samfundets stemmeberettigede medlemmer er fordelt saaledes, at for hver enkelt lægdelegat er to præster. Det er derfor til ingen nytte for en lægdelegat at bivaane samfundets møder uden forsaavidt at men ønsker den øre at tjene to herrer.

Samfundet tiltager sig al ret til at indføre nye kirkesilfe og at Luthers Katekismus blot skal bruges indtil samfundet anderledes bestemmer.

Samfundet kan efter forgodtbefindende udelade eller forkaste hvilken som helst troesartikel.

Øverken Guds ord eller den Augsburgske Konfession er nævnt i forfatningen eller lagt til grund for samfundets tro og lære.

Med samfundet oprettes et herredømme over alle ministerier, idet intet nyt kan antages i menighederne uden samfundets tilladelse. Heller ikke skal nogen præst anses for rettelig ordineret med mindre samfundet godkjender ordinationen.

Engen kan med vished sige, om ikke samfundet i fremtiden vil øjge at forene sig med selskabne, da alle sager i tro og lære kan afgjøres med stemmegivning. Tennessee Synoden er imod denne samfundesdamme; thi de hviler paa en forfatning, som legger en bårde paa menighederne og saaledes ikke skaber fred og færslighed, men strid, ufred og forvirring.

At Tennessee Synoden paa grund af denne sin tro lutheriske holdning blev gjort til gjenstand for bitter haan og spot siger sig selv. Det store samfund, General Synoden, paastod, at Tennessee Synodens præster ikke havde nogen ret til at være præster, og at deres synode ikke var en lovlig synode; men et samfund som splittede fir-

ken og øvede et ødelsæggelsens arbeide. Men tiltrods for at Tennessee Synoden var forfulgt paa alle sider, gik den stille sin gang fremad uden at lade sig forvirre eller føre paa vildspor af alle sine fender. Og Herren velsignede dens arbeide, saa den funde ikke finde arbeidere nok for den mark Herrenaabnede for den.

Missouri Synoden.

Syv og tyve aar efterat denne synode optog sin mandige kamp for Guds menigheds frihed, opstod en anden talsmand for menighedens Gud-givne ret, og denne talsmand var Missouri Synoden. Som Tennessee Synodens løsning var: Tilbage til Luther og den lutheriske kirkes befjendelse, saaledes var ogsaa Missouri Synodens løsning det samme. Men her, ligesaavel som mod Tennessee Synoden, brød forfølgelsens storm løs. I bladet „The Observer“ for 19de februar 1864 læser vi:

“A little hand, like the hand of a man, appeared in the West. The Germans came in ever greater multitudes and in more rapid succession. They no longer joined the American Lutheran congregations generally. An old Lutheran in Bavaria (Loehe) turned his eye on this country, sending colonies of hyper-Lutherans. They opposed the revivals. Some of them were pious men, but their religious type differed from the Americans. They were surrounded with influences which hindered their amalgamation with American Christians. . . . In the year 1845 there were probably no more than one or two dozen old Lutheran congregations in this country. Now there are perhaps no less than 700 symbol Lutheran congregations of the old school in this country, whose preachers numbering almost 500—are all symbol- and hyper-Lutherans who profess to believe that the real body and blood of Christ are orally received in the Lord’s Supper, and that the unbelieving communicants as well as the believing partake of the true body and blood of the Savior. They also believe in regeneration by Baptism, and some of them also in private confession, in exorcism, in beautifying the churches with pictures and crucifixes, some of them also in bright daylight, light wax-candles at communion. . . .

This German, anti-Biblical, anti-American element could have been checked and absorbed by the American Church if an other element had not been added.”

Øg i samme blad læser vi:

“It is true, that there are some small factions who call themselves Lutherans, but they are not of us, and there is no hope that the Missourians, or Buffaloans, and other small communions will ever become wiser in their generation. But it is to be expected that their children and children’s children will outgrow the prejudices of their fathers, and become sensible and useful Christians. As said before, we do not regard these factions as Lutherans: They have stolen a part of Luther’s livery, but they

lack his spirit, and would be disowned by the great Reformer if he were on earth now."

Naar vi siger, at det, som ligger til grund for disse stærke ord, er disse lutheraneres syn paa det, som de tror er Lutherdom og ikke Lutherdom, da tager vi neppe feil i denne vor paastand. Thi det er flart, at disse ledere af de østlige staters samfund havde et ganske andet syn paa, hvad en Lutheriske kirke skulde være end disse pionerer, som bosatte sig i nærheden af St. Louis. Dette forskjellige syn angif ikke alene kirkens tro og lære, men ogsaa dens forfatning og den aand, som viste sig i det kirkelige arbeide.

Naar vi nu ser paa det, som gav stødet til, at dette samfund i vesten, nemlig Missouri Synoden, blev stiftet, og det grundlag som dette samfund blev bygget paa, da maa vi indrømme, at det var ganske forskjelligt fra det grundlag, som disse østlige staters samfund blev bygget paa. Thi vi finder intet, som tyder paa, at det var trangen til at bevare den Lutheriske tro og lære ren og uforfalsket, som gjorde, at disse samfund i østen dannede General Synoden i 1820; men meget mere en sterk stræben efter at forene alle lutheranere i Amerika til eet stort samfund uanseet forskjelligheder i lære og praksis. Altsaa, de udre hensyn var det afgjørende i General Synodens stiftelse og ikke den sande iver for at bevare Guds ord purt og rent.

Naar dette var det afgjørende hensyn i General Synodens stiftelse, er det da noget under, om et saadant samfund saa med foragt paa det samfund i vesten, som var grundlagt paa en ganske forskjellig grundvold og som ikke kunde være med og gjøre den store General Synode endda større?

Dernæst, kan vi vente andet, end at den ulutheriske og unionistiske General Synode vilde fordømme det samfund, som lagde hovedvægten netop paa det, som General Synoden ansaa af lidet eller ingen betydning?

Sa, kan vi vente andet, end at den saa med dyb foragt paa dette samfund i vesten, som truede med at hindre General Synodens store plan at samle alle lutheranere i Amerika under eet kirketag?

Altsaa, det, som vi ikke maa tage af sigte, er, at vi her staar ansigt til ansigt med to helt forskjellige kirkelige retninger. Den ene retning, som General Synoden repræsenterer, gaar op i den ydre storhed, koste hvad den koste vil. Om Lutherdommen maa ofres paa det store samfunds alter, saa faar det ikke hjælpe; thi hovedsagen er at samle alle, som bærer det Lutheriske navn, under eet stort kirkestyre.

Den anden retning, som Missouri Synoden repræsenterer, fjæmper for een ting, beder om een ting og villigt lader for at opnaa een ting, nemlig, at faa anledning til at lære Guds ord purt og rent og leve efter det forefrevne Guds ord. Paa dette grundlag blev Missouri Synoden stiftet. Sa, vi kan sige med fuld ret, at det var denne ene ting, som gjorde, at disse tro lutheriske mænd og kvinder forlod sit fødreland i 1838 og vovede den farefulde reise over havet

til et fremmed land og til en egn i det fremmede land, som var lidet kjendt og næsten ubeboet. Disse ægte lutheranere kunde ikke for sin samvittigheds skyld bo i sit fædreland; thi paa denne tid raadede fornuftstvoen i Thysland, og evangeliet holdt ikke i de fleste gudshuse.

Det var ikke haabet om at opnaa jordiske fordele, som drev disse oprigtige lutheranere til at forlade sit hjem og sin slægt og vove reisen til et ukjendt land, men trangen etter at finde et sted, hvor de uforstyrret kunde tjene sin Herre og Grelser, og hvor de kunde bygge op en ægte evangelistisk frikirke. For dette maal har dette samfund kjempet troelig siden det stiftedes lige ned til denne dag.

Synoden.

Den kamp, som Missouri Synoden optog for Guds menigheds frihed og rettigheder, optog ogsaa vore fædre i den gamle Norske Synode ligesaa Synodens stiftelse. Vore fædre mente, at samfunden blot var en menneskelig ordning, som bestaar deri at flere selvstændige menigheder slutter sig sammen med det maal for øie at udrette en del kirkeligt arbeide samlet. Men aldrig herskede den forståelse i Synoden, at menighederne gav aftald paa noget af sine rettigheder eller sin frihed ved at gaa ind i Synoden. Man var af den bestemte formening, at menighederne ikke oprettede ved en saadan ordning en myndighed over sig selv, som skulde være den býdende og de de hýdende.

Som frie og selvstændige menigheder udenom denne ordning var de lige frie og selvstændige i den. Og som de frivilligt dannede en saadan ordning, kunde de ogsaa frivilligt træde ud af den. Heller ikke mente man i Synoden, at man opfylde et Herrens krav ved at danne en saadan ordning eller ved at slutte sig til den, man var sig fuldt bevisst, at samfundsdamlelse er hverken besatet eller forbudt i Herrens ord.

At dette syn er det, som gjorde sig gjældende i Synoden ser vi af mange udtalelser, men vi skal blot lede opmærksomheden paa en. Saa tidlig som i 1866 skriver formand H. A. Preus og pastor Ottesen følgende:

„Den lutherske kirke lærer overensstemmende med Guds ord og sine bekjendelses skrifter.

1) At en kristelig menighed er en guddommelig stiftelse, at Gud selv ved ordet og sakramenterne samler og danner den.

2) At menigheden af sin herre og brudgom, Jesus Kristus, har faaet al magt og myndighed til at indsætte og affætte kirketjenere uden at skynde nogen anden regnskab deraf end Gud alene, der visstnok og fræver, at den skal udøve sin magt ikke vilkaarlig, men efter hans i ordet aabenbarede vilje.

3) En synode eller en udvortes forening af menigheder, er ikke ligesom en menighed anordnet og dannet af Gud selv, men af mennesker; den bestaar deraf ikke som menigheden jure divino (efter guddommelig ret, men jure humano (efter menneskelig ret).

4) Det er derfor en aldeles fri sag for en menighed, om den vil indtræde i en synode. Den skal viistnok i sin bestemmelse lade sig lede af Guds ord og af kjærlighed og kristelig omsorg for egen og andre menigheders vel; men den har dog selv retten til at afgjøre efter Guds ord, om saadan synodesforbindelse vilde være menigheden tjenlig og derfor burde indgaaes eller ikke.

5) Har en menighed ifølge fri selvbestemmelse forenet sig med en synode, saa har den naturligvis den samme frihet til at udtræde. Ja, ikke alene bliver det en pligt for den at bruge denne ret, hvor synoden fører falsk lære eller ugrundelig praksis, men den har ogsaa ret til at stille sig med en rettroende synode, naar den efter samvittighedsfuld prøvelse finder, at forbindelsen paa grund af omstændighederne ikke længere er tjenlig for den, saa sand omsorg for den selv maatte drive den til at satte saadan beslutning om at udtræde. Ja, selv om menigheden af skrøbelighed bedømmer disse omstændigheder feilagtigen, saa ophører den dog derfor ikke at være en retsligheds menighed.

6) Er en menighed indtraadt i en synode, saa staar det den frit for, om den vil overdrage til synoden eller dens ministerium retten til at kaldt preest for sig, ja endog til at affætte ham, eller om den selv fremdeles vil udøve denne ret. Men da menigheden selv kun har facet ret af Gud til at kalde eller affætte prester efter Guds ord og ikke i vilkaarlighed eller ondsæk, saa er det indlysende, at menigheden altid beholder ret til selv efter ordet at prøve, om vedkommende ogsaa har udøvet den overdragne magt efter Guds ord. Hvor menigheden ser, at dette ikke fører, da har den al ret og pligt til ikke at anerkjende synodens handling, og altsaa, hvis denne kaldte en ubærdig tjener, ikke antage ham, eller den affatte en tro tjener, ikke anerkjende affættelsen, men beholde ham. Ved saaledes at protestere mod synodens handlemaade, fordi den stred mod Guds ord, selv om dens beslutning var fattet med nok saa stor majoritet eller med enstemmighed, tabte dog menigheden intet af sin kirkelige farakter, men beviste den meget mere.

7) Har en menighed ikke overdraget til en synode retten til at ansætte og affætte kirketjenere, da kan synoden naturligvis ikke udøve en saadan, men er kun advisor (raadgivende); den kan hverken ved nogen majoritet eller enstemmighed tiltage sig saadan ret — end ikke over en menighed, som tilhører synoden. Den vilde meget mere ved en saadan handlemaade krænke menighedens guddommelige ret og gjøre sig selv til en pave og antikrist, der sætter sig op over alt, hvad Guds er. Men sligt overgreb skal ingen kristen menighed taale.

8) Forsaavidt retten til at indscætte eller affætte kirketjenere i de menigheder som er forenede med synoden, er overdraget til denne, saa har den naturligvis denne ret i menigheden kun saalænge, denne hører til synoden. Skiller en menighed sig med synoden, saa overhører dermed al synodens ret i menigheden, og den kan hverken indscætte eller affætte preest for den, ligesaaledt som forbyde ham at of-

ficiere (forrette) i dens midte. Ja, om endog presten for den menighed, som er udtraadt af synoden, selv vedbliver at staa i synoden, saa kan viistnok synoden udstoede ham af synoden, om han ikke vil lyde dens raad og følge dens ordninger, ja den kan forbyde ham at officiere (forrette) i de menigheder, som tilhører synoden, men ligeoverfor den menighed, som er udtraadt af synoden, har dog synodens beslutninger ingenomhælt gyldighed eller betydning; thi idet menigheden ved sin udtrædelse af synoden ophever sin forbindelse med denne, saa tilbagefalder den eo ipso (netop dermed) alle de rettigheder og al den myndighed, som den under forbindelsen med synoden maatte have overdraget den; ligesom den og med det samme erklærede sig løst fra tidligere forpligtelser til at underkaste sig synodens beslutninger.

Den 1ste oktober 1866. Leeds, Columbia Co., Wis.

H. A. Preus,

Formand for den norske-lutheriske synode i Amerika.

Jacob Nalottesen,

evang. luth. pastor."

Disse principper finder vi ogsaa i synodens forfatning og da særlig i kap. V, paragraf 6, hvor vi læser:

"Lige overfor de enkelte menigheder, er de ovenfor nævnte møder kun raadgivende forsamlinger."

I denne paragraaf scelles menigheden paa den plads, hvor Gud har sat den i den forstand, at dens selvstændighed anerkjendes, og samfundet fraskriver sig al ret ved sine beslutninger at byde og befale over den. Her anerkjendes den sandhed, at menigheden er en guddommelig stiftelse med al magt og myndighed. Skal samfundet derfor have nogen myndighed, maa det faa den af menigheden. Men ikke paa den maade maa samfundet faa denne myndighed, at menigheden gjør sig selv umyndig. Menigheden bør til enhver tid have ret og anledning til at tage tilbage, hvad den har givet samfundet.

Et aabent syn for dette frifirfelige styre i Synoden havde ogsaa andre lutheriske samfund i dette land; thi saa tidlig som i 1852 læser vi i Ohio Synodens organ, "Lutheran Standard" følgende:

"Med alt dette er det dog merkeligt, at det system af kirkestyrrelsen, som de (Synoden) nu er iførde med at oprette, er det mest demokratiske og giver folket, som førstilt fra geistligheden, en større andel i magt end i nogen anden del af de amerikanske samfund." (Lutheran Standard den 28de juli 1852).

Den Forenede Kirkes stilling til kirkestyrrelsen.

(The United Lutheran Church in America)

Den paastand har været gjort, at disse samfund i østen er komne til et mere bekjendelsesstro standpunkt i det senere baade med hensyn til hvad kirken er og med hensyn til kirkens styrelse; men det er en paastand, som mangler al historisk grund.

Som vi ved, fædede en sammenslutning i 1918 af General Synoden, General Council og den forenede Synode i syden (The United

Synod in the South). Denne nye organisation antog navnet: „The United Lutheran Church in America.“ I dette samfunds forfatning læser vi følgende i kap. III, seft. 6:

“Congregations representatively constituting the various Synods may elect delegates through their Synods to represent them in a general body, all decisions of which, when made in accordance with the constitution, bind, so far as the terms of mutual agreement make them binding.”

Et samfund, som binder menighederne ved sine beslutninger, er et lovgivende samfund og ikke et raadgivende samfund, som den gamle Synode var, og som vort samfund, Den Norske Synode, er idag.

En lignende bestemmelse finder vi ogsaa i kap. VIII, seft. 4, hvor vi læser:

“If Synods have had due and legal opportunity to be represented in the conventions of the United Lutheran Church in America, they are bound by all resolutions that have been passed in accordance with the constitution.”

Samme magt fastslæges i denne forfatning som den Pennsylvania Synoden og General Synoden fastsløg i sine forfatninger. Magten hviler i samfundet, og menighederne er dets tjenere.

Det samme herskervælde viser sig ogsaa i den beslutning, som fastsætter, at samfundet skal bestemme menighedernes lærebøger, opbyggelsesbøger og bøger for firkeligt brug som salmebøger og alterbøger.

I samfundets forfatning heder det:

“As to books of Devotion and Instruction etc. The United Lutheran Church in America shall provide books of devotion and instruction, such as liturgies, hymn-books, and catechisms, and no synod without its sanction shall publish or recommend books of this kind other than those provided by the general body.”

I en lidet pamflet udgivet af Den Forenede Lutheriske Kirke i Amerika læser vi paa side 15 følgende:

“Related to the congregations there exist the Constituent Synods, the General body with its Boards and Committees, and the General organization for men, women, young people etc. Of these three the Synods with their elected officials constitute the preeminent authority in relation to the congregations.” (Extract from the minutes of 2nd Conv. of U. L. Ch. in Am., 1920).

Her siges der, at disse forsamlinger er de fornemste indehavere af magten. Disse konstitutionsbestemmelser viser at de samme hierarkiske principper som findtes i de gamle samfund i østen findes i det nye samfund, den forenede lutheriske kirke i Amerika. Noget andet kunde heller ikke ventes, da alle samfund, som dannede denne kirke i 1918 var smittet af dette samfunds vælde, ja, endog det samfund, nemlig General Council, som stillede sig ifra General Synoden fordi det ikke længere kunne taale dette samfunds vælde, grundlagdes paa en forfatning som hylder netop det General Council forlod den

hierarkiske General Synode for. Thi i det dokument, som dannet grundlaget for General Council, læser vi følgende:

"The congregations, in the normal state, is neither the pastors without the people, nor the people without the pastors." Am. Ch. Hist. Vol. IV, p. 474).

Vi tror og lærer, at menigheden er de helliges samfund, og at det ikke er nødvendig, at dette samfund maa have en præst i sin midte for at det kan holdes de helliges samfund. I denne udtalelse gjenfinner vi den samme lære, som vi fandt i de gamle samfund i østen nemlig, at menigheden faar sin magt og myndighed ifra sin præst. Altfaa efter denne bestemmelse er ikke menigheden som saadan magten indehaver, men præsten og menigheden i fællesstab. Og her fastlaaes et urigtigt begreb om, hvad en Guds menighed er, og ud ifra dette urigtige begreb om, hvad menigheden er, følger ogsaa den urigtige opfatning af menighedens forhold til samfundet.

Dette urigtige begreb om samfundets forhold til Guds menighed ser vi udtalt i følgende udtalelse taget ifra samme dokument:

"The representatives of congregations thus convened in synod, and acting in accordance with those conditions of mutual congregational compact which are called a constitution, are for the ends, and with the limitations defined in it, representatively the congregations themselves.

A free, scriptural general council or synod, chosen by the church, is, within the metes and bounds fixed by the church which chooses it, representatively that church itself." (Americ. Church Hist. Vol. IV, p. 474).

Ser gjøres den paastand: Naar menighedernes lovlige valgte repræsentanter møder paa synodemøderne og fattet beslutninger der, er disse møder aldeles, som om menighederne selv havde handlet. Dersom det havde været Guds vilje, at nogen anden stiftelse end Guds menighed skulle staa paa lige linje med menigheden og skulle løse den opgave Herren havde givet menigheden at løse, vilde ikke Herren havde paabudt dette i sit ord?

Naar Herren er aldeles taus desongaaende, ser vi ikke deraf, at der er intet samfund her paa jorden foruden Guds menighed som har faaet af Herren det kald at løse den opgave menigheden har faaet at løse?

Det er derfor ikke skriftmæssigt at sige, at samfundet gjennem de lovlige valgte repræsentanter er menigheden selv. En saadan paastand er at gjøre en menneskelig ordning til en guddommelig stiftelse og dermed give samfundet en magt, som det ikke tilkommer.

Er Den Norsk Lutherske Kirke en forsvarer af menighedens friheds og rettigheder?

Vi har paavist, at vores fædre i den gamle Synode ordnede og ledede kirkens styrrelse efter apostelkirken som sit mønster. Samfundet var for dem blot en menneskelig ordning, som efter bedste evne skulle tjene menighederne og ikke regjere menighederne.

Naar vi nu ser paa det nye samfund, Den Norske Lutherske Kirke, og gjennemleser dens beslutninger og forfatning, da finder vi, at den har forladt den vei apostelkirken og den gamle Synode gif og har staet ind paa en vei disse gamle samfund i østen gif og som det nye samfund i østen, Den Forenede Lutheriske Kirke i Amerika, fremdeles gaar paa. Med sandhed kan det siges om det nye norske samfund, at det ofrede paa foreningens alter menighedernes frihed og Gud-givne ret.

Meget betegnende skriver en forfatter i det nye norske samfund:

„Skjønt arbeidet for menighedernes ret og selvstyre ingenlunde har været overdrivet, ja neppe er helt afsluttet, saa har dog dette arbeide delvis været drevet paa en maade (ensidig) at det har slæbet arbeidet for en sind og fast samfundsorganisation. Denne ensidighed har faaet sit udtryk i slige sætninger som, 'menigheden er af gud-dommelig, men samfundet er af menneskelig oprindelse'; 'lokalmenigheden er den rette form for Guds rige paa jorden'; 'samfundet er raadgivende, ikke lovgivende overfor de enkelte menigheder' osv.“ (Firehundredaarig Lutherdom, side 296).

Og paa side 298 i samme bog læser vi:

„Et samfunds aarsmøde er i bibelsk forstand ligemeget en menighed som hvilkensomhelst lokalmenighed inden samfundet. De er begge ligemeget og ligelidet 'indstiftet af Gud' og den rette form for Guds rige paa jorden.“

En paastand som denne, at et samfund er ligesaavel indstiftet af Herren som en menighed vil visstelig foruordre os i Den Norske Synode, som har lært i Guds ord, at det blot er Guds menighed, som er stiftet af Herren, og at de første kristne ikke kjendte til nogen anden quiddommelig stiftelse, som havde faaet de gaver og den opgave, som menigheden havde haaret. Men vor foruordring bliver ikke saa stor, naar vi læser en artikel i det nye samfunds kirkelige organ, som handler om menighedens frihed og rettigheder. I denne artikel forekommer følgende udtalelse:

„Svor mennesker samler sig om naademidernes forvaltning, der er altsaa Guds kirke, kirken.“ (Lutheraneren den 12te november 1920).

Vi er enig med forfatteren i „Firehundredaarig Lutherdom“ deri, at en saadan forsamlings, som redaftøren for det nye samfunds kirkelige organ talder kirken, er aldeles lig et samfund deri, at de er „ligemeget og ligelidet indstiftet af Gud;“ thi sandheden er den, at de begge er blot menneskelige ordninger. Guds sande menighed her paa jorden er ikke som demne blad-redaftør mener en hvilkensomhelst forsamlings, der hører Guds ord og bruger sakramenterne. Kirken er de helliges forsamlings — de sande troendes forsamlings og ingen andens forsamlings. En saadan menighed eller kirke er ikke et menneskeværk, men Guds værk. Samfundet derimod er en menneskelig ordning, fordi at Herren ikke har oprettet det eller påabudt i sit ord, at det skal oprettes. Altsaa, den paastand at „et samfunds aarsmøde er i bibelsk forstand ligemeget og ligelidet en menighed som

hvilken som helst lokalmenighed" er et mennekøn af samfund, som berøver menigheden dens Gud-givne ret, og som sætter samfundet til hersker over menigheden.

Og at det nye norske samfund er en hersker over menighederne, det ser vi af flere ting. For det første, saa har det udelukket alt i sin forfatning, som taler om, at samfundets aarsmøder er blot raadgivende forsamlinger lige overfor de enkelte menigheder. Ved at udelade denne vigtige paragraf har det nye samfund lagt menighederne under sig og proklameret sig som den høieste magt. Denne magtstilling, som det nye norske samfund har iflødt sig udtrykkes i forskjellige ordelag, saaledes siger en forfatter i dette samfund:

„Det som menighederne paa aarsmøderne gjennem sine delegerater bestemmer er lov i samfundet.“

Og en anden forfatter siger:

„Menighed og samfund er sideordnet med hensyn til guddommelig indstiftelse og med henSyn til besluttende magt og myndighed paa sine egne respektive omraader.“ (Firehundredaarig Lutherdom, side 299).

Dernæst, viser denne uindskrænkede samfundsmyndighed sig ogsaa i forfatningens bestemmelser angaaende menighedernes udtrædelse af samfundet. Det er ikke nok, at en menighed beslutter at træde ud af samfundet og angiver sine grunde deraf, det kreves ogsaa, at formanden i det distrikt, hvor menigheden er beliggende, skal først forhandle med menigheden, og dersom menigheden fastholder sin beslutning, skal formanden fremstælle udtrædelseserklæringen paa distriktsmødet. Det er klart, at en saadan fremgangsmaade gjør det omrent umuligt for en menighed at opnå sin forbindelse med samfundet; thi magten ligger i samfundets og ikke i menighedernes hænder.

Endelig, saa læser vi en beslutning, som samfundet fattede paa sit aarsmøde i Fargo, N. D. 1918. Beslutningen lyder saaledes:

„Distriktsformanden og kirkeradsmedlemmet i det distrikt, hvor stillingen krever det, skal sammen med samfundets fællesformand have myndighed til foreløbig indtil paafølgende distriktsmøde at suspendere saadanne prester, som de finder ubørelige eller uduelige eller usikkrede til embedet.“ (Vert. 1918, 308).

Hvor bliver det af menighedernes ret der, hvor en saadan beslutning skal giselde? I den gamle Synodes forfatning findes en paragraf, som lyder saaledes:

„Distrikters formand skal i forening med distrikts andet kirkerads medlem og Synodens formand have ret til foreløbig indtil næste distrikts synode at opnå synodalforbindelsen med det staaende medlem, som trods gjentagen formanting af Guds ord fremturer i aabenbar syn i liv eller lære.“

I denne Synodens bestemmelser kreves, at forseelsen skal være aabenbar syn i lære eller liv. Dernæst, at den skyldige tiltrods for gjentagen formanting af Guds ord fremturer i sin syn. Og end-

Sig, at hans forbindelse med Synoden ophæves, naar al formaning viser sig frugtesløs.

„S det nye norske samfund derimod siger intet om at vedkommende skal have gjort sig skyldig i nogen aabenbar synd, men bare dette, at disse to formænd og dette kirkeraads medlem har myndighed til at handle, naar de finder det for godt. Nogen forudgaende formaning af Guds ord kræves ikke. Disse embedsmænd har ikke alene ret til at opnæve synodalforbindelsen med den eller de som de finder for godt, men ogsaa til at afskedige vedkommende fra ordets tjeneste. Dette kan de gjøre uden at de giver den anklagede ret til at blive hørt; thi beslutningen giver ingen saadan ret. Af betydning for os er det ogsaa, at vi legger mærke til, at denne beslutning giver disse mænd myndighed til at afskedige en præst, uden hans menigheds vidende eller vilje. At et samfund kan opnæve sin forbindelse med et af sine medlemmer, vil ingen bestride. Men at et samfund, som blot er en menneskelig ordning, skal tiltage sig den myndighed at afskedige Guds og menighedens tjener, det strider imod Guds ord og er en frækelse af menighedens ret.

Et overgreb paa menighedernes rettigheder er ogsaa det saakaldte ligningsystem, som bruges i det nye norske samfund. Det staar i strid med apostolkirkens praksis og den Ny testamentlige aand. Med rette siger dr. Koren:

„Synoden tør altsaa ikke have nogen myndighed over de enkelte menigheder. Den kan ikke paalægge dem noget, ikke fordre noget af dem, som ikke Gud har fordret, ikke straflægge dem.“

Det nye norske samfunds forfatning viser, at der er lagt an paa at oprette et kraeftigt kirkebyre med en udstrakt myndighed og mange rettigheder. Vægten lægges ikke paa at værne om menighedernes ret, men paa at menighederne skal have fuld anledning til at bortgive sine rettigheder og lidens eller ingen ret til at tage dem tilbage.

End mig da afdslutte dette indlæg med disse ord: Lovtrældom, samfundsævelde og magthaveri er saa uforenlige med Guds ord som mørke med lys, fulde med varme og Kristus med helsial. Thi en menighed, som bestaar af sande troende, tjender ingen anden lov end Kristi lov og ingen anden magt end Kristi magt. Paa ingen maade hverken kan eller vil en saadan menighed gjøre sig til en mennesketrael. Men naar bevidstheden om sommaarets stand sygner hen eller aldeles dør, da bliver der rum for mennesketraeldom og magthaveri.

„Den som i sandhed tjener den levende Gud staar freidig og usforgagt lige overfor enhver menneskelig myndighed, og hans ubesieleghed for enhver menneskelig anmasselse staar i forhold til hans ydmyge underfastelse under Guds vilje.“

II.

*How shall our church work be done in order effectually to show
that it is not enough to be a member of a local church,
but that we must also be living branches on
the true vine Jesus Christ.*

I

First of all, we must gladly appreciate as a great blessing entrusted to our constant care and enjoyment, this fact that the pioneers and founders of the old Norwegian Synod, during many years of work and hard trials, proved their firm stand on these two fundamentals and inalienable truths:

- 1) That Holy Writ is the inspired Word of God and the only infallible guide and standard of faith and life;
- 2) That man is justified by grace alone through faith in Jesus Christ, without the deeds of the law.

We must also humbly glorify our Savior for this unmerited mercy that He gave us the same mind and spirit to abide, in all things, by the inspired word, and to profess it without fear or favor, according to the precious confessions of the Ev. Luth. Church. God grant us power to resist all temptations to comply with the wishes of our flesh, public opinion and scientific claims against Scripture.

II

As many as have been baptized into Christ are by Him made kings and priests unto God the Father, and are, as such, called to discharge the functions of these officers for the purpose of glorifying His name:

- 1) By ourselves remaining active members of Christ's body, in daily conversation so that we increase in fear and love of God, in abstaining from sin and in arriving at a well founded conviction of eternal salvation; and
- 2) That we do all we can to keep fellow believers in the good covenant, open the eyes of others and turn them from darkness to light, that they may receive forgiveness of sins and inheritance among them that are sanctified by faith. Acts 26:18.

III

These spiritual functions of the New Testament royal priesthood are the office of the keys, or the authority and power, given by Christ Himself originally and immediately, to every member of the church. How this ministry of reconciliation is to be administered, officially and privately, by the different members, the Lord has given plain orders and definite instructions. Unless we scrupulously endeavor to accept and obey His will, we cannot claim to be regular branches on the vine, Jesus Christ.

IV

All our deeds, especially our church, must be done in the spirit of the gospel of Jesus Christ, as St. Paul says: "Let this mind be in you which was in Christ Jesus." Phil. 2: 5. "For they that are after the flesh do mind the things of the flesh; but they that are after the Spirit the things of the Spirit. For to be carnally minded is death; but to be spiritually minded is life and peace. For as many as are led by the Spirit of God, they are the sons of God." Rom. 8:5, 6, 14. There is a great difference between deeds of people, chiefly led by the law and of those governed by the Spirit of the gospel.

V

The truly evangelical spirit must be earnestly manifested: 1) In missionary work; 2) In organizing churches; 3) In teaching and governing them and, also, 4) in our mutual associations.

B. HARSTAD.

REMARKS TO THE THESES

As a company of Christian church workers we are engaged in a very important business. Careful and conscientious businesshouses will often take invoice to find out how they are running, losing or gaining. We must do likewise. That is the object of our topic. We are also like sailors, carrying a very valuable cargo of immortal souls that must be safely brought to the home port. We are furnished with reliable and plain charts and a never failing compass. Yet we must be exceedingly careful that we do not soil or injure our charts so that we can not see the dots, showing the rocks and shoals, that must be avoided. Neither must we permit anything to interfere with the needle of the compass. Nor must we become so interested in our work, company, or entertainment aboard the ship that we neglect or forget diligently to study our charts and scrupulously to watch our course and compass. Yet nowadays, most people say that they are hidebound and narrowminded who so diligently pour over such charts and books and constantly take observations. They should be up to date, take more liberty, be accommodating, kind and active in doing something that the world can see and admire. They actually seem to believe that all roads lead to heaven. And the worst of it all is that we ourselves, as to the flesh, are inclined the same way. Therefore we need this exhortation: "examine yourselves, whether ye be in the faith; prove your own selves." 2 Cor. 13, 5. This is the object of the question before us.

By Church work in this question is meant, not only the official labors in word and deeds in the church, but we mean to review our whole condition and state in the sight of God to find out whether or not we are in proper union with our Savior,

with our soul and body devoted to his cause, living and increasing as true branches on the vine, also working to make others sure that they are led by the Holy Spirit as actual members of Christ's body, receiving life, true liberty, and eternal happiness from the living fountains of life.

Let us also keep in mind, that we are to inquire, not only how the officers of the church, trustees, elders, preachers, professors, and teachers shall be and work. Let us never forget that true believers are all one in Christ Jesus. He therefore said to all his disciples: "I am the vine, ye are the branches." Joh. 15, 5. And he prays for all saying: "Neither pray I for these alone, but for them also which shall believe on me through their word; that they all may be one: as thou, Father, art in me, and I in thee, that they also may be one in us: that the world may believe that thou hast sent me." Joh. 17, 20, 21.

When we in this 1st thesis state what we "first of all" appreciate, we do not mean that believers in the Lord first of all appreciate their parents and noble pioneers, for it might happen that the children found some wrong footsteps. We mean that we highly appreciate the two doctrines here stated. Therefore we much appreciate the fact that our venerable pioneers held and practiced them, leaving them to us for constant care and enjoyment, and showing us many proofs of great blessings for keeping them.

But it is an easy matter to utter these sentences that the Bible is our guide and that we are justified by faith, even to write and print them in our publications. Everybody wants to go to heaven and nobody to hell, and it is selfevident that they in some way must stand justified before God and that the Bible must be the guide. This much most everybody, also the flesh and corrupt nature of a Christian, appreciate in this matter. But a true believer must have an entirely different mind and will. Every plant that the heavenly father has not planted in his heart must be rooted up. Math. 15, 13. A living branch draws life and sap from the vine. St. Peter tells us what they heard, when they were with our Savior on the holy mount, but he states: "We have also a more sure word of prophecy, whereunto ye do well that ye take heed, as unto a light that shineth in a dark place, until the day dawn, and the day star arise in your hearts." 2 Pet. 1, 19. The prophecy more sure than that voice on the mountain is the scripture, that we should so take heed to that the day star, or morning star, Rev. 2, 28), which is Jesus Christ, arises in our hearts. Then we confess with Isaiah: "To the law and to the testimony: if they speak not according to this word, it is because there is no light in them." Is. 8, 20. In matters of spiritual things a Christian must not trust in anybody or anything else than God's own word. "The God of this world hath blinded the minds of them which believe not, lest the light of the

glorious gospel of Christ, who is the image of God, should shine unto them." 2 Cor. 4, 4.

We must see too, that the following words apply to us: "Now therefore ye are no more strangers and foreigners, but fellow-citizens with the saints, and of the household of God; and are built upon the foundation of the apostles and prophets, Jesus Christ himself being the chief corner stone; in whom all the building fitly framed together groweth unto an holy temple in the Lord: in whom ye also are builded together for an habitation of God through the Spirit." Eph. 2, 19-22. "For other foundation can no man lay than that is laid, which is Jesus Christ." 1 Cor. 3, 11.

Thus we understand that these truths are fundamental. They are also inalienable, that is, they cannot be handed over or given up without losing our faith and all good things. Luther says: "Let us hold it for certain and firmly establish that the soul can do without everything, except the word of God, without which none of all its wants are provided for. But having the word it is rich and wants for nothing; since that is the word of life, of truth, of peace, of justification, of salvation, of joy, of liberty, of wisdom, of virtue, of grace, of glory, and of every good thing. . . . The word of God is the holy of holies yea the only holy thing we Christians know and have. Although we were to gather in a heap the bones and consecrated garments of all the saints, they could not help us; for they are all lifeless things and can sanctify no one. God's word, however, is the treasure that sanctifies everything."

By "inspired word of God," in this proposition 1), is meant that not only the thoughts, but also every word and syllable in the canonical books of the Old and the New Testament were all given to the authors by the Holy Spirit of God. With the Bible in our hand we hold the very words and appeal of the Lord to us directly to save us from all misery in time and eternity. With great delight let us read and hear it diligently, fully convinced that the loving Savior speaks so plainly that even the weakest one of us can find ample and real help in all our troubles. It has a great power, not like common electricity, giving the body a dangerous shock, but a wonderful spiritual power, appealing to the spirit of man, and giving it such a shock that the stony and stubborn heart should be smashed and awakened from its spiritual death, enlightened, warmed, and renewed to become a new creature. Such is our infalliable guide and standard. Every one that sincerely desires to be guided and helped by it, without perverting it by the proud and blind human reason, will find our guide to be such a peculiar bank examiner, that, on the one hand, against our selfconceit and will it closes our bank, forces us into bankruptcy by showing us that we have a debt of ten thousand talents and not a penny to pay if off with, in one word,

that we are lost and condemned; and, on the other hand, shows us a most wonderfully safe and happy way out of all this misery.

Thus we must understand and gladly appreciate this fact that the word of God contains two distinctly different doctrines, the law and the gospel, and that we must diligently exercise ourselves in both, without mixing the one into the other, so that we can unfurl this twofold banner of the Lord to his honor and our own salvation. But this is one of our most difficult tasks. On this account Luther says: "The one that knows this fine art, to distinguish the law from the gospel, put him in the front and call him a doctor of the scripture. For without the Holy Spirit it is impossible to make this distinction. I experience it myself, see it also daily in others how difficult it is to keep the doctrine of the law and gospel separate. The Holy Spirit must here be master and instructor, or no man on earth will be able to understand or teach it. Therefore no papist, no false Christian, no enthusiast is able to distinguish these two from each other."

By the law nothing else is to be understood than God's word and command, wherein he bids us what to do and what not to do, and demands from us obedience and work. This is easy in itself to understand, but its relation to final salvation is hard to reckon. But the laws and commands that speak of works, which the Lord demands from each one individually, are of many kinds ,according to the nature, station in life, office, time, and other circumstances such as: the wife shall take care of the house and let the husband rule. The servant shall obey his master, and the like. But the law that concerns all mankind is this (Math. 22, 29): thou shalt love thy neighbor as thyself, and help him in need. But the gospel or the faith is such a doctrine or word from God that does not demand our works nor bids us do anything, but asks us only to receive the freely offered grace, forgiveness of sins and eternal salvation. Here we do nothing, only accept what is offered and given us by the Lord."

To most people there is nothing very difficult in these doctrines, because they believe that the good Lord does not demand more of them than what they are able to do. When they are sincere and keep the law as well as they can, then they feel safe. But in this state of mind they are selfrighteous Pharisees to whom the Lord declared: "Verily, verily, I say unto thee, except a man be born again, he cannot see the kingdom of God." Joh. 3, 3. They understand neither the law nor the gospel. When we begin to realize that God finds every imagination of man's heart to be only evil continually, Gen. 6, 5, and that "Cursed is every one that continueth not in all things which are written in the book of the law to keep them," Gal. 3, 10, then the whole matter looks different.

As to how salvation is brought to us by means of both the law and the gospel Luther speaks thus: "When conscience then is actually so struck that it earnestly feels sin, suffers the horrors of death, is burdened down with war, pestilence, poverty, shame, and similar misfortunes, and the law then says: you are guilty to die and are condemned, this and that I demand of you, but you have not done it, nor are you able to do it; when the law, I say, thus strikes down, and fills the heart with the horrors of death, hell, and despair, then it is high time to know how to distinguish between the law and the gospel, and to assign to each its place. Now must be noticed what a Christian may so know how to distinguish between the law and gospel, works and faith that, when faith comes, the law shall quit, not demand, horrify, nor condemn any more. He who does not know nor takes care to heed this, misses the gospel and never comes to faith. Therefore, when the laws accuses me, because I have not done this or that, that I am a sinner and a debtor in God's sight, then I must confess: it is all true; but the conclusion: that I am condemned, that I must not admit, but with strong faith ward it off and say: according to the law that charges my debt up to me, I am, indeed, a poor condemned sinner, but I appeal from the verdict of the law to the gospel; for God has besides the law given another word, called the gospel, which gives us grace, forgiveness of sins, everlasting righteousness, and life, also declares me freed and acquitted from thy horrors and condemnation, and it gives me consolation. Therefore it is extremely necessary that both words are properly administered, diligently avoiding mixing the one into the other. For God has given these two kinds of words, the one as well as the other, each with its contents, the law demanding from everybody perfect righteousness, the gospel bestowing by grace the righteousness demanded in the law to all who have none (that is, to all mankind).

He who has not fulfilled the law, but lies as a prisoner under sin and death, let him turn from the law to the gospel, believe the preaching about Christ that he is truly the lamb of God that bore the sins of the world, reconciled us to his heavenly father, and gives from grace entirely for nothing everlasting righteousness, life and salvation to all who believe. Let him adhere only to this preaching, call on Christ, pray for grace and forgiveness of sins, believe firmly (for only by faith is this great gift grasped), then he has what he believes." (St. L. 9, 804-806).

JUSTIFIED BY FAITH ALONE WITHOUT DEEDS.

This is the other fundamental doctrine that must not be given up. In both the Old and the New Testament the Lord has given it to us in many plain words and object lessons. After Christ came as the fulfillment of Old Testament promises in word and types, it is easy to see that both the law and the gospel have

always been in full force and will never be repealed, as Luther says to the Antinomians: "The law will never in the world be abolished, but it will remain so that it either must be fulfilled in the condemned, or will be fulfilled in the blessed." (St. L. vol. 20, p. 1635).

The awful overthrow and extermination of cities, peoples, and empires that in olden times did not accept the promises, are glaring object lessons showing the power of the law. All through the Old Testament we find beautiful gospel lessons. David prays: "Cast me not away from thy presence; and take not thy holy spirit from me." (Ps. 51, 11). To this Luther observes: "This prayer shows, that the article of justification is such that we never can finish learning it. Those who imagine that they know it fully, have undoubtedly not yet begun to learn it." (1. c. Vol. 5, 571).

The prophet Isaiah speaks of Our Savior, as if he had seen him in his greatest agony: "Surely he hath borne our griefs, and carried our sorrows; yet we did esteem him stricken, smitten of God, and afflicted. But he was wounded for our transgressions, he was bruised for our iniquities; the chastisement of our peace was upon him, and with his stripes we are healed." (53, 4. 5.)

Gal. 4, 4. 5: "But when the fullness of time was come, God sent forth his son, made of a woman, made under the law, to redeem them that were under the law, that we might receive the adoption of sons."

2 Cor. 5, 19: "God was in Christ, reconciling the world unto himself, not imputing their trespasses unto them; and hath committed unto us the ministry of reconciliation."

Gal. 3, 20: "Therefore by the deeds of the law there shall no flesh be justified in his sight, for by the law is the knowledge of sin. For all have sinned and come short of the glory of God; being justified freely by his grace through the redemption that is in Christ Jesus. Therefore we conclude that a man is justified by faith without the deeds of the law."

"This article of justification and grace is the most lovely of all, and alone creates a theologian, and of a theologian a judge of the world and all things. But there are only few who have pondered this article and teach it properly" (Luth. Vol. 6, 802).

"When this article of justification is lost, then is also all Christian doctrine lost. He who strays away from Christian righteousness, must fall back unto work righteousness, that is, having lost Christ he will fall into trusting in his own works." (9, 24).

GOOD WORKS AND FAITH.

Preaching this free and unconditional gospel, we are often accused of neglecting and hindering good works. But that there is no reason in that is evident from what Prof. H. C. Sheldon

of Boston University writes about this in his "Pantheistic Dilemmas," publ. 1920.

He says as follows: "No warmer encomium in behalf of good works suitably located, or assigned to a legitimate function, was ever written than that which came from the pen of Luther. Witness this eulogy in his commentary on the Epistle to the Galatians: 'Apart from the cause of justification, no one can command good works prescribed by God in a sufficiently lofty strain. Who, indeed, can proclaim sufficiently the utility and fruit of one work which a Christian does from faith and in faith? It is more precious than heaven and earth.' Again he wrote: 'My God, without merit on my part, has given to me all the riches of justification and salvation in Christ. . . . I will therefore, give myself, as a sort of Christ to my neighbor, as Christ has given himself to me, and will do nothing in this life, except what I see will be needful, advantageous, and wholesome to my neighbor, since by faith I abound in all good things in Christ.' Once more he remarked: 'Faith is a living, busy, active, powerful thing. Neither does it ask whether good works are to be done, but before one asks it has done them and is doing them always.' So far, indeed, was the teaching of Luther from depreciating good works that it marked somewhat of an era in their commendation. Of distinct value was the stress which he placed upon the importance of a faithful fulfillment of common duties in deference to God's will, upon the divinely approved forms of social service. He made these immensely superior to the artificial expedients by which ascetic piety seeks to amass merits. 'It very often happens,' he said, 'that the common work of a servant or a handmaiden is more acceptable to God than all the fastings and works of a monk or a priest, when they are done without faith.'

"The doctrine of justification by faith, republished by Luther, brought wonderful light and inestimable blessings to the whole world. It is the charter of Christian liberty for all times; of emancipation from legalism with its treadmill service and fear and gloom and uncertainty."

"The cardinal principle of the Reformation was the revival in men of the sense of personal relation to God, as the beginning and the end, the alpha and omega of their religious life. Thus the doctrine of personal assurance of salvation followed as a corollary from that of justification by faith."

"The pope by this infamous dogma, by which he has commanded men to doubt respecting the favor of God toward themselves, has banished God and all the promises from the church, overthrown the benefits of Christ, and abolished the entire gospel." (So far from Sheldon's book).

DID OUR PIONEER FATHERS STAND FIRM ON THE TRUTH?

To prove the affirmative answer conclusively I wish we could take time to examine all their utterances in periodicals and at conferences from 1853 to a new era of modernism in the guise of committees on union in the year 1911. I challenge any one to point to any erroneous doctrine or principle, held by any of them, that was not censured and corrected in due time. I also take liberty to advise every person of the younger generation to read and study all that you can come across of what those early church workers have written and done for their church. You will find good theology and very instructive church history.

Before 1853 there had by three of the organizers been uttered some erroneous thoughts. One had an idea that only the covenant of baptism was the living word, while another thought that for the heathen there might be a possibility of conversion after death. The third had used some ambiguous words about believing in the church. But it will be found that these errors were speedily corrected and by them retracted publicly, even several times, showing us that they were meek Christians anxious to be guided by the word of God in all things.

It is true, while our pioneers were engaged in organizing and instructing the people to become enlightened and selfgoverning Christian churches, they had to carry at their side the sword of the Spirit in order to vindicate the truth against numerous attacks. This was generally brought about in their many efforts to come to an agreement with other Lutherans who did not work together with them. Rev. C. I. P. Pedersen who in 1861 was called from Norway to a Chicago church affiliated with the Swedish Augustana Synod, which he also joined, tells us in his book, "Hvad jeg oplevede" etc., p. 15, that a conference was held in Chicago in 1863 by members of the two synods. The topic under consideration was: Regeneration and the means thereof. The Augustana men held that baptism was the only means, while the Norwegians believed that also the word had the same power according to 1 Petr. 1, 23. In the same book, p. 25, he tells also of another conference between the same parties in 1864. Absolution was then discussed. The Norwegians placed before the meeting 6 plain propositions which in 1861 had been adopted by the Norwegian Synod, teaching that absolution is the gospel message, giving and imparting forgiveness of sin and inviting all to believe the unconditional gospel promises of salvation for Christ's sake. But the other side objected especially to the words "giving and imparting," claiming that these words also implied receiving. In this way they made God's gifts dependent upon man's faith. The gospel then becomes conditional and uncertain to all real and afflicted sinners. Here our fathers vindicated the truth that God gave his Son and his

word of reconciliation to all nations, whether they believed or not. Joh. 3, 16. 2 Cor. 5, 19. 1 Joh. 5, 11. 12. They explained how living faith which is a gift of the Holy Spirit is the means by which we receive and enjoy spiritual gifts.

They were led into many other controversies, by which they evidently were trained to obey the scriptures. In the controversy on slavery they learned to curb and govern their own will according to God's word, and not according to their own inclination or public opinion, which would save no one. The biblical doctrine on the Sabbath taught them true freedom from the law, the Sabbath being a shadow of Christ. Colos. 2, 16. 17.

This firm stand on holy writ as the only guide, and the fearless profession of pure doctrine, especially that queen of all saving truth: the justification of a wretched sinner before God by grace alone, these facts are, under the blessing and kind presence of the Lord, the only explanation and key to the marvelous achievements of our sturdy pioneers, lay as well as learned members of our church. If we do not see this and find encouragement and consolation in it, we are much to be deplored. For let us try to place ourselves in their place. About the year 1850 quite a number of peasants from Norway had formed little settlements on the unbroken frontiers of different parts of Illinois and Wisconsin. They suffered much from poverty, cholera, and ague. Two years later five young ministers, bred and born in the state church of Norway, were working among these poor settlers who hardly ever had heard what a voting church member or a selfgoverning congregation was. Yet within a few years they had through their representatives organized the Norwegian Synod, called more ministers, made provisions for the education of ministers, and twelve years after organizing the Synod had built Luther College at a cost of ca. 100,000 dollars, and that even during the trying times of the Civil War from 1861 to 65, when many of the young men were in the army and at home people had to raise bounties to pay the soldiers.

This shows, what a wonderful power the pure doctrine is. What a blessing that our forefathers knew this and left us unmistakeable object-lessons! If they had not, whither would we, by this time, have been drifting? Let the world ridicule and despise us for "the pure doctrine." That alone is a power unto salvation, also to ecclesiastical prosperity. What has the new era of big numbers and boasted union and prestige produced since 1917? Who will tell us how many schools and churches have closed since 1917?

THESIS 2.

This calls our attention to the work of the Holy Spirit, who by baptism performs just as great a wonder as creating the world and redeeming mankind from perdition. "For as many of you

as have been baptized into Christ have put on Christ:” Gal. 3, 27. The seemingly insignificant act of baptizing performs wonders, as foretold by the prophet Ezechiel 36, 25-27: “Then will I sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean: from all your filthiness, and from all your idols, will I cleanse you. A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you: and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you an heart of flesh. And I will put my spirit within you, and cause you to walk in my statutes, and ye shall keep my judgments, and do them.” Here the Lord tells us about the effects of baptism called sprinkling, or as he calls it by St. Paul, Tit. 3, “the washing of regeneration and renewing of the Holy Ghost, which he shed on us abundantly through Jesus Christ our Savior; that being justified by his grace, we should be made heirs according to the hope of eternal life.”

Let us notice that these great blessings are brought for Christ’s sake to every baptized person no matter how unworthy he is. It is the divine act of grafting a dry twig into the true vine, as our Saviour assures us: “I am the vine, ye are the branches.” Joh. 15. Thus we are members of his body, of his flesh and of his bones. Eph. 5, 30. Indeed, “his divine power hath given unto us,” says St. Peter, “all things that pertain unto life and godliness, through the *knowledge of him* that hath called us to glory and virtue: whereby are given unto us exceeding great and precious promises: that by these ye might be partakers of the divine nature.” 2 Petr. 1, 3, 4.

Let us all here mark that these great and precious blessing, are given, not on account of, or through great undertakings admired in the world, but through the *knowledge of him* that hath called us.

So the poorest and most unworthy sinner has the same chance, honor, and adoption, as the most worthy. For in this matter “there is neither Jew nor Greek, there is neither bond nor free, there is neither male nor female: for ye are all one in Christ Jesus.” Gal. 3, 28.

He who loved us and washed us from our sins in his own blood, hath made us kings and priests unto God and his Father. Rev. 1, 6. Therefore the Holy Spirit urged St. Peter to write also to us this wonderful message: “But ye are a chosen generation, a royal priesthood, an holy nation, a peculiar people; that ye should shew forth the praises of him who hath called you out of darkness into his marvellous light.” 1 Pet. 2, 9. O! my dear friends! Are we really what the Lord has made us? Do we believe it? Such a wonderful message from heaven is so bright and dazzling that our blind reason recoils from it. Therefore Luther exclaims: “O! he who could only learn these two words: believe and be saved!”

HOW CAN YOU AND I BE KINGS AND PRIESTS UNTO GOD?

1) By being living members of Christ's body. For our Lord says: "Abide in me and I in you. As the branch cannot bear fruit of itself, except it abide in the vine; no more can ye, except ye abide in me. I am the vine, ye are the branches. He that abideth in me, and I in him, the same bringeth forth much fruit, for without me ye can do nothing. If ye abide in me, and my words abide in you, ye shall ask what ye will, and it shall be done unto you. Herein is my father glorified, that ye bear much fruit; so shall ye be my disciples. As the father hath loved me, so have I loved you: continue ye in my love. If ye keep my commandments, ye shall abide in my love, even as I have kept my father's commandments, and abide in his love." Joh. 15. "If a man love me, he will keep my words." Joh 14, 23. This does not mean, says Luther, to keep the word of Moses or the preaching of the law, but to keep the preaching of the love and grace that the Savior showed us by taking our sins upon himself and giving his life and blood for us. And he gave all this to us that we should thereby be consoled, know and experience his love. When we believe this, he asks nothing else of us than that we are thankful, believe, and remain steadfast in such faith and confession. (11, 1053).

The fruits of the living branches on the true vine are not so much outward works as the love of the Savior and obedience of his word. For the fruit of the Spirit is in all goodness and righteousness and truth. Eph. 5, 9. By baptism we were buried with Christ into the death of the old adam, that like as Christ was raised up from the dead by the glory of the Father, even so we should walk in the newness of life. Rom. 6, 4. "That ye put off concerning the former conversation the old man, which is corrupt according to the deceitful lusts, and be renewed in the spirit of your mind." Eph. 4, 22. 23. We will strive to become rich in all utterance and all knowledge. 1 Cor. 1, 5. We must arrive at a full assurance of eternal salvation. Rom. 8, 38.

As living members of Christ's body we pray that his name may be hallowed among us, and his will be done. We naturally wish to do something to promote his kingdom. Then the Lord says: "Labor not for the meat which perisheth, but for that meat which endureth unto everlasting life, which the son of man shall give unto you. Then said they unto him, What shall we do, that we might work the works of God? Jesus answered and said unto them, This is the work of God, that ye believe on him whom he hath sent." Eoh. 6, 27-29. And sending his disciples into all the world to preach the gospel, he said, "He that believeth and is baptized shall be saved; but he that believeth not shall be damned." Mark. 16, 16. The all important

thing then is faith in the Lord, the fountain from which all good works flow. No matter what we do of ourselves, without faith it is impossible to please God. Hebr. 11, 6. Rom. 14, 23. Consequently it belongs to our very existence and office as kings and priests unto God to live in true fellowship with our Savior, helping others also to enjoy the same blessing, and in so doing, to obey his plain word.

2) When we are thus enlightened and minded, we will do all we can to keep fellow believers, especially our own children, in the good covenant with God. Our duty to our children has been treated in the report to the synod. The work of the church, in general, and its object is given by the Lord in Acts: 26.

THESIS 3.

For the orderly administration of these functions publicly and privately the Lord has given us a plain revelation and order, all for the purpose of saving mankind from eternal destruction.

Eph. 4, 11, 12: "And he gave some apostles, and some prophets, and some evangelists, and some pastors and teachers, for the perfecting of the saints, for the work of the ministry, for the edifying of the body of Christ."

The apostolical office was the power to preach God's word, and to administer the sacraments and the office of the keys and is thus practically the same as the public ministerial office. Therefore our confession says: "that the office of the ministry proceeds from the general call of the apostles" (Smalc. Art. p. 340).

The apostolical office was an extraordinary one with wonderful personal advantages for our benefit. They were called immediately by the Lord directly; being enlightened and inspired by the Lord's Spirit, they were infallible in doctrine, had the gift of great wonders and of languages, etc. This office ceased with the temporal life of the apostles, but their written word shall remain for all time the infallible rule of faith and life. By their word the Lord teaches how the gospel shall be preached to all creatures (Mark 16, 15). The qualifications of the different laborers in the church are also stated. See table of duties in our Catechism.

But besides these different duties and offices in the church the royal priesthood of every believing Christian remains as the common ground and fountain of all these functions. Concerning this very important matter we will listen to Luther: "Every baptized Christian is a priest, consecrated and appointed as such, not by the pope or any other man, but through Christ himself, in baptism begotten and born priests." (5, 1034). "A Christian must first be a Christian and a born priest, before he becomes a preacher or a bishop; neither pope nor any man can make him priest. But when one is born priest by baptism, then the office comes and makes a difference between him and other

Christians. For out of the whole gathering of Christians must be chosen some one that shall be as the head of the rest to whom the Lord has granted suitable gifts and ability to administer the office, as St. Paul says: Eph. 4, 11. 12, "and he gave some apostles" etc., in order that the holy ones (that is, those that already are Christians and baptized priests) may be qualified for the work of the ministry. For though we are all priests, we cannot on that account all preach, teach, and govern.

Out of the whole gathering some must be separated and chosen to administer such office. And the one that administers it is not on account of this office a priest (as all the others are), but a servant to all the others. And when he no more can or will preach or serve, then he steps back into the common assembly, leaves the office to another person, and then no more than every common Christian. Behold, thus you must distinguish the office of the preacher or minister from the common priesthood of all baptized Christians. For such office is nothing more than a public service which is entrusted to one by the whole congregation, all of whom are priests.

But if you ask: wherein does the priesthood of the Christians consist, or what are the works of the priest? then the answer is: to teach, to sacrifice, and to pray. But you must know this that Christ is the only highpriest whose priestoffice we must first have as performed for our benefit, nay, accepted as our own, before we can perform such priestly works. For from him we have the doctrine and preaching which he has brought from heaven and by which we are saved. He alone has made for us that complete sacrifice by which we were reconciled to God. Rom. 5, 10. Thus also is he the only one who directly prays for us all. Without this mediator no prayer pleases God.

But when we through this priest and his priestoffice have become Christians, and in baptism through faith are embodied in him, then we have also received the right and power to teach and confess before everybody the word which we have from him. This right is given to everybody according to his calling and station in life.

For although we do not all hold the public office and calling, yet every Christian shall and may teach, instruct, admonish, console, and punish his neighbor, by the word of God, whenever and wherever any one needs such help, as father and mother do to their children and household, and as one brother, neighbor, citizen, or peasant does to the other. A Christian who yet is weak and ignorant can be instructed in the ten commandments, faith and prayer and thus be admonished by another, and the one that hears such admonition should also receive it from him, as God's word, and together with him publicly confess it." (From A. 1536. Expl. Ps. 110. 5, 1034-).

Prof. Sheldon quotes the following from Luther: "To know

and to judge of doctrine so pertains to every Christian that he is worthy of anathema who would detract a hair's breadth from this right."

"If a little company of pious Christian laymen were taken prisoners and carried away to a desert, and had not among them a priest consecrated by a bishop, and were there to agree to elect one of them, married or unmarried, and were to order him to baptize, to celebrate the mass, to absolve and to preach, this man would as truly be a priest, as if all the bishops and all the popes had consecrated him. . . . Since we are all priests alike, no man may put himself forward or take upon himself without our consent or election to do that which we all alike have power to do. For if a thing is common to all, no man may take it to himself without the wish and command of the community."

That we cannot claim to be true disciples of Christ or regular branches on the living vine unless we scrupulously abide by all he has spoken, is very plain from many passages such as: "If ye continue in my word, then are ye my disciples indeed; and ye shall know the truth, and the truth shall make you free." Joh. 8, 31, 32.

"Whosoever therefore shall break one of these least commandments, and shall teach men so, he shall be called the least in the kingdom of heaven: but whosoever shall do and teach them, the same shall be called great in the kingdom of heaven." Math. 5, 19.

"For I testify unto every man that heareth the words of the prophecy of this book, if any man shall add unto these things, God shall add unto him the plagues that are written in this book: and if any man shall take away from the book of this prophecy, God shall take away his part out of the book of life, and out of the holy city, and from the things which are written in this book." Rev. 21.

The Bible and Evolution

J. E. THOEN.

The purpose of this paper is not to deliver a detailed argument on either the Bible or Evolution. I regard it as my task to point the way for an intelligent discussion of the subject at this meeting. In order that this may be done, it is necessary to state briefly what we mean by the terms of the subject.

By the word Bible we mean all the canonical books of the Scriptures as a whole, whose author is God, the unconditioned, infinite, supreme Being. The Bible is the Word of God not only as to its contents, but also as to the words and phrases used. It

does not only contain truth but is the absolute truth in every detail.

By the word Evolution we mean all those theories which are intended to explain nature or natural phenomena by or according to the principle, that all things have developed and attained their present form by certain forces resident in matter, whether these theories presuppose a first cause or regard matter as being eternal.

It is not our purpose to deliver an apology, nor to set forth our reasons for believing that the Bible is the Word of God, and therefore the absolute truth, which "cannot be broken." That is our common faith, and I need not discuss that in this connection. If our faith in the Bible is attacked, we are willing and ready at any time to defend it. The purpose of this discussion must be to compare the theories of Evolution, or their fundamental principle with some of the statements of the Bible, and if it does not accord with these statements, we shall reject it as false and unworthy of belief. By taking this stand we are well aware of the fact, that we shall be regarded as bigots, and too narrow-minded to desire the advancement of knowledge. We are, however, not concerned about what the verdict of unbelievers may be, because we know that such accusations are false. Every fair-minded person, whether he believes the Bible is the Word of God in the sense we take it or not will, if he studies the history of the orthodox Lutheran Church, find, that there is no denomination in all the Christian Church, which has labored more zealously for the advancement of knowledge in all its legitimate branches. We are therefore not concerned about the judgment of those who in their ignorance accuse us of bigotry. What we desire is to grow in faith, to learn to know the pitfalls and dangers in our way, that we may avoid them, and be preserved in a true faith. Our guide in this as well as in all other things must be the Word of God, the infallible rule of faith and conduct. Whatever the Bible says upon any subject we regard as the absolute truth, from which there is no appeal. Even though our own experience should seem to contradict the Bible, we are constrained to take its statements in preference to our own experience.

When the Lord commanded Peter to "launch out into the deep, and let down your nets for a draught," Peter answered: "Master, we have toiled all the night, and have taken nothing; nevertheless, at thy word I will let down the net." (Luke 5, 4-5) Peter acted against his own experience. He was an experienced fisherman, and had his own opinion as to when and where to cast his net, but he had heard Jesus speak with authority, as no man had spoken, and he was constrained to regard the word of Jesus as better than his own experience. That is and must be our position also. Everything human, even ex-

perience, is fallible and imperfect, but the Word of God is infallible as He Himself is infallible. Whatever man may seem to find as truth, cannot be set up as absolute, for he is a fallible, imperfect being. Of this we have thousands of examples in the history of man. God only can speak with authority as the one who has absolute knowledge.

For this very reason, the Bible does not reject or contradict any real fact of science. Whatever laws or principles have been discovered to be actually in operation in nature will be found to harmonize with the statements of the Bible in so far as it has expressed itself upon the subject.

The Bible does not speak scientifically or in the manner of science and philosophy. Its declarations are statements of fact. It does not set up a system of logical reasoning to arrive at the truth regarding nature or natural phenomena, but it simply states the fact in language suitable to the understanding of man.

When we read the statement in Gal. 6, 7: "Whatsoever a man soweth, that shall he also reap," it is a plain statement of an undisputed law of nature. It is not given as the result of scientific experiment or of philosophical reasoning. The author simply states this law and bases his moral lesson upon it. Just as the sower will always reap the kind he sows, so will evil conduct bring evil results, "God is not mocked." Evil will result in evil, good will result in good. If *it* is not true that the sower always must expect to reap the same kind which he sows, then it would not be true that evil will result in evil, but the contrary. The purpose of the Bible is not to explain natural laws, nor the constitution of matter, but to reveal the way of salvation. We do not find any treatises on metaphysics in the Bible, but laws and principles in nature are stated as in the above, as an indisputable fact. Like causes produce like effects. That is a general, fundamental law, and applies to the spiritual as well as physical world.

When astronomers claim that the foundations of the earth are not of solid matter, as of stone or any other physical substance, the Bible does not contradict them. We read in Job 26, 7, "He stretches out the north over the empty place, and hangeth the earth upon nothing." When the Bible speaks of scientific facts, it does not claim authority for its statements by careful experiments, investigations and reasonings. Its authority is infinitely higher. The authority of scientists and philosophers is and always must be human, but the authority of the Bible is always divine. The Lord only has and can have absolute knowledge of his handiwork.

If, therefore, Evolution is a real science and deals with ascertained facts, it will not contradict the statement of the Bible. This, however, is not the case. Evolution is not a science. Science is literally knowledge, but usually denotes a systematic

and orderly arrangement of knowledge. Evolution is not science in this sense. Philosophy is reasoning, argumentation used to explain particular phenomena. It is really an attempt to establish preconceived theories by systematic reasoning or argumentation. The scientist will also use a theory a supposition as an objective towards which he works. His theory will remain a theory a mere supposition until by actual experiment it has been demonstrated to be true, and his demonstrations must rest upon actual fact. Unless this is the case, his work is mere philosophising or speculation. If he has actually demonstrated by experiment or research that what he supposed is true, he has arrived at a scientific fact, and not until then can he proclaim his theory or supposition as true. When the evolutionist supposes that all things have developed and attained their present form by forces dwelling in matter, that the more complex forms have been evolved from the simpler forms by such a force, and not by direct creation, it devolves upon him to prove it by actual demonstration. The theory or supposition that there is a transition from one species into another has not been proven, and remains a mere theory or supposition to this day. Scores of learned and gifted men have spent their whole lives and energy in seeking the proof for this theory, but none have succeeded. The missing link is just as much a mere supposition today as it was when the theory of evolution was first conceived. Not one single transitional form has been found in the animal or vegetable kingdoms. Nor has any one been found to demonstrate that one substance of matter has been evolved into another substance by inherent force. That there are numerous varieties in species no one will deny, but that varieties exist is no proof that varieties are transitional or intermediate forms. Darwin himself admits failure. He has not been able by one single instance to demonstrate the origin of species in accordance with his theory. He says: "No one ought to feel surprise at much remaining as yet unexplained in regard to the origin of species and varieties, if he make due allowance for our profound ignorance in regard to the mutual relations of the many beings which live around us." (Introduct. Orig. of Sp. P. 24 Harvard Class.) If his ignorance of the mutual relations between living beings is profound, he lacks the very knowledge needed to prove his theory. This is the knowledge he has been seeking, and has failed to find. He says further: "Still less do we know of the mutual relations of the innumerable inhabitants of the world during the many past geological epochs in its history." (P. 24). Now since this is so, how can we accept his work as anything but speculation, a mere supposition. The origin of species by "natural selection etc." must be proven by mutual relations, hence, whoever is ignorant of these mutual relations must fail. Darwin was, however, not so ignorant with regard to the mutual relations of the

beings which live around us, that he failed on that account, but he failed because he looked for a relation between these beings which does not exist. The relation he sought was, that one species is the progenitor of another. In this he failed, for there is no such a thing either in animate or inanimate matter. The theory is false and should be discarded. Why has not the theory been discarded? Darwin admits that the knowledge gained by a lifelong effort has failed to prove his theory, and we see his followers today searching heaven and earth for the proofs. The knowledge already gained cannot impel them to continue the search, for all their efforts have failed, the knowledge gained has brought them no nearer the goal. It is evident that no one is compelled to hold the theory of evolution because of any near prospect of proving its correctness. Darwin failed, and there are many evolutionists who admit their failure now, but they are continuing the chase, having merely discarded his methods of stalking the game. The reason for their persistent effort is not success but an ardent desire to overthrow the records of the Bible. For this very reason the theories of Evolution cannot be harmonized with the Bible.

Darwin declares it his purpose to establish a theory opposed to the "view that each species has been independently created." He says: "Although much remains obscure, and will long remain obscure, I can entertain no doubt, after the most deliberate study and dispassionate judgment of which I am capable, that the view which most naturalists until recently entertained, and which I formerly entertained—namely, that each species has been independently created—is erroneous." (Int. Orig. of Sp. p. 24). The view that each species has been independently created is in harmony with the Bible, but he has discarded this view and is putting forth his best effort to prove that it is not correct. In order to do this he must have another theory to substitute for it, and this is what he believes: "I believe that animals are descended from at most only four or five progenitors, and plants from an equal or lesser number." (Orig. of Sp. p. 523) This is what he has labored long and strenuously to prove, because he does not believe that species have been independently created. He does not in his theory deny a creation of the first forms, nor does he deny the existence of a Creator of the first simple forms, but he refuses to believe that each species has been independently created, according to the records of creation as found in the Bible.

It is not necessary for us to quote many authors on evolution because the theory is well known, and is based upon the general principle stated above.

Some will perhaps say that Darwinism is dead, that it has been discarded by the best modern scientists. This may be true as far as the learned men of science are concerned, in so far as

they have discarded his method of proving the theory, but they all adhere to the same general principle that all things have developed or attained their present form by certain forces inherent in matter and not by creation. It is not true, however, that Darwinism is dead in the popular mind. It is Darwin's theory that is known and believed by the people. It is Darwinism that is taught in our public schools, and is praised and advertized in the public press. That learned philosophers have discarded the line of reasoning followed by Darwin, and in their search for the proof of their theory are using other arguments does not change the fact that Darwinism still lives among the people.

If the contention is made that the modern evolutionist found better methods and struck a sounder line of reasoning, this fact still remains that all are running in the chase, and not even the foremost among them are as yet able to describe the color of the game. They are all searching for proofs, and, as it frequently happens that some one raises the cry that he has found it, the whole company of searchers have invariably declared that he has not found the right thing. This has been going on so long that any person with common intelligence should find it difficult to have any faith in the ultimate success of the search.

Our contention that evolution cannot be harmonized with the Bible is evident not only from the statements of Darwin but also from others. When Napoleon had read Laplace's work "System of Celestial Mechanics" he said to the author: "Monsieur, I have examined your work and find therein no room for the existence of God." To this Laplace answered: "Citizen, Premier Consul, I have no need of such an hypotheses."

Ernest Haeckel writes: "The conception of creation is perfectly unimaginable, if by it is understood 'an origination of something out of nothing.' This acceptance is quite incompatible with one of the first and chiefest of Natures laws—one indeed universally acknowledged—namely with the great law, that all matter is eternal." (Generelle Morphologie der Organismen Vol. I, p. 171). Again he says: "Natural science teaches that matter is eternal and imperishable, for experience has never shown us that even the smallest particle of matter has come into existence or passed away." (The History of Creation, Vol. I, p. 8).

Gustav Labon says: "If hypotheses analogous to mine (as to the origion of matter and energy) are rejected, we must return to that of a creator drawing forth worlds from his will—that is to say, from a nothing much more mysterious than the substratum from which I have endeavored to raise them. The gods having been eliminated from nature, where our ignorance alone had placed them, we must try to explain things without them." (Evolution of Forces, page 98, 1908).

The modern evolutionist goes farther then Darwin and boldly

denies God and creation. Instead of approaching nearer to the records of the Bible he boldly rejects them all, and even rejects an intelligent first cause. There should be no need of further argument to show that evolution cannot be harmonized with the Bible, for it is evident that these men speak as they do because the theory of evolution is contrary to the Word of God.

Robert Kenedy Duncan says: "It may safely be said that many, perhaps most men of science—physiological chemists, biologists, and psychologists, are agreed—'There is no life apparently necessary to or visible in the body; therefore this is no Life.'" Upon this assumption they believe and they teach that all our feelings, thinkings, and willings, our very consciousness, are the products of the play of physico-chemical processes in the brain." (Some Chemical Problems of To-Day, p. 80, 1911). The Biblical idea of life and spirit is absolutely rejected. Life to the modern evolutionist is a phenomenon of matter and nothing more. Life is merely a manifestation of energy.

As has been indicated, it is not the purpose of this paper to meet the evolutionist on his own ground and refute his argument, for it does not belong to theology to expound human theories nor to refute them on the basis of human reason. The theologian needs only to show that a theory is or is not in accordance with the Word of God and he has done his work. If a theory does not in any way contradict the Word of God he will let it stand even though his own reason may not be satisfied with the proofs adduced for its correctness. As a person the theologian would be entitled to his opinion on such a matter as well as any other, if he possesses the knowledge requisite to judge in such matters. It would not be difficult to meet the modern evolutionist on his own ground and show up the falacies of his reasoning, but it does not belong to us to do so here. Nor do we need to bother about it, because the evolutionists themselves will attend to the refutation of their own arguments as they have done hitherto. Men who deny God, and the Christian faith will continue to grope about in the dark obscure intricacies of philosophy, erecting one system after the other and discarding them again. The only way to the light of truth is the Word of God. What we are concerned about then is, do the theories of evolution harmonize with the Bible?

The general principle of these theories that all things have developed and attained their present form by certain forces in matter does deny the creation of species independently. If the Bible teaches anything clearly it certainly teaches that species have been independently created. We know that not all scientists classify alike, and that in some instances it is very difficult to determine species. This, however, is no argument against the independent creation of species, but only plain evidence of

our "profound ignorance" of the mutual relations of the many living beings around us, as Darwin has so aptly put it.

We read in Gens. 1, 11: "And God said, Let the earth bring forth grass, the herb yielding seed, and the fruit tree yielding fruit *after his kind, whose seed is in itself*, upon the earth: and it was so," v. 12. "And the earth brought forth grass, and herb yielding *seed after his kind*, and the tree yielding fruit, *whose seed was in itself, after his kind*." How could it be more clearly stated that God created each kind or species in the vegetable world independently? He commanded the earth to bring forth grass and herb and tree all after his kind with the *instruments of propagation after his kind*, and it all took place on the same day. In the 21st verse we read: "And God *created* great whales, and *every living creature* that moveth, which the waters brought forth abundantly, *after his kind* and *every winged foul after his kind*." And in the 25th verse: "And God *made* the beast of the earth *after his kind*, and cattle *after their kind*, and everything that creepeth upon the earth *after his kind*." Of all the innumerable beings living about us not one is omitted in this list. It is as though the author has guarded especially against the idea of development of species or kind after creation, for he expressly states that God created all the living beings in the vegetable and animal kingdoms *after their kind*. Even every thing that creepeth upon the earth was made after its kind. This was not something that took long geological epochs, but the whole creation took place in six days. Exodus 20, 6: "For in six days the Lord made *heaven and earth, the sea, and all that in them is*." Everything was made in these six days. As the story of creation proceeds each epoch of time is described as a day having morning and evening. Nowhere in the Scriptures is a period of time described as beginning and ending with evening and morning be it shorter or longer than a day of twenty-four hours. Whoever, therefore, claims it has taken longer than six days for species or any other thing to come into being, denies the plain statement of the Bible, and his theory must be rejected as false.

Whoever will compare the theories of evolution with the record of creation must come to the conclusion that they cannot be harmonized. And whoever claims that man has descended from the brute denies and rejects the plain statement of the Bible. Of the creation of man we read in the 26th verse: "And God said, Let us make man in our own image, *after our likeness*." Man was not created like the brute merely after his kind, but was created "*after our likeness*," "*in the image of God created he him*" (v. 27). He gave man to have "*dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth*." "And the Lord formed man of the dust of the ground, and breathed into his nostrills the breath

of life; and man became a living soul." Man was certainly created by a separate act of God, independently from all other beings. When the evolutionist denies the existence of the soul or spirit of man, he rejects the plain statement of the Bible.

All the theories concerning the descent of man from the brute, is absolutely contradictory to the Word of God, and must be rejected and shunned as much as the denial of the existence of God. Whoever believes in the descent of man from the brute must consequently deny the whole Christian religion. If the theories of evolution are true the Bible is not true. If the theories of evolution are true there is no God, there is no Creator. Man has not been created in the image of God. If the theory of evolution is true then man is not responsible to any higher Being, there is no moral law, there is no right or wrong conduct. There is no rule by which man is guided except his own appetite and desire. There is no justice, there is no righteousness. There is no life after death, there is no hope. All there is for man is for each one to seek to satisfy his desires according to his might. If life consists merely in "the play of physico-chemical processes in the brain," then there is no moral responsibility, and no man should be punished for any act of his. If evolution is true then our whole social order, our civil government, our laws, our civilization is not in harmony with nature, and must stand as a hindrance to the further evolution of man. There is no love, and there should be none.

We complain of crime increasing in our day, of the growth of immorality and greed, of the lack of patriotism, of unbelief. How can we expect anything else as long as our children and youth shall receive their education by teachers of evolution? We are reaping the logical fruit of such an education. If our children and youth are to be nurtured by such husks, then must our civilization become extinct, our government become anarchy, our people become the lowest and most abject of all living creatures.

If we desire to preserve our government, our liberty, and our civilization, if we desire to preserve our nation from moral rot and complete destruction, we must ban the theory of evolution from our schools, and our laboratories and all branches of science. Evolution is not a science, it is mere philosophising, speculation that is not needed or useful anywhere. All that can be learned concerning the laws of nature or the development of any science can better be learned without it, for there is not a shred of truth in it. It is false and destructive of all truth.

If we desire happiness for ourselves and our posterity we must follow the doctrine of the Word of God. We must adhere to it, we must let our children be nurtured by it. There is no other source of happiness than faith in Jesus Christ, the Son of

God. The gospel of Jesus Christ is the only power of salvation, and no people or individual can attain true happiness for this life or the life to come through any other source.

Forretningsfager

Arbeidskomiteer under mødet.

Fuldmagtskomite: E. Hansen, J. Hendricks og M. Edwards.

Formandens indberetning: G. A. Gullixson, dr. S. C. Ulvsafer, og L. G. Mellem.

Programkomite: A. J. Torgerson, H. M. Olsen, og G. H. Kiland.

Resolutionskomite: M. Jr. Wiese.

Publikationer: C. A. Moldstad, A. J. Torgerson og Ole Haugen.

Indremission: G. A. Gullixson, C. N. Peterson, og Amos Martinson.

Hedningemission: J. A. Moldstad, O. M. Gullerud og O. G. Storaasli.

Høiere skoler: Chr. Anderson, H. Ingebritson og O. H. Monsenrud.

Menighedskolen: L. S. Guttebø, P. A. Widvey og Knute Opheim.

Prestekonferenserne protokoller: J. B. Unseth, K. L. Guttebø, C. Stensrud, P. G. Kloster og Oscar Bræland.

Pengesager: A. J. Torgerson, J. J. Strand og N. J. Løberg.

Presterne reisendgifter: H. A. Preus.

Nominationskomite: Chr. Anderson, H. Ingebritson, H. A. Preus, C. N. Peterson og Nils Spangelo.

Staaende komiteer for næste aar.

Hedningemission: S. C. Ulvsafer, L. S. Guttebø og Erick Onstad.

Indremission: H. Ingebritson, O. M. Gullerud, H. A. Preus, Nils Spangelo og J. Dahle. Subkomite for Pacific-kysten: B. Harstad, C. B. Ellingson og N. J. Hong.

Negermission: J. A. Moldstad.

Menighedskolen: E. Hansen, Oscar Bevorson og D. G. Smedal.

Høiere skoler: J. E. Thoen, M. J. Mommsen, E. Hansen, L. S. Guttebø og Albert Hanson.

Church Utstyrspen: H. M. Olsen, G. H. Kiland og N. J. Løberg.

Forslagskomite: Chr. Anderson, H. A. Preus, John Hendricks, H. M. Olsen og G. H. Kiland.

Redaktionskomite: F. A. Moldstad, G. A. Gullixson og H. A. Preus.

Finanskomite: C. N. Petersen, L. G. Mellem og O. A. Smedal.

Railroad secretarh: Chr. Anderson.

Delegater til Synodalkonferensen: H. M. Olsen og P. A. Widvey. Suppleant, G. A. Gullixson.

Valg paa trustees for tre aar: John Førde, Emmons, Minn., og Abraham Abrahamsen, Princeton, Minn.

Indberetninger fra staende komiteer.

1. Indremissionen.

1. Synodens staende indremissionskomite har gjennem aarets løb holdt 6 møder. Med glede og tak til Gud kan den berette at Synodens indremissionssmark stadig vokser. Vore reisende indremissionærer er overlaessede med arbeide. Flere af de menigheder, de betjener, burde med det allervørste ordnes til faste prestekald og falde fast prest. Derved vil vore missionærer faa mere tid til at besøge andre steder, som ønsker betjening fra os.

2. Ved siden af vore reisende indremissionærer, pastorerne Hendricks og Thoen, som blir helt lønnet af indremissionklassen og faar godtgiørelse for „Railroad fares, sleeping car fares and Lodging“ er der flere prester og menigheder, som faar understøttelse fra samme kasse. Udgifterne for denne kasse vedkommende er derfor blit nofsaa store. For at undgaa gjæld har komiteen set sig nødt til at indførte udgifterne med mulig.

3. Komiteen vil henlede Synodens opmærksomhed paa nødvendigheden af at der kommer ind end rigeligere bidrag til denne kasse, saa at ikke udgifterne maa indfrænkes i den grad, at denne overmaade vigtige gren af vort arbeide stades.

4. Alle de menigheder og prædikepladse, som betjenes af vore reisende missionærer, burde opmuntres til at yde rigelige og om mulig regelmæssigere bidrag til vor indremissionskasse. Thi fra denne kasse blir deres prest lønnet. En del af disse menigheder yder nu regelmæssige bidrag til denne kasse.

5. Under vore forholde, da der er synodefolk spredt hist og her paa saa mangfoldige steder, som ønsker at faa betjening fra os, blir indremissionsgjerningen en af de allervigtigste grene af vort arbeide. Vi vil derfor bede Synodens medlemmer og venner inderligen om, at komme denne gjerning ihu, i sine alvorlige bønner til Gud, og med sine rigelige bidrag.

Hermed være da denne vigtige sag overgivet til Synodens behandling. Maatte Gud i naade, for Jesu skyld, legge sin rige velsignelse til!

Paa komiteens vegne,

D. M. Gullerud.

2. Hedningemissionen.

Angaaende arbeidet paa missionsmarken i Kina og Indien og dets fremgang vil missionssekretær Fr. Brand berette til dette møde, og hans beretning forudsættes her. Det er en sjeldent anledning, som her hydes os, at blive personlig kjendt med vor store opgave i disse hedningelande. Gud give en velsignet frugt maa spores af pastor Brauds besøg i vor midte!

Bed siden af at prøve at følge med i arbeidet som det drives i Kina og Indien, og at berette derom fra tid til anden i vort blad, har missionskomiteen især bestjært sig med visse spørøgsmaal i forbindelse med pastor Faye's udtrædelse af Schreudermissionen og henbendelse til os. Som det har været berettet i Tidenide, bestemte komiteen at sende past. Faye \$500, forat han kunde komme hid til Amerika. Dette skeede efter samraad med missionskomiteen i St. Louis. Past. Faye ventes i september eller oktober og vil maaßke tilbringe det kommende skoleaar ved seminariet i St. Louis, hvor det paa samme tid blir muligt for ham at forhandle personlig med hovedkomiteen angaaende en mulig ordning i fremtiden. Saa glædeligt og opmuntrende for os alle som denne henbendelse til os var, saa haaber komiteen, at Synoden vil godkjende det, som den har gjort i denne sag, i Hjærlighed antage sig ham, som beder om optagelse blandt os, og med sand missionsiver støtte ham i det arbeide, som Gud maatte kalde ham til.

S. C. Nyvåsaker, Chr. Anderson,
J. Hendricks.

3. Høiere læreranstalter.

Vor komite holdt i aarets løb 2 møder. Paa vort første møde besluttede vi, at ansette en lærer til ved colleget. Finanskomiteen gav ensstemmig sit samtykke. Paa grund af mange betenkelsigheder og raad blev dog denne faldelse udsat.

I. Concordia College.

Det er komiteens bestemte mening, at Synoden straks hør ansette en lærer til ved Concordia College, hvis fald det skal være, at lære voore studenter det norske kirkesprog og vor Synodes historie og traditioner, og fortælle dem om, hvad der foregaar i Synoden og saaledes hjælpe dem til at have interesse for og hjærlighed til vort samfund og dets store gierning.

Vore grunde for at komme med dette raad til Synoden er:

- Arbeidet er altfor meget for en lærer. Tiden strækker ikke til.
- Det er absolut nødvendig for vore presster at kunne det norske

sprog ordentlig; de maa kunne de kirkelige og religiøse udtryk. Der er førstig trang til norsk paa vor arbeidsmark. Grunde er: 1) Som resultat af splittelsen er der især mange af de ældre, som er med os. Disse forstaar osse kun lidet engelsk, og norsk er deres alles hjertesprog. 2) Der kommer endnu folk fra Norge, som det er vor pligt, at søge at hjælpe. I overgangsperioden vil der længe bli trang til dygtige norske prester. 3) Det har hele tiden været Missouri Synodens mening og ønske, at vi skal have vores egne lærere. Vores lærere hører fakultetet til; de er ingen appendix; der er ingen mangel paa harmoni. 4) Det er vores studenters og vores samfunds medlemmers ønske, at der gives en grundig undervisning i det norske sprog ved colleget. 5) Kun en af vores egne prester vil have den nødvendige kundskab og levende interesse for at bibringe vores studenter det kjendskab og den kærlighed til vores samfund, som de hør have. 6) Det er påkrævet at holde vores studenter i et stadtigt og levende kjendskab til vor synode. De skal bli norske-amerikanere. 7) For at vinde de norske her i landet, maa man kunne det norske sprog og have og forstå den norske karakter og aand. Som en har sagt: „Nationality counts. We are brethren in faith; but we do not become the same nationality by being brethren in faith.“

II.

Det er komiteens bestemte mening at den lærer, som skal ansættes, maa være en prest. Vores grunde er: 1) Kun en prest kan udrette det arbeide, som kræbes og ventes af denne vor lærer. 2) Missouri Synoden ansætter, som regel, kun prester eller theologiske kandidater, som professorer ved sine colleges. Vi hør respekttere denne deres regel. 3) En prest vil kunne prædike og tale rundt omkring i vores menigheder. Det trænges, at vor ungdom og vores menigheder kan bli kjendt med vore lærere ved colleget.

III.

Vor lærer hør have samme løn, som de andre lærere ved colleget. For nærværende har de fast ansatte lærere ved skolen, som regel, \$1800 per aar og frit hus.

IV.

Vi anbefaler at en sum paa mindst \$50 per aar anvendes til indkjøb af bøger til et norsk bibliotek.

V.

Vi anbefaler, at prof. S. C. Nybøsaker straks faar udbetalt en balance paa sin husleie-godtgjørelse for sidste aar, stor \$240.

VI.

Komiteen anbefaler, at indtil videre prof. Nybøsaker faar i hus-leie-godtgjørelse en sum af \$50 per maaned.

II. Theologisk Seminar.

Komiteen anbefaler, at Synoden nu beder Missouri Synoden om lov, at ansette en lærer ved Concordia Seminar i St. Louis, naar det blir nødvendig.

III. Angaaende uddannelse af menighedsfølelærere.

1) Denne komite erfjender menighedsfølenes nødvendighed og anbefaler paa det indstændigste saadanne skolers oprettelse. Hvor det er mulig, bør presten selv oprette en menighedsfølle og være dens lærer, indtil man kan ansette en lærer. 2) Den forrige komite havde besøgt Martin Luther College, New Ulm, Minn., og havde faaet den forsikring, at vores studenter vilde være velkomne der. Endelig også denne komite gjerne vilde besøgt dette skolelærerseminar, blev det umulig paa grund af mangel paa tid. 3) Det vilde være meget ønskeligt, om vor Synode kunde se sig ifstand til at ansette en lærer ved dette eller et andet skolelærerseminar; men vor komite kan ikke anbefale det nu.

IV. Angaaende Ladies' Seminary.

Da flere af Synodens unge damer maaesse ønsker at frekventere et „ladies' seminary,” besøgte 2 af komiteens medlemmer Bethany College, Mankato, Minn. Denne pigefølle er „accredited” ved Minnesotas Universitet. Den har en storartet beliggenhed, en fortrefelig bygning og et godt fakultet. Da prof. D. C. Torgerson nu er medlem af fakultetet, er der anledning at faa undervisning i norsk. Vi anbefaler Bethany College paa det bedste.

V. Angaaende understøttelse for studerende.

Komiteen anbefaler, at Synoden antager følgende regler for understøttelse af studerende: 1) Kun de, som agter at studere til præst eller skolelærer kan faa understøttelse. 2) Understøttelsen skal kun indebefatte penge til kost og logis, bøger og skolepenge. 3) Enhver tilfælder af speciel træng skal komiteen have fuldmagt til at handle efter bedste ejendom. 4) Ansøgende om understøttelse skal ledages af attester angaaende dygtighed, fid og fremskridt (scholarship). 5) Det tilfælde at vedkommende student senerehen ikke gaar ind i præstegjerningen eller lærergjerningen skal understøttelsen betragtes som et laan, der skal tilbagebetales.

J. E. Thoen, J. A. Moldstad.

4. Indberetning fra Concordia College.

Antallet af elever i den norske afdeling har jaar været 24. Af disse var 22 tilstede gjennem hele skoleaaret. Æ klasser var de fordelt som følger: 1 i Sophomore College, 2 i Freshman College, 2 i Senior High School, 6 i Junior High School, 2 i Sophomore High School, 9 i Freshman High School, og 2 i Sub-Freshman klassen. Fire blev ikke forfremmet ved skoleaarets slutning, hvoraf

det fremgaard, at det kræves at ei. erne uger na. tü. Paa den anden side forlanges ikke formeget, og en gut med almindelig be- gavelse, som behyter tiden ret burde ikke have nogen vanselighed med at klare det arbeide, som er bestemt for de enkelte klasser.

Bore gutter har været saanet for alvorlig sygdom, og sundheds- tilstanden har i det hele taget været god. Gutterne har funnet ar- beide uforstyrret, og de har fundet sig vel tilrette i forholdene, som de er ved skolen.

Dem studenter har nydt godt af den hjælp, som bydes gjennem studenterkassen. Ved denne hjælp blev det muligt for disse at komme til skolen, hvor de ellers neppe vilde have haft raad dertil. Der blev bringt af dette fond \$996,20, og det skal siges med tak til Gud og vores kjære venner rundt omkring i menighederne, at der ogsaa iaar er et overskud i denne kasse. To gutter, som er indskrevne i den norske afdeling kommer fra menigheder, som betjenes af vores thise brødre, og den ene af disse understøttes af en tysk konferens. Dette er nok et bevis paa den uestgennytige interesse, hvormed vore brødre omfatter vort arbeide. Med hensyn til studenterkassen har komiteen affattet visse regler, som det kunde være godt at Synoden enedes om.

I denne forbindelse kan jeg ikke andet end minde igjen om den store hjælp især landmenighederne kunde hde skolen ved at sende madvarer til kjøkenafdelingen. Saar var der kun to kald, som sendte gaver i denne form, nemlig pastorerne Torgersons og Andersens. Uden twil er det hellere glemomhed end mangel paa vil- lighed eller evne, som er skyld i dette. Ved siden af det som har været kvitteret for i Tidende, sif vi iaar tre cases med eggs fra past. Torgersons kald. Af bøger sif vi uylig en del, fornemmelig syno- dalberetninger, fra afdøde Mrs. O. C. Lunds bo.

Den sag som Synoden bør tage tid til at behandle udforslig er spørøgsmaalet, om ansettelse af en norsk leser. Det er beflageligt, at den eneste undervisning i norsk, som kunde gives i dette skoleaar var nogle faa ugers undervisning for dem, som var i de lavere klas- ser. En ældre student, M. M. Harstad, overtog velsvilligt dette arbeide mod en lidet godtgyrelse. Grunden til at denne undervis- ning blev faa fort, var den, at vi havde sikkert haabet, at en leser vilde bli kaldt allerede ifjor i kraft af den beslutning, som Synoden fattede sidste sommer. I midlertid sif nogle betænkeligheder, og komiteen fandt sig endelig befaaet til at opgive, at kalde nogen til stil-lingen, som norsk leser, paa grund af det forholdsvis store udlaeg, som det vilde medføre. Da var allerede megen tid gaaet hen, og det andet arbeide havde været ordnet, faa at jeg selv ikke kunde pa- tage mig mere. Saaledes maatte vi noie os med den lille norske undervisning, som nogle kunde faa, og for de andres vedkommende forsøgte vi at afhjælpe trangen ved at oprette en norsk literærfor- ening. Alt dette er dog kun nødhjælp, og det er min oprigtige me- ning, at saalænge vore menigheder endnu er faa overveiende norsk, hvad hjertesprog angaaer, er det uforståelig af os, ikke at sørge be-

dre for at de unge, som skal forberedes for prestegjerningen, kan lære, ikke alene at forståa norsk, som et fremmed sprog, men at føre et nogenlunde korrekt norsk i tale og skrift. Jeg vil på det indstændigste bede Synoden, om at gjøre noget i denne sag.

Vorbødigst,

S. C. Olivisaker.

5. Finanserne.

Synodens staaende finanskomite har gjennem aarets løb holdt flere møder for at drøfte sager vedrørende Synodens finanser.

Som kassererens rapport vil vise har vort folk også i det forbigående regnskabsaar vist en sjeldent offervillighed. Tiltrods for de forholdsmaessige store udgifter, har vi derfor undgaaet at stiftse gjeld. Dog tror vi at en mere systematisk orden for pengeindskillingen burde komme i stand, skal vi fremdeles undgaa underbalance i kasserne, uden at nogen grett af vort arbeide maa lide, paa grund af mangel paa midler, da maa der i fremtiden komme ind mange og store bidrag.

Paa anbefaling af Synodens hedningsemisjonskomite, har finanskomiteen givet sit samtykke til at \$500 blev sendt til missionær Farje for at sætte ham i stand til at forlade Afrika og komme til dette land.

Ogsaa iaaar vil komiteen anbefale, at vort kirkeblads abonnement-pris ikke forhøjes, men forbliver den samme som før, \$1 per aar. Det er af stor betydning at bladet faar større udbredelse og dette kan lettere ske, om abonnementprisen ikke forhøjes.

Vi anbefaler fremdeles, at Synodens boghandel flyttes til et mere centralt sted. Vi tror at dette er nødvendig, om handelen skal vokse i den grad at underbalance undgaaes.

Komiteen anbefaler ogsaa at Synodens kasserer blir ex-officio raadgivende medlem af finanskomiteen.

Paa komiteens vegne,

D. M. Gullerud.

6. PUBLICATIONS.

The Synod's Publication committee has conducted three meetings the past year; all at the home of Rev. Chr. Anderson, Minneapolis. Business pertaining to our publications and our Book Co., has been transacted.

Report of the Synod's annual convention 1921 was printed in a Norwegian edition of 1000 copies. The committee refrained from publishing an English edition as the funds to be raised by the Y. P. Societies for that purpose were not forthcoming. Hence your committee did not feel justified in publishing it.

The Folkekalender in an edition of 2000 was printed for 1922 and sold well at the price of 20c per copy, which price is necessary due to the extremely high cost of printing.

The status of Tidende is virtually the same as at our last convention. The number of subscribers is about 1600, the same as last year. 168 new subscribers have been added to the list, whereas about an equal number has discontinued. The cost of publication remains at about the same high water mark as last year. The cash receipts for subscriptions for the past year were \$1,271.45, while expenditures were about \$3,250.00. Hence a deficit of about \$2,000 which has been paid by the Synodical and Mission treasuries. This would seem to warrant an increase in subscription rate. However your publication Committee does not advise such an increase nor the curtailment in size for the same reason as mentioned last year: that Tidende and Sentinel continues as our most effective missionary agency and worthy of your most wholehearted support both by contributions and by prayers. Your Publishing Committee urges upon every pastor and layman of the Synod to exert himself to the utmost to make personal solicitation for new subscribers in order to increase our list by at least 500 for the ensuing year, and thus, in a measure, reduce our seeming annual deficit.

Your Committee also recommends that the Editorial Board of Tidende secure the aid of individuals who may be called associate editors—each to cover a certain field of activities on which to write for our paper.

The Book Co., has continued to cater to your trade under the management of Miss Margaret Kvittum of Minneapolis. Your Committee recommends that no changes as regards our Book Co., are feasible at the present time; but that all our people give it their full and unqualified support by ordering and purchasing publications of every description, which can be supplied from Minneapolis on the shortest possible notice, more so than from any other point, because of the proximity of our Book Co., to one of the greatest Lutheran and perhaps the greatest Scandinavian Publishing center in the country.

Respectfully submitted,

per H. A. PREUS, Secretary
Publishing Committee.

7. Church Extension.

Komiteen for Church Extension har holdt tre møder siden sidste synodemøde. Alle møderne har været afholdte i Madison, Wis.

Komiteen har gjort følgende bevilgninger: Forest City \$1500, Bethania, Story City, Iowa \$300, Zion, Marshfield, Ore. \$400, Scarville, Iowa \$600, Gayfield, Minn. \$500, til sammen \$3,300.

Indtægterne beløb sig til \$755.47. Der er nu (31te juli) en fassebeholdning af \$520.01. Det er visseleg af stor betydning for vores samfunds vækst, at der samles et større fond for Church Extension. Menighederne opfordres derfor til at ihukomme dette fond

med et aarlig offer. Komiteen anbefaler, at dette offer optages paa den 9de sondag efter Trinitatis istedet for den sidste sondag i kirke-aaret.

Komiteen vil henslæde Synodens opmærksomhed paa § 5 af reglerne. Ifølge denne § kan altsaa denne kasse blive af stor hjælp for menigheder, som vil oprette menighedsfoler i sin midte.

L. S. Guttebo, sekretær.

8. Kassererens regnskaber.

Synodekassen.

Indtægt:

Kassebeholdning 1ste mai 1921	\$ 520.16
Bidrag	3,781.24
Bidrag til trængende studerende	1,289.47
Publikationer (Tidende \$1,208.00)	1,570.63
Synod Luth. Book Co., løbende udgifter	400.00
Synod Luth. Book Co., laan	100.00
Renter	50.00

Udgift:

Publikationer	\$3,763.88
Mailing and expenses	60.93
Trængende studerende	1,201.00
Værerlon	925.00
Miss Margaret Kvittum, løn	400.00
Rev. Chr. Andersen, R. R. Sec'y	50.00
B. Harstad, bestemt til ham	5.00
Rev. Blæffan, renter til Mrs. T. Larsen	40.00
Rev. J. Blæffan, skat	20.00
Cirkulærer, Concordia College	9.12
Advertisement i Skandinaven	5.00
Reiseudgifter	6.40
Stationery, Stamps and Postcards	12.78
Kassebeholdning 1ste mai 1922	1,212.89
<hr/>	
	\$7,711.50
	\$7,711.50

Den indre mission.

Indtægt:

Kassebeholdning 1ste mai 1921	\$2,831.74
Bidrag	3,545.91

Udgift:

Rev. J. E. Thoen	\$1,500.00
Rev. John Hendricks	1,500.00
Rev. H. A. Preus	800.00
Rev. L. P. Jensen	470.00

Rev. S. Sanoe	\$300.00
Rev. J. B. Unseth	50.00
Rev. G. Guldberg	50.00
Rev. Emil Møller, bestemt til ham....	5.00
Reiseudgifter	169.34
Overført til kasse for alderdomshjem	400.00
Kassebeholdning 1ste mai 1922	633.31
	\$5,877.65
	\$5,877.65

Church Extension Fund.

Jædtægt:

Kassebeholdning	\$2,754.54
Bidrag	603.47
Sommer mgh., afdrag paa laan	152.00

Udgift:

Menigheden i Forest City, Iowa.....	\$1,500.00
Pethania mgh., Story City, Iowa.....	300.00
Bions mgh., Marshfield, Ore.....	400.00
Scarville mgh., Scarville, Iowa.....	600.00
Menigheden i Gayfield, Minn.....	500.00
Kassebeholdning 1ste mai 1922	210.01
	\$3,510.01
	\$3,510.01

Menighedsføleksæsen.

Jædtægt:

Kassebeholdning 1ste mai 1921.....	\$2,065.00
Bidrag	30.00
Miss Nora Levorson, afdrag paa laan	100.00

Udgift:

Fairview mgh. Minneapolis, Minn...	\$ 505.00
Bor Frelsers mgh., Albert Lea, Minn.	299.80
Parkeand mgh., Parkeand, Wash.....	270.54
Sommer mgh., Worth Co., Iowa	242.01
Anna Kinden, laan	200.00
Kassebeholdning 1ste mai 1922	677.65
	\$2,195.00
	\$2,195.00

Hedningemission, nødslidende, etc.

Jædtægt:

Kassebeholdning 1ste mai 1921	\$ 470.87
Bidrag	2,110.41

Udgift:

Nødslidende i Kina	\$ 188.96
Nødslidende i Europa	114.97

Nødslide i Rusland	272.83
Nødslide i Chicago	10.00
Kina missionen	387.60
Neger missionen	588.11
Indianer missionen	219.76
Missionen i Kina	55.75
Cheek returned	40.00
Barnehjem, Home Finding Society, etc.	15.20
Kassebeholdning 1ste mai 1922	688.10
	\$2,581.28
	\$2,581.28

The Synod Lutheran Book Co.

Indtægt:

Rev. L. P. Jensen	\$2.00
Rev. J. B. Unseth	5.00
Gaalon Quamme	1.00
Andreas Breland	1.00
Morris Henderson	1.00
Nehemias Ejernagel	1.00

Kassebeholdning 1ste mai 1922..... \$11.00

Undertegnede, af Synoden valgte revisorer, har gjennemgaaet kassererens regnskaber og fundet dem at være korrekt.

Einar Thysen,

E. Hansen,

Revisorer.

9. Rapport fra komiteen for: Tillæg til samfundets konstitution og udkast til menighedsforsættning.

Efterat den var læst af past. J. Hendricks og tiden ikke tillod dens behandling, besluttede Synoden at den ligger over til næste år.

Komiteindstillingen behandlet og antagne af Synoden

1. Formandens indberetning.

Komiteen henstiller til Synoden: a) At bede vort kirkefolk om, at tage tilhjerte formandens alvorlige ord og formaninger angaaende tidsaenden, som den hører sig i lære og liv; den gudløse aand, som beherber undervisningen i landets offentlige skoler; den gudforladthedens aand, som i det timelige maa betrygge sig paa alle maader paa verdens vis. Lad os i alle ting føge, først Guds rige og hans retfærdighed, forvisset om, at alt vi trænger for sjæl og legeme gives os af ham. b) At tilstemme formandens ord angaaende vort forhold: 1, til kirkelige modstandere; 2, fordums troesbrødre. c) Angaaende menighedsfolken, at gjøre alt muligt for, at der i denne sag, som er en livssag, strides til oprettelse af saadanne

ssoler overalt i vore menigheder, hvor det paa nogen maade kan ske. d) At henbøsse formandens raad angaaende det høiere skolevesen til dette mødes komite for høiere ssoler. e) Æ ord og gjerning at vise den rette taknemmelighed mod al godheds Gud, som ogsaa i det svundne aar har ladet vort samfund saa rigelig saa erfare hans overvættedes naade og miskundhed.

G. A. Gullixson,
S. C. Nyvæfer,
L. G. Wellm.

2. Indremissionen.

Komiteen indstiller følgende: 1. Synoden glæder sig over og tæller Gud, for at han i sin naade har velsignet samfundets indremissionsvirksomhed i det forløbne aar.

2. Synoden glæder sig over, at den staaende indremissionskomite har funnet holde hele 6 møder i aarets løb og at enkelte medlemmer tillige har funnet besøge flere missionssteder. Det, at medlemmer af komiteen kan komme omkring paa selve virkefeltet, giver den et bedre overblik over det ansvarsfulde og vigtige arbeide, den er sat til at fremme og føre tilsyn med.

3. Synoden tilstemer den staaende missionskomites raad om, at flere missionsmenigheder straks bør føge at ordne sig til faste præstekald, selv om de skulde trænge hjælp fra indremissionskassen forat kunne gjøre det.

4. Synoden anerkjender berettigelsen af den staaende komites opfordring til rigeligere bidrag til indremissionskassen, og beder derfor sine menigheder om, at arbeide henimod en mere systematisk indsamling for dette vigtige gjøremaal.

5. Synoden glæder sig over, at endel missionsmenigheder allerede nu yder regelmæssige bidrag til missionskassen, og vil venligst opmuntre de øvrige missionsmenigheder til snarest mulig at følge dette eksempel.

C. Gud oplade vore hjerter til ivrig højn og arbeide for Guds riges udbredelse og bestætelse over det virkefelt, han har betroet os.

G. A. Gullixson, formand,
C. N. Petersen, sekretær,
A. J. Martinson.

3. Menigh.øsskolen.

Komiteen indstiller følgende: 1. Da det er en livssag for vor lutherske kirkes bestaaen i dette land, at bevare vor oppoffrende slægt for Guds sande kirke paa jord, saa er det vor kristelige pligt, — ikke alene i ord, men i gjerning, — at vise Gud lydighed ogsaa i, hvad han krever af os ligeverfor vores børns opdragelse i sand gudsfrøgt.

2. Synoden anbefaler dersør paa det indstændigste, at der gjøres alt, hvad gjøres kan for oprettelsen af menighedsfoler i de enkelte menigheder.

L. S. Guttebo,
P. N. Widvey,
Knut Øphheim.

Remarks at Synod meeting, July 26 to August 1, at Madison, Wis., in regard to Parochial Schools:

The statement is often made that the parochial schools—regardless of what denomination to which they belong, are un-American. We Lutherans claim that those of our denomination are not un-American for we teach obedience to the authorities. Proof of this was especially in evidence during the recent World War.

The undersigned had the privilege of serving as a camp-pastor or Lutheran chaplain in various army camps during 1918. There was ample opportunity to observe different types of men from various walks of life and from all kinds of religious denominations. Statistics show that the Lutherans had a larger per cent of its youth enter the service than any other denomination. It was generally noted that the Lutheran boys in larger numbers passed the physical examination and were found more free from bodily blemishes and defects, which were so common in other groups. When in training these lads soon proved themselves, because of their obedience to officers in command, to be most efficient and loyal soldiers.

Your writer found evidence of this while serving with the 161st Field Artillery Brigade at Camp Robinson, Sparta, Wis., in 1918. Here were about five thousand men of whom about eight hundred were Lutherans and a large per cent of them from the Synodical Conference. The great majority of these Lutheran boys of the 331st regiment were products of our parochial schools in Wisconsin. This was especially true of Battery B of the 331st. These boys—75% of Battery B—were our own parochial school boys, and, under the capable direction of their captain, they developed into the crack firing-battery of the brigade. So efficient did they become that when Maj. Gen. Martin, commanding officer of the 86th Division, the Blackhawk, came from Camp Grant to inspect the artillery at Camp Robinson, this same Battery B of the 331st was picked to demonstrate firing—the highest honor that could be accorded a battery in training.

Again the undersigned, toward the close of the summer, after a draft of several hundred men from Minnesota had been received into camp, worked among them in one of the regiments, seeking the Lutheran boys of whom there were many. After spending several days in the 333rd area, I crossed the 332nd

area and met one of the captains there who had not seen me for some time. He turned to me and asked: "Chaplain, where have you been keeping yourself?" "Working in the 333rd, looking up our Lutheran boys," was the reply. "Yes, I see there are a lot of your cohorts from Minnesota,—just arrived. They—the Lutheran boys—make fine soldiers," said the captain, who was neither a Lutheran nor of Scandinavian descent. However he, a regular army officer, as well as many other regulars, who are keen observers of material which makes for good soldiers, was ready to commend the good, sturdy, sound and wholesome qualities in our Lutheran boys.

Mark you, the majority of these Lutheran boys had received their education and training in our parochial schools. Had such wonderful results been attained in training these men; had such favorable comment been made about them by officers, if they had been the products of an un-American institution, which many in ignorance call our parochial school system? Does it not much rather appear as evidence of the soundness and stability of said school system? It can not be otherwise for this system is founded in order to maintain and inculcate in the hearts and minds of its pupils nothing but obedience and loyalty to God, home and our country, the United States. Let us therefore cherish and promote our parochial schools as a staunch bulwark against the many evil forces which would undermine our homes and country!

H. A. PREUS.

4. Høiere skoler.

Synoden erfjender med taknemmelighed den imødekommenhed, som er vist os af Missouri- og Wisconsin synoderne, ved at lade os bemynde deres læreanstalter til at uddanne vores unge, som vil forberede sig for arbeide i kirken.

A. Concordia College.

1. Synoden bemyndiger den staaende komite for høiere skoler, at ansætte en lærer ved Concordia College for det kommende år.
2. Synoden bevilger en sum af \$50.00 til indkjøb af norske bøger for Concordia College.
3. Synoden betaler prof. S. C. Mvisåker \$240.00 aaret, som godtgjørelse for husleie. Dette gjelder også det forløbne år.
4. Synoden opfordrer sine medlemmer til at ihukomme skolens fællesafdeling med gaver in natura.

B. Skolelæreres uddannelse.

5. Synoden bemyndiger komiteen for høiere skoler, at forhandle med rette vedkommende om en ordning, hvorved en lærer i norsk kan blive ansat ved Martin Luther College, New Ulm, Minn. Dersom en tilfredsstillende ordning kan træffes, bemyndiges komiteen, at falde en lærer for denne stilling.

6. Æ tilfælde af at en tilfredsstillende ordning ikke kan træffes for det kommende aar, opfordres komiteen til paa anden maade, at ifølge undervisning i norsk for dem, som nu er elever ved Martin Luther College.

C. Theologisk Seminar.

7. Synoden bemyndiger gjennem sin komite forhandlinger med Missouri Synoden, om en mulig ordning til ansættelse af en norsk lærer ved Concordia Seminar i St. Louis, Mo.

8. Synoden tilstemer de regler for understøttelse af studerende, som er anbefalet af den staende komite.

Chr. Anderson, sekretær,
S. J. Gebritsen og
G. H. Monserud.

5. Prestekonferenserne protokoller.

Komiteen har gjennemgaaet disse protokoller og finder intet særligt at henslæde Synodens opmærksomhed paa. Dog vil den anbefale at et udkast eller resume af de aahandlinger, som oplæses paa møderne tilføjes protokollerne. K. L. Guttelø, J. B. Nisteth, Peter Kloster, Oscar Breland.

6. Hedningemissionen.

1. Synoden takker Gud, fordi han har givet os anledning til at udføre arbeide paa hedningemissionsmarken. — All godheds Gud give os naade til med troskab, at udføre den gjerning, han har kaldt os til.

2. Synoden opfordrer sine medlemmer og venner til at ihukomme vor Kinamission og missionen i Indien i sine alvorlige bønner til Gud, og ved sine rigelige bidrag: a) Vi bør høje saa rigelige bidrag som mulig til de løbende udgifter paa missionsmarken. b) Vi bør ogsaa deltage i indsamlingen af penge til anskaffelse af eiendor og opførelse af missionsbygninger i Kina.

3. Synoden opfordrer sine medlemmer til at støtte Synodalkonferensens Negermision, samt Missouri Synodens Indianermision.

D. M. Gullerud, sekretær.
J. A. Moldstad, D. G. Storaarsli.

7. Church Extension.

1. Synoden beder den nye staende komite om at komme med forslag til at revidere § 5 af reglerne for Church Extension.

2. At menighederne betænker vigtigheden af denne kasse, og bedes om at optage et aarligt offer til den, og at dette offer optages paa den 9de søndag efter Trinitatis eller en anden søndag.

Prof. S. C. Vibæk, form.
M. J. Mommsen, sekretær,
John Michaelson.

8. Financerne.

1. Synoden taffer Gud, fordi han har opladt vort folks hjerte og hænder, saa at vi ogsaa dette aar har funnet drive vort arbeide uden at støtte gjeld.

2. Synoden bifalder den staende finanskomitees handlemaade at give sit samtykke til, at der er sendt missionær Faye et bidrag paa \$500.00.

3. Rigeledes bifaldes dens anbefaling, at prisen paa „Tidende“ forbliver \$1.00 aaret.

4. Rigeledes dens anbefaling, at Synodens kasserer bliver ex-officio raadgivende medlem af den staende finanskomite.

5. Angaaende flytning af Synodens boghandel, overlades dette til forlagskomiteen i forbindelse med den staende finanskomite.

N. J. Torgerson, formand,
J. J. Strand, sekretær,
N. J. Øberg.

9. Publikationer.

1. Synoden taffer Gud for den fremgang, som vor boghandel og Ev. Luth. Tidende har havt i det forløbne aar.

2. Synoden godkjender at underbalancen for „Tidende“ er blot dækket af synodekassen og anser udgivelsen af Tidende for et meget vigtigt missionsarbeide; derfor bør prisen paa bladet ikke forhøjes.

3. Synoden anmøder paa det kraftigste alle præster og medlemmer af Synoden at gjøre alt, hvad gjøres kan, for at fåa flere abonnenter paa „Tidende“, og vil opmunstre forældre, at subskrивere for sine børn, samt at gjøre mest muligt brug af vor bogforretning til at skaffe gode bøger for sig selv og sine børn.

4. Der udgives en norsk udgave af synodalberetningen. De prædikener og referater, som blev holdt i det engelske sprog under mødet, tryffes saaledes i beretningen. Der tryffes 1000 eksemplarer, medmindre forlagskomiteen finder et større oplag at være påførvet.

5. Synoden udgiver en „Folkekalender“ paa samme størrelse som før. Den tryffes paa norsk i 2000 eksemplarer.

6. Synoden bemhyndiger redaktørerne for „Tidende“ og „Sentinel“, at udnævne saa mange medhjælpere for bestemte grene, som de synes behøves.

Tillæg. Komiteen gjorde opmærksom paa at N. V. Andersen tilhød Synoden, at følge den sit trykkeri. Komiteen havde noteret sig de vigtigste ting angaaende handelen, hvilket blev forelagt mødet. Desuden paapagede den saavel fordelene som ulemperne forbundne med kjøbet, samt gav Synoden endel anbefalinger, hvis handel blev sluttet. Efter længere tids drøftelse af sagen, fattede Synoden følgende beslutninger: 1. Tilbudet fra N. V. Andersen modtages med

taf. — Pastorerne H. A. Preus og John Hendricks ønskede bemærket, at de ikke stemte i denne sag. 2. Som samfund besatter Synoden sig ikke med udgivelse af noget verdsligt blad. 3. Røb og bestrelse af dette trykferi overlades til forlagskomiteen i forbindelse med finanskomiteen. C. A. Moldstad, A. J. Torgerson og Ole Hansen.

10. Resolutioner.

Komiteen fandt intet at anbefale for Synoden og overgav til sekretæren alle skriftlige hilsninger til mødet.

Forskjellige beslutninger.

Tiden for sessionerne sattes til kl. 9:30—12 formiddag og 2—4:30 eftermiddag. Det blev overdraget til fuldmagtsskomiteen, at behandle begjær fra menigheder om optagelse i Synoden.

Skriftlige og mundtlige henbendelser og hilsninger til mødet blev henvist til resolutionskomiteen.

C. A. Moldstad fulgte i opdrag, at varetage dagspressen i Madison under mødet. Referaterne leverede ved mødet trykkes i sin helhed i synodalberetningen.

Sagen angaaende „Walther League“ henvistes til komiteen for høiere skoler. En indbydelse fra Vor Frelsers menighed nær Princeton, Minn., frembaaret af dens præst, O. M. Gullerud, at afholdte næste aarsmøde i dens midte, modtoges med tak. Tid for mødet og alle detaljer overlodtes til formanden, sekretæren og stedets præst at bestemme.

Protokollen for sidste session justeres af formanden og sekretæren. Tak ved reisning blev af Synoden udtalt til de velvillige og rundhaandede givere af følgende gaver: Mari Asen, \$500; Mrs. Gunder Edwards, \$800; Jørgen Thorson, \$1,000; Hans Gulbrandson, \$100; 2 ubencævnte damer, \$50 Libertybond; Lofsten Olson, \$100; en ubencævnt mand, \$50; en ubencævnt ung dame, \$100, bestemt til en ny „Typewriter“ for sekretærens brug. I anledning de to førstnævnte givere holdt past. M. Fr. Wiese en førdeles anslændende tale. Historisk påviste han, hvorledes i prævessens tider Gud ofte har opvakt kvinder til standhaftig, at udrette store ting til sand Lutherdoms bevarelse. Til eksempel Fru Kellner, en præstekone i Preussen for vel 100 aar siden; men saadanne kvinder har vi iblandt os nu, hvilket denne papirlap, som her overrækkes Synoden, udforsom stadfæster.

Diverse.

Andagter: Følgende prester aabnede sessionerne med skriftlæsning og bøn efter at forsamlingen havde afslunget en salme: D. M. Gullerud, G. Guldborg, C. A. Moldstad, P. A. Widvey, J. A. Moldstad, A. J. Torgerson, L. P. Jensen, E. Hansen, S. Sande, P. C. Hørseth og J. B. Unseth.

Gudstjenester: Toruden aabningsprædiken holdt af formand B. Harstad, holdtes gudstjeneste med pastoralprædiken og altergang torsdag aften. Past. Wiese holdt skrifftale og Ingebritson prædikede. Søndag holdtes festgudstjeneste i auditorium ved Monona Lake. Festprædiken blev holdt af Synodalkonferensens formand, past. C. Gausewitz til minde og taf for Synodalkonferensens stiftelse for 50 aar siden i Milwaukee, Wis.; past. Holden M. Olsen forrettede altertjeneste. Et kor paa vel 100 stemmer sammen med Hollinglo orkester ledede salmesangen. Koret sang tillige en korsang og orkestret spillede for og efter gudstjenesten, samt under ofringen, hvilс udbytte gik til Regermissionen.

Foredrag og taler: Synoden havde den glede fredag eftermiddag at lytte til et foredrag af past. Fr. Brand, 1ste viceformand af Missouri Synoden og sekretær for hedningemissionskomiteen. Han var nylig vendt tilbage fra en reise til Japan, Kina, Indien og Europa, og gav en højt interessant og levende sildring af, hvad han havde set og oplevet; alt var opmuntrende, men især, hvad vi fik høre om past. og fru Villegaards stilling og virksomhed i det fjerne hedningeland.

Lørdag eftermiddag holdt prof. E. H. Engelbrecht fra Concordia Teachers College, River Forest, Ill., et foredrag om ungdomsarbeidet og Walther League, dens organisation, møder, måal og virksomhed i Guds riges interesse. Talen blev fulgt med spændt opmærksomhed af forsamlingen og flere spørgsmål, som stilledes ham, blev besvaret med stor fløjtomhed.

I anledning navnet „Walther League“ for ungdomsforbundet oplyste taleren, at dr. C. F. W. Walther havde fra begyndelsen af haft et aabenr øje for nødvendigheden af kristelige ungdomsforeninger ledet i de rette spor. Pastorerne, Harstad og J. A. Moldstad gav forte oplysende sritser af dr. Walthers betydningsfulde liv, virksomhed og person. I denne forbindelse blev ogsaa et historisk overblik leveret af past. Widvey om Synodalkonferensens tilslutelse med dr. Walther, som formand. Det organiserende møde holdtes af 6 regte, lutheriske synoder, hvoraf den norske synode var en, fra 10—16de juli 1872 i Milwaukee, Wis. Past. P. A. Widvey selv, saavel som past. M. Fr. Wiese overbar personlig dette møde.

Mødets slutning.

Da tiden for mødet var udløbet udtalte formand Hørstad en hjerlig tak til menighed og præst for al hygge og venlighed nydt i disse dage, samt indførte med nogle træffende ord den nye formand, past. G. M. Gullixson. Indholdet var omtrent følgende: Kjære brødre og søstre! Det er mig ret en glæde, at faa udtale en tak til menigheden og præsten her for den venlige indbydelse til dette møde. Vil bede past. Olsen frembrære denne tak til sin menighed. Om mange af os har været nok faa fri i sine udtalelser under mødet, saa er vi dog alle enige i den store hovedsag, som angaaer sjælenes frælse. Ofte kan der være tilsyneladende uenighed i ydre ting, hvori vi dog i grunden er enige. — Som den der nu austræder, som formand, vil jeg faa udtale: „Rørigt brødre, anbefaler jeg eder,” —, alle samlet her, denne menighed og alle vores menigheder, — „Gud og hans naades ord!” Jeg synsler, at sige tak for al overbærenhed med mine styrkeenheder og for samarbejdet i gjenopbyggelsen af det gamle hus. Vi gamle, som Wiese og mig selv, havde maattet grue for snart at møde de hedengangne fædre, om vi ikke havde fortsat deres virke og værnet om det gamle samfund.

Når jeg nu indfører vor kjære brødre i formandsembedet, vil jeg minde ham om, at det er brødrenes tillid og kjærlighed, som her lægges for dagen, og at det er en øre; men vi maa altid betragte ordets embede og tjenesten langt højere. Bistnok har menigheder ret til at sluttet sig sammen til samfund, og af hjertet taffer vi de menigheder og præster, som har sluttet sig sammen med os, at bygge Guds rige. Dog lad os aldrig sætte samfundet over menighederne. Herren velsigne da formanden, viceformanden, alle embedsbrødre og vores menighedslemmere, store og smaa!

Som svar paa denne tale ytrede past. Gullixson følgende: Jeg vil takke den austrædende formand for alle de visdomsord, han har talt til os og for al opofrelse og nidskærhed han har udvist i udførelsen af embedet. Vi synsler ham tilligemed viceformanden hjertelig tak, at de med saa sikker haand har ledet os gjennem saa mange vanskeligheder i den svimende tid. Tak for deres trofast i tjenesten! Maatte Herren fremdeles, ihølge sine naaderigelsster, velsigne dem og os alle!

Past. G. M. Olsen sif nu ordet og udtalte tak til Synoden for besøget i disse dage. Han sagde, vi har haft stor mytte og rigt udbytte deraf, er selv med mange andre blevne bestyrkede og grundfæstede i sandheden. Gud være nu med eder og os alle; han besøgte os i treen paa vor Herre og Grefset!

Endelig udtalte formand Hørstad en tak til viceformanden, der saa trolig havde staet ham bi og sparet ham for meget arbeide under mødet.

Mødet blev derpaa hævet med affyngelsen af salmen: „Lov og tak og evig øre,” samt en inderlig bøn og Herrens velsignelse ved past. Hørstad.

"Forlyst dig i Herren, saa skal han give dig dit hjertes begjæring." Salm. 37, 4.

L. P. Jensen, sefretær.

Den Norske Synodes prester og professorer og deres adresser.

- H. Aanestad (Em.), Sherman, S. Dak.
 Chr. Anderson, 916 31st Ave. N., Minneapolis, Minn.
 M. K. Bleken, Rt. 2, Lawler, Iowa.
 P. C. Forseth, Rt. 2, Lawler, Iowa.
 O. M. Gullerud, Rt. 1, Princeton, Minn.
 G. Guldberg, Suttons Bay, Mich.
 G. A. Gullixson, 2219 W. North Ave., Chicago, Ill.
 Laur. S. Guttebø, Rt. 2, Deerfield, Wis.
 K. L. Guttebø, Holton, Mich.
 E. Hansen, Scarville, Iowa.
 B. Harstad, Parkland, Wash.
 John Hendricks, 1101 14th Ave. S. E., Minneapolis, Minn.
 H. Ingemannsen, Rt. 1, Lake Mills, Iowa.
 L. P. Jensen, Marshfield, Oregon.
 J. Johansen, 204 Jay Street, Fresno, Calif.
 Geo. O. Villegard, 11 Milan Terrace, Hankow, China.
 C. A. Moldstad, 66 Orchard Street, Jamaica Plain, Boston, Mass.
 J. A. Moldstad, 1535 N. Keeeler Ave., Chicago, Ill.
 M. F. Mommsen, Belview, Minn.
 G. E. Möller, Kelliher, Minn.
 G. P. Nesseth, Rt. 1, Box 95, Clearbrook, Minn.
 C. H. Faye, Concordia College, St. Paul, Minn.
 Holden M. Olsen, 114 S. Butler Str., Madison, Wis.
 Prof. D. B. Obern, Concordia College, St. Paul, Minn.
 C. R. Peterson, New London, Minn.
 H. A. Preus, 5916 Rice Street, Chicago, Ill.
 Stephen Sande, Story City, Iowa.
 D. A. Sauer, 315 W. 15th, Minneapolis, Minn. (Em.)
 S. J. Strand, Rt. 3, St. Peter, Minn.
 S. E. Thoen, Oflee, Minn.
 S. A. Thorseth (Em.), 315 W. 15th Street, Minneapolis, Minn.
 M. J. Torgerson, Rt. 3, Northwood, Iowa.
 Hos. B. Unseth, Waterville, Iowa.
 P. A. Widbey (Em.), Rt. 3, Wheeler, Wis.
 M. Fr. Wiese (Em.), Cambridge, Wis.
 Prof. dr. S. C. Mvisaker, 1317 Dayton Ave., St. Paul, Minn.

Indhold.

	Side
Synodens ordning og medlemmer	3— 5
Aabeningsprædiken (B. Harstad)	6—13
Forsamlingens indberetning	14—20

Læreforhandlinger:

De rette frifirkeelige principper for kirkefryrelsen (John Hen- dricks)	20—52
The effectual way in doing our church work (B. Harstad)	52—66
The Bible and Evolution (J. E. Thoen)	66—75

Førretningsjager:

Komiteer under mødet	75
Staaende komiteer for næste aar	75—76
Staaende komiteers indberetninger	76—83
Regnskaber for Synodens kasser	83—85
Komiteeindstillinge behandlet og antagne	85—92
Forskjelligt	92—94
Den Norske Synodes præster og professører og deres adresser	94

I vor boghandel faaes:

Ev. Lutherst Folkekalender, 1918, 1919, 1920, 1921 og 1922 @	10c
Ev. Lutherst Folkekalender for 1923	20c
Synodalberetning 1918, 1919, 1920, 1921 @	25c
Proceedings of the Meeting of the Synod 1920	25c
Synodalberetning for 1922	50c
Hvad gjelder det?	10c
En Nedegjørelse til menighederne i den Norske Synode	5c
Frikirken, dr. C. F. W. Walther	\$1.00
Evangeliepostille, dr. C. F. W. Walther	1.75
Sande Kristendom, Johan Arndt	3.20
Konkordiebogen	2.00
Luthers forklaring over Kristi værstepræstelige bon (oversat af M. K. Bleken)	60c
Husandagtsbog, M. J. Laache	3.00

Evangelisk Lutherst Tidende „and Sentinel“, udkommer ugentlig og kan bestilles hos pastor H. A. Preus, 5916 Rice St., Chicago, Ill., eller hos Synodens prester og foster \$1.00 aaret.

Hvilken som helst bog, som er for salg, kan faaes i vor boglade.

The Lutheran Synod Book Co.

815 25th Avenue South

Minneapolis, Minnesota